

DE PREVENTIEPEILING IN DE KINDEROPVANG VAN BABY'S EN PEUTERS 2022

RAPPORT THEMATISCH PREVENTIEF GEZONDHEIDSBELEID

VAN WIE GAAT DIT RAPPORT UIT?

De Preventiepeiling wordt uitgevoerd door het [Vlaams Instituut Gezond Leven vzw](#), in opdracht van het [Departement Zorg](#).

In samenwerking met:

- het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere drugs (VAD)
- het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen (EVV)
- het Vlaams Instituut Mondgezondheid (Gezonde Mond)
- de Vlaamse lokale gezondheidsoverleggen (Logo's)

VOOR WIE IS DIT RAPPORT BEDOELD?

Dit rapport is bedoeld voor al wie de volledige resultaten van de Preventiepeiling in de kinderopvang van baby's en peuters wil raadplegen.

Wie nuttige tips wil en links naar ondersteuningsmaterialen, methodieken en vormingen om zelf mee aan de slag te gaan, kan de [inspiratiegids](#) voor een kwaliteitsvol preventief gezondheidsbeleid in de kinderopvang van baby's en peuters raadplegen.

HOE IS DIT RAPPORT OPGEBOUWD?

In dit rapport bespreken we de resultaten van het 'thematisch' preventief gezondheidsbeleid in de kinderopvang van baby's en peuters. Het rapport is opgebouwd rond de gezondheidsthema's die bevraagd worden in de Preventiepeiling in de kinderopvang van baby's en peuters.

Per gezondheidsthema vind je:

- een overzicht van de kwaliteitscriteria voor een preventief gezondheidsbeleid
- een bespreking van de resultaten van de kwaliteitscriteria
- waar mogelijk, een vergelijking met de resultaten van de vorige editie (2019)

In de bijlage van het rapport kunnen de resultaten van de vragen die niet gelinkt zijn aan een kwaliteitscriterium teruggevonden worden per gezondheidsthema.

INHOUD

INLEIDING	5
Wat is de preventiepeiling?	6
Methodologie.....	10
VOEDING	16
Kwaliteitscriteria	17
Resultaten	19
Samenvatting	32
MONDGEZONDHEID	35
Kwaliteitscriteria	36
Resultaten	37
Samenvatting	40
BEWEGING	42
Kwaliteitscriteria	43
Resultaten	45
Samenvatting	55
LANG STILZITTEN	57
Kwaliteitscriteria	58
Resultaten	59
Samenvatting	64
MENTAAL WELBEVINDEN	66
Kwaliteitscriteria	67
Resultaten	69
Samenvatting	75
ROKEN	77
Kwaliteitscriteria	78
Resultaten	79
Samenvatting	86

ALCOHOL	88
Kwaliteitscriteria	89
Resultaten	90
Samenvatting	93
BIJLAGEN	95
Bijlage 1. De impact van COVID-19	96
Bijlage 2. Resultaten extra vragen	100
COLOFON	109

INLEIDING

WAT IS DE PREVENTIEPEILING?

De **Preventiepeiling** (vroeger: indicatorenbevraging) is een driejaarlijkse vragenlijststudie die peilt naar het **preventieve gezondheidsbeleid** in scholen, ondernemingen, steden en gemeenten, kinderopvanginitiatieven en zorg- en welzijnsinstellingen in Vlaanderen en Brussel. Met de vragenlijst monitoren we in deze 'settings' hoe (veel) de organisaties, instellingen en voorzieningen inzetten op verschillende **preventieve gezondheidsthema's** (bv. voeding, beweging, mentaal welbevinden, ...) en hoe ze ervoor zorgen dat hun beleid succesvol is. Zo krijgen overheden (bv. Vlaams, ook over beleidsdomeinen heen, en lokaal), de preventieve

gezondheidssector, en de organisaties uit de setting zelf (bv. de kinderopvang) een zicht op de stand van zaken en evoluties.

Het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw voert de Preventiepeiling uit in opdracht van het Departement Zorg en in samenwerking met verschillende partners: het Vlaams Expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD), het Expertisecentrum Val- en Fractuurpreventie Vlaanderen (Evv), Vlaams Instituut Mondgezondheid (Gezonde Mond) en de Vlaamse Lokale Gezondheidsoverleggen (Logo's).

5 SETTINGS, 12 BEVRAGINGEN

De Preventiepeiling wordt afgenomen in 5 hoofdsettings, die in sommige gevallen bestaan uit meerdere subsettings. In totaal worden er 12 verschillende vragenlijsten opgesteld, telkens specifiek gericht op 1 van de bevroegde (sub)settings.

Onderwijs

- Basisonderwijs
- Secundair onderwijs
- Hoger onderwijs

Werk

Lokale besturen

Zorg en welzijn

- Lokale dienstencentra
 - Jeugdhulp
 - Ouderenzorg
- Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW)
- Voorzieningen voor personen met een handicap

Kinderopvang

- Voor baby's en peuters
- Voor schoolgaande kinderen

2 LUIKEN

De Preventiepeiling bestaat uit 2 luiken: het thematisch luik en het algemeen luik. Sinds deze editie zijn deze luiken opgesplitst in 2 aparte bevragingen die op een verschillend moment afgenomen worden.

Thematisch luik

In het thematisch deel peilen we naar hoe(veel) de settings inzetten op de volgende gezondheidsthema's: voeding, beweging, lang stilzitten, mentaal welbevinden, alcohol, illegale drugs, valpreventie en mondgezondheid. Dit zijn de gezondheidsthema's die opgenomen zijn in de [Vlaamse gezondheidsdoelstelling](#) 'De Vlaming leeft gezonder in 2025'.

Niet alle thema's worden in elke setting bevestigd. Per setting werd nagegaan welke thema's relevant zijn voor de doelgroep binnen elke setting. In de Preventiepeiling in de kinderopvang van baby's en peuters bevroegen we alle thema's, behalve illegale drugs en valpreventie.

Dit rapport geeft de resultaten weer van de thematische bevraging.

VOEDING

BEWEGING

LANG STILZITTEN
(SEDENTAIR GEDRAG)

ALCOHOL

ROKEN

ILLEGALE
DRUGS

MENTAAL
WELBEVINDEN

VALPREVENTIE

MONDGEZONDHEID

Binnen elk thema worden er vragen gesteld die betrekking hebben op 1 van de [4 preventiestrategieën](#) die een organisatie kan toepassen in haar acties, en die als basis dienen voor het preventieve gezondheidsbeleid rond elk thema.

Binnen elk gezondheidsthema is de set vragen opgebouwd rond een aantal criteria voor een kwaliteitsvol preventief gezondheidsbeleid. Deze kwaliteitscriteria vatten samen welke initiatieven, maatregelen en faciliteiten deel uitmaken van een kwaliteitsvol preventief beleid voor het betreffende thema.

Algemeen luik

In het algemeen luik van de Preventiepeiling kijken we naar het algemene preventieve gezondheidsbeleid. De kwaliteit daarvan schatten we in aan de hand van een aantal [succesfactoren](#), bv. deskundigheid, communicatie, samenwerking, tijd en middelen. Zet je als kinderopvang in op meerdere succesfactoren, dan verhoog je de kans dat je gezondheidsbeleid goed in elkaar zit.

Het algemeen deel van de bevraging in de kinderopvang van baby's en peuters wordt afgenomen eind 2023.

De resultaten van het algemeen deel worden gepubliceerd in een apart rapport, terug te vinden op www.preventiepeiling.be.

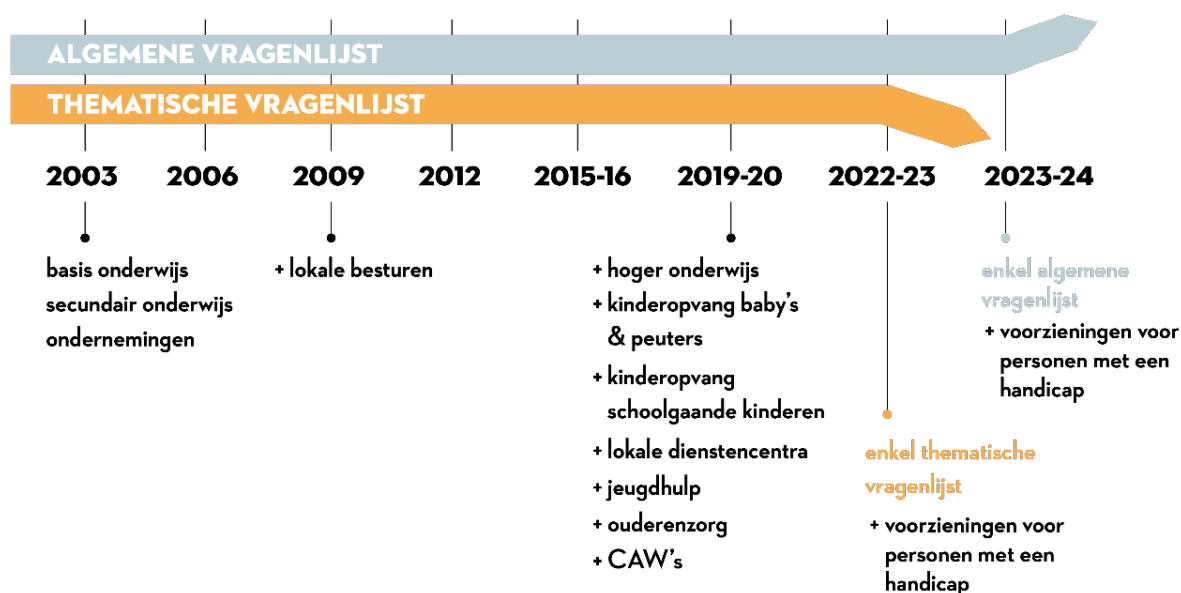
EVOLUTIE SINDS 2003

De Preventiepeiling is geen eenmalige bevraging maar wordt sinds 2003 ongeveer driejaarlijks herhaald. Bij de eerste editie in 2003 werden er 3 verschillende settings bevraged.

Ondertussen zijn we toe aan de zevende editie en onderzoeken we het preventieve gezondheidsbeleid in 5 hoofdsettings, met een aantal subsettings (goed voor in totaal 12 bevragingen). De subsetting 'voorzieningen voor personen met een handicap' wordt in 2023/2024 voor het eerst bevraged. Voor de kinderopvang van

baby's en peuters was dit de tweede editie van de Preventiepeiling.

De voorbije edities peilden we in 1 vragenlijst zowel naar het thematische gezondheidsbeleid als naar het algemene gezondheidsbeleid. Vanaf de huidige (zevende) editie is de vragenlijst opgesplitst over 2 meetpunten: het thematische gezondheidsbeleid wordt bevraged in 2022-2023 en het algemene gezondheidsbeleid in 2023-2024.

2 DOELSTELLINGEN

Doelstelling 1: het preventieve gezondheidsbeleid in Vlaanderen monitoren

De Vlaamse overheid gebruikt de resultaten van de Preventiepeiling om de realisatie van de gezondheidsdoelstelling 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' te monitoren. Op basis van de resultaten kan de overheid bovendien haar eigen preventieve gezondheidsbeleid gericht verder uitwerken en de nodige acties ondernemen.

Ook voor de preventieve gezondheidssector zijn de resultaten een leidraad om mee aan de slag te gaan. Ze kunnen helpen om prioriteiten te stellen en acties te bepalen.

Doelstelling 2: actoren uit de settings informeren, inspireren en inzichten bieden

Met de Preventiepeiling wil het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw ook alle betrokken actoren uit de verschillende settings informeren over de kwaliteit van, en werkpunten voor, het preventieve gezondheidsbeleid bij kinderopvang-initiatieven van baby's en peuters.

De resultaten bieden inzicht in wat al goed loopt en wat nog beter kan. Organisaties die aan de slag willen gaan met hun preventieve gezondheidsbeleid, kunnen bij de Vlaamse Logo's, het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs, het Vlaams Instituut Mondgezondheid en het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen terecht voor informatie, ondersteunend materiaal en vorming

METHODOLOGIE

OPZET EN UITVOERING

De vragenlijst van 2019 vormde de basis voor de opmaak van de vragenlijst van 2022. Deze werd in 3 stappen geoptimaliseerd door de verantwoordelijke Preventiepeilingmedewerker. Verschillende soorten experts waren hierbij betrokken: thema-experten voeding, beweging, lang stilzitten, roken en mentaal welbevinden (vanuit het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw), thema-expert mondgezondheid (vanuit het Vlaams Instituut Mondgezondheid – Gezonde Mond), thema-expert alcohol (vanuit het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs - VAD), en relevante partners van de setting zelf (Opgroeien, Mentees vzw, VGC, VVSG).

FASE 1 Kwaliteitscriteria voor een thematisch preventief gezondheidsbeleid

In een eerste fase formuleerden de thema-experten kwaliteitscriteria voor elk gezondheidsthema binnen de Preventiepeiling. Deze kwaliteitscriteria omvatten de **meest effectieve manieren** voor kinderopvanginitiatieven om in te zetten op de thema's voeding, mondgezondheid, beweging, lang stilzitten, mentaal welbevinden, roken, en alcohol naar de baby's en peuters toe. Ze zijn gebaseerd op bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaring.

Met de kwaliteitscriteria voor een thematisch preventief gezondheidsbeleid slaat de Preventiepeiling deze editie een nieuwe weg in. Waar in voorgaande edities de kwaliteit van de verschillende preventieve acties in de vragenlijst beoordeeld werd via een puntensysteem, wordt nu gekozen voor een beknopte en heldere set van kwaliteitscriteria waaraan organisaties wel of niet voldoen. Met de introductie van de kwaliteitscriteria bieden we een wetenschappelijk onderbouwde, transparante en eenduidige manier om de kwaliteit van het preventieve beleid voor elk gezondheidsthema te onderzoeken en te rapporteren.

De kwaliteitscriteria werden als maatstaf gehanteerd om de bestaande vragenlijst in te korten en te optimaliseren. Ze zorgden namelijk voor een duidelijker onderscheid tussen de *must-know*-vragen (= vragen die rechtstreeks gelinkt zijn aan een kwaliteitscriterium) en de *nice-to-know*-vragen (=bijvragen of specifieke vragen om bepaalde zaken meer in detail in kaart te brengen). In het rapport ligt de focus op de bespreking van de kwaliteitscriteria en de antwoorden op de bijhorende *must-know*-vragen. De antwoorden op de *nice-to-know*-vragen geven we weer in de **BIJLAGEN**.

FASE 2 Feedback stakeholders uit de setting

In de tweede fase werden de kwaliteitscriteria en de bijhorende vragen en antwoordopties afgetoetst met stakeholders en partners van kinderopvanginitiatieven voor baby's en peuters, namelijk met Opgroeien, Mentees vzw, VGC en VVSG. We vroegen hen om vanuit hun voeling en ervaring met kinderopvanginitiatieven feedback te geven op de haalbaarheid van de opgestelde kwaliteitscriteria en de mate waarin deze in lijn zijn met de dagdagelijkse realiteit van de kinderopvang van baby's en peuters.

FASE 3 terugkoppeling naar thema-experten en vragenlijst finaliseren

In de derde en laatste fase koppelden we de feedback van de stakeholders en partners terug naar de thema-experten. Vervolgens werden de kwaliteitscriteria en de bijhorende vragen gefinaliseerd. Hierbij werd een evenwicht gezocht tussen de vragen niet te veel aanpassen met oog op vergelijkbaarheid met de vorige editie (2019), maar wel aanpassen wanneer dit de kwaliteit van de bevroegde informatie ten goede kwam.

Als gevolg van de optimalisatie van de vragenlijst van 2022 zijn niet alle vragen hetzelfde gebleven, waardoor niet alle vragen uit deze editie vergelijkbaar zijn met de vorige editie (2019). Bij de beschrijving van de resultaten halen we telkens aan wanneer de vergelijking met de vorige editie niet mogelijk was.

Uitnodiging en herinneringsmails

Alle 6.408 kinderopvanginitiatieven met vergunning, erkenning of attest van toezicht in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan de Preventiepeiling. De contactgegevens van elke kinderopvang alsook enkele demografische gegevens, zoals opvangtype, type tarief en aantal opvangplaatsen zijn vrij te raadplegen in de online **Kinderopvangzoeker** die Opgroeien beheert.

De vragenlijst stond open van 7 september tot 7 december 2022. In deze periode werden er 3 herinneringsmails verstuurd naar alle opvanginitiatieven die de vragenlijst nog niet of slechts gedeeltelijk hadden ingevuld. Daarnaast werd een Facebook- en Instagramcampagne opgezet en maakten een groot aantal partners de bevraging mee bekend in hun nieuwsbrief en op sociale media.

Respons

411 kinderopvanginitiatieven vulden de vragenlijst volledig in (6%). Het eerste thema – *voeding* – werd door 472 opvanginitiatieven volledig ingevuld (7%). Doorheen de vragenlijst zijn er 61 respondenten (13%) uitgevallen. **Grafiek 1** toont voor elk thema het aantal respondenten dat alle vragen volledig invulde. Vorige editie (2019) was het responspercentage iets hoger (8%).

We gingen na in welke mate de deelnemende groep opvanginitiatieven de totale populatie weerspiegelt op een aantal identificatiekenmerken¹. Voor 3 van de 4 kenmerken (opvangtype, type tarief en aantal opvangplaatsen) komt de verdeling niet overeen met die van de populatie. Voor meer details, zie **settingkenmerken van de deelnemende kinderopvanginitiatieven** (p. 11).

Invulprocedure

Aan de hand van een infographic in de uitnodigingsmail en op de startpagina van de bevraging kregen de deelnemers een overzicht van wie de bevraging het best kon invullen, welke documenten van pas konden komen bij het invullen, welke personen of diensten konden helpen en hoelang het invullen zou duren.

Daarnaast gaven we informatie over het feit dat alle antwoorden anoniem verwerkt zouden worden, over de mogelijkheid om de vragenlijst tussendoor te pauzeren en over de FAQ-pagina voor deelnemers die nog bijkomende vragen hadden over de Preventiepeiling.

411

KINDEROPVANGINITIATIEVEN
VULDEN DE VRAGENLIJST
VOLLEDIG IN

= 6%

VAN DE POPULATIE

36 MIN.

= GEMIDDELIJKE INVULTIJD

Interpretatie van de resultaten

Dit rapport geeft de resultaten van 2022 weer en vergelijkt bepaalde bevindingen met de resultaten van 2019. Bij het vergelijken van de data werden geen statistische analyses uitgevoerd². Er werd voor gekozen om van een daling of stijging te spreken zodra het verschil 5% of meer bedroeg. Hierbij is het dus niet uit te sluiten dat het verschil op het toeval berust.

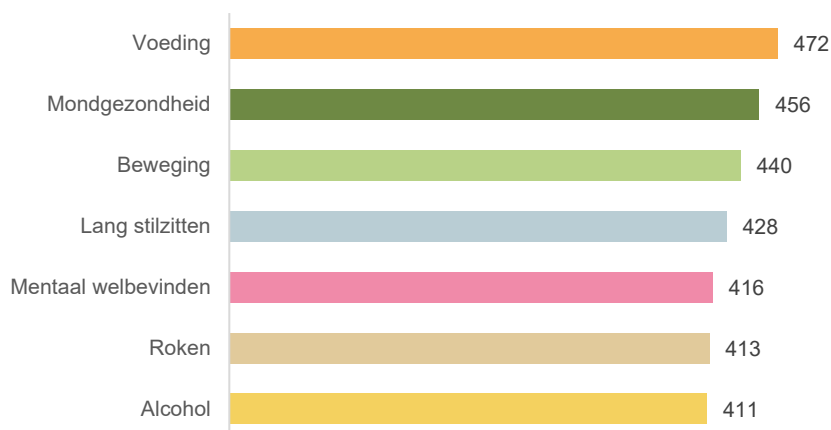
Omdat de volledige populatie kinderopvanginitiatieven uitgenodigd werd om deel te nemen aan de bevraging (=populatiebevraging) kan de minimale responsgrootte niet statistisch berekend worden zoals bij een steekproefbevraging. We kunnen wel besluiten dat het responspercentage relatief laag is, net als vorige editie (6% vs. 8% in 2019). Daarnaast zijn de kenmerken opvangtype, type tarief en aantal opvangplaatsen niet goed vertegenwoordigd in de groep respondenten. De resultaten mogen dus niet veralgemeend worden naar de volledige populatie kinderopvanginitiatieven en vergelijkingen tussen de 2 edities doorheen dit rapport moeten met de nodige omzichtigheid benaderd worden.

¹ Chi-kwadraat testen werden uitgevoerd om de verdeling in de groep respondenten te vergelijken met die in de populatie.

² Er zijn meerdere redenen waarom er geen statistische analyses uitgevoerd werden. Ten eerste is het klassieke arsenaal aan statistische tests bedoeld voor data van steekproefbevestigingen, en niet geschikt voor het analyses van de resultaten van populatiebevestigingen. Bovendien zijn de meeste tests bedoeld voor

ofwel cross-sectionele studies (= 2 groepen met verschillende respondenten vergelijken) ofwel longitudinale studies (= dezelfde groep respondenten doorheen de tijd volgen). In het geval van de Preventiepeiling in de kinderopvang van baby's en peuters is er een gedeelde overlap tussen de 2 edities, waardoor het niet mogelijk is om een zuiver cross-sectioneel of een zuiver longitudinaal onderzoek te doen.

1 Aantal kinderopvanginitiatieven dat de vragenlijst invulde, per thema

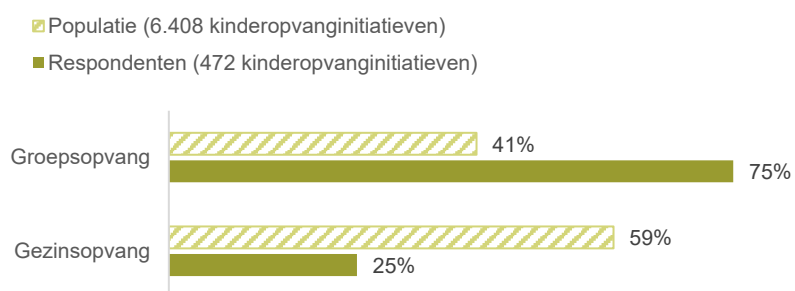

SETTINGKENMERKEN VAN DE DEELNEMENDE KINDEROPVANGINITIATIEVEN

Opvangtype

Het aandeel kinderopvanginitiatieven van het type groepsopvang is oververtegenwoordigd in de groep respondenten (75% vs. 41% in de populatie), terwijl het aandeel kinderopvanginitiatieven van het type gezinsopvang ondervertegenwoordigd is (25% vs. 59% in de populatie). **Op het vlak van opvangtype is de groep respondenten dus geen weerspiegeling van de populatie.**

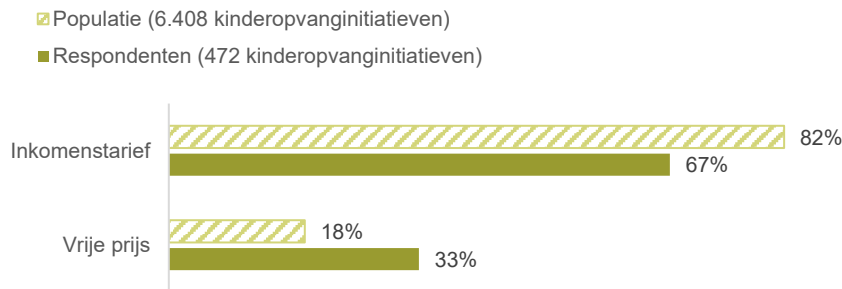
2 Verdeling van opvangtype in de populatie vs. in de groep respondenten

Type tarief

Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat werkt volgens vrije prijs is oververtegenwoordigd in de groep respondenten (33% vs. 18% in de populatie), terwijl het aandeel kinderopvanginitiatieven dat werkt volgens inkomenstarief ondervertegenwoordigd is (67% vs. 82%) in de populatie. **Voor type tarief is de groep respondenten dus geen weerspiegeling van de populatie.**

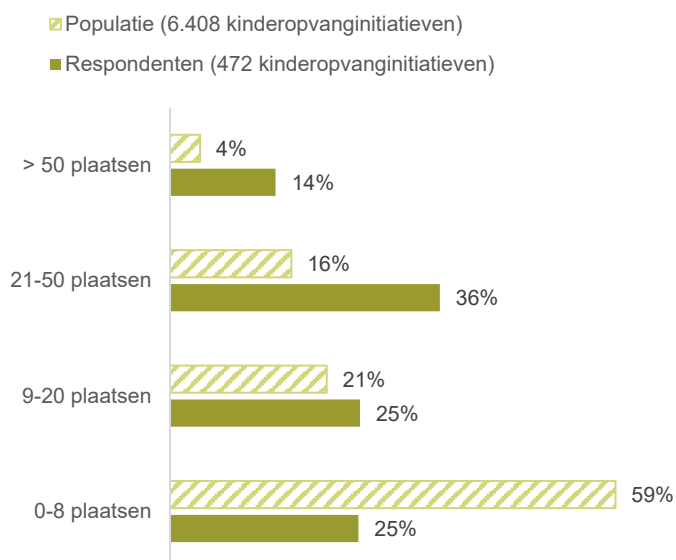
3 Verdeling van type tarief in de populatie vs. in de groep respondenten

Aantal opvangplaatsen

We wisten al dat het aandeel kinderopvanginitiatieven van het type gezinsopvang (0 tot 8 plaatsen) ondervertegenwoordigd is in de groep respondenten. Als we kijken binnen het aandeel kinderopvanginitiatieven van het type gezinsopvang (9 plaatsen of meer), zien we een oververtegenwoordiging in de groep respondenten van grote kinderopvanginitiatieven met 21 tot 50 plaatsen (36% vs. 16% in de populatie) en meer dan 50 plaatsen (14% vs. 4% in de populatie). **De groep respondenten weerspiegelt de populatie niet naargelang het aantal opvangplaatsen.**

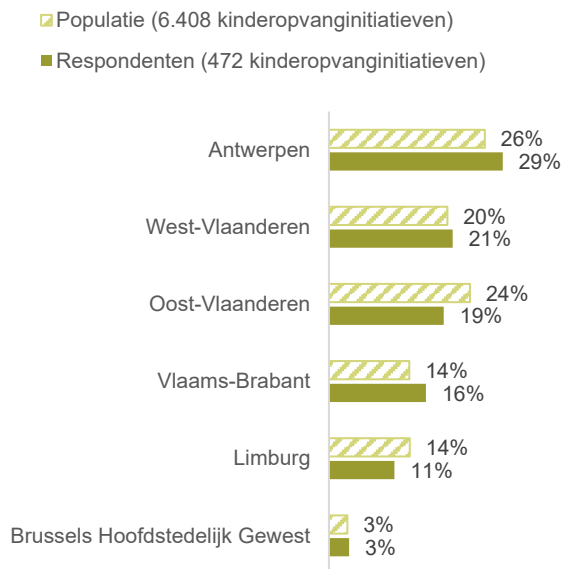
4 Verdeling van het aantal opvangplaatsen in de populatie vs. in de groep respondenten

Provincie

De verschillende provincies zijn op bijna dezelfde manier vertegenwoordigd in de groep respondenten als in de populatie. **Het aandeel kinderopvanginitiatieven uit elke provincie is dus evenredig weerspiegeld in de groep respondenten.**

5 Verdeling van provincie in de populatie vs. in de groep respondenten

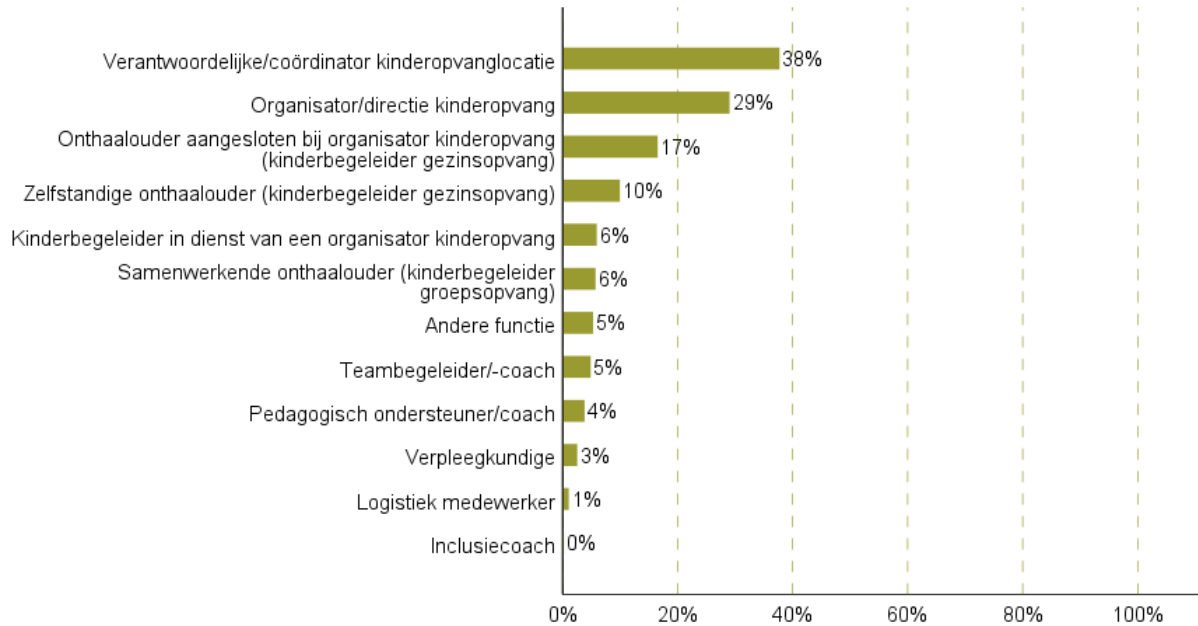
* De bovenstaande grafieken geven de verdeling van de settingkenmerken weer in de grootste groep respondenten, namelijk alle respondenten die het eerste thema van de vragenlijst (voeding) volledig ingevuld hebben. De verdeling van de kenmerken blijft nagenoeg hetzelfde voor de kleinere groepen respondenten die de volgende thema's volledig ingevuld hebben.

FUNCTIE VAN DE INVULLERS

De meest voorkomende functies bij de respondenten zijn verantwoordelijke/coördinator (38%), organisator/directie (29%) en onthaalouder aangesloten bij organisatie kinderopvang (17%).

6 Wat is jouw functie binnen jouw kinderopvang?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 472

VOEDING

472

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

BASISKWALITEITSCRITERIA

- 1 | **Baby's en peuters kunnen borstvoeding of afgekolfdde moedermelk krijgen in de kinderopvang.**
- 2 | **(Kraan)water wordt dagelijks aangeboden.**
- 3 | **Ongezonde dranken worden enkel bij speciale gelegenheden of nooit aangeboden.**
*Dit zijn: gezoete melk (bv. chocolademelk) of gezoete calciumverrijkte sojadrink, (versgeperst) fruitsap en -nectars (bv. Capri-Sun), light of zero frisdranken en gesuikerde frisdranken.
- 4 | **Soep wordt meer dan 1 keer per week aangeboden.**
- 5 | **Vers fruit of fruitpap zonder koek worden dagelijks aangeboden.**
- 6 | **Ongezonde tussendoortjes worden enkel bij speciale gelegenheden of nooit aangeboden.**
*Dit zijn: enerzijds koeken, wafels, cake, taart en ander gebak, chocolade, snoeprepen of snoep en anderzijds gezoete melkproducten, zoals yoghurt met fruit (met toegevoegde suikers of zoetstof), pudding, rijstpap of een alternatief op basis van suiker (gezoet en calciumverrijkt).
- 7 | **Begeleiders van de kinderopvang geven het gezonde voorbeeld in het bijzijn van de kinderen en hun ouders.**
- 8 | **Naast het gezonde voorbeeld geven, wordt er minstens nog 1 van volgende andere initiatieven genomen om gezonde voeding bij de kinderen te stimuleren:**
 1. De kinderen samen aan tafel laten zitten om te eten.
 2. De kinderen actief betrekken bij de maaltijd (bv. samen de tafel dekken, zelfstandig eten, zelf eten laten uitscheppen).
 3. De kinderen aanmoedigen om voldoende te drinken.
 4. De ouders actief aanmoedigen om gezonde traktaties mee te geven bij speciale gelegenheden, zoals verjaardagen of afscheid van kinderen (bv. fruit of groenten, producten die niet te vet, zout of zoet zijn, zoals rozijntjes, of een klein speelgoedje in plaats van voeding).
- 9 | **Er zijn schriftelijke of mondelinge afspraken en/of regels* met de ouders over het stimuleren van gezonde voeding.**
*bv. over het verbieden van ongezonde traktaties, het eten van (on)gezonde tussendoortjes bij het op- of afhalen, wederzijds overleg over borstvoeding, overgang naar vaste voeding, allergieën of andere eetmethoden.
- 10 | **Er wordt minstens 1 van volgende taken opgenomen in het begeleiden van kinderen met een probleem rond gezonde voeding:**
 1. Afspraken hebben voor het signaleren van kinderen met bijzondere noden rond gezonde voeding.
 2. Het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team.
 3. Zelf advies inwinnen bij een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, diëtist ondersteuningsnetwerk kinderopvang).
 4. De ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, Kind en Gezin).
 5. In overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind.

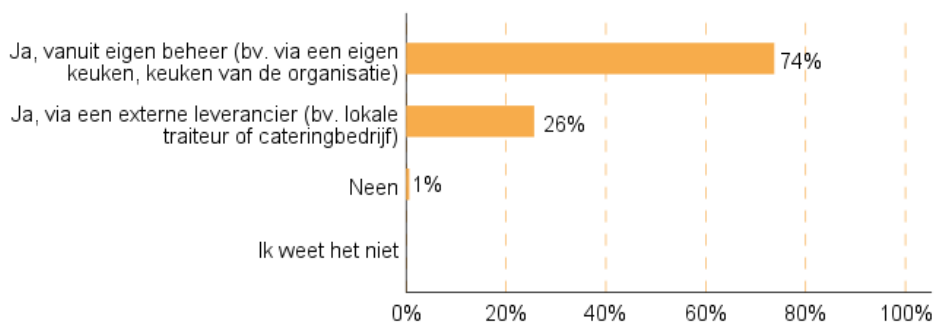
KWALITEITSCRITERIA AANBOD WARME MAALTIJDEN*

- 1 Er staat minstens 1 keer per week een plantaardige vleesvervanger op het menu.
- 2 Een volwaardige* groenteportie wordt dagelijks voorzien.
*Dat is een half bord bij de warme maaltijd.
- 3 Gefrituurde aardappelproducten worden enkel bij speciale gelegenheden of nooit aangeboden.

*Goed om te weten: we berekenen de kwaliteitscriteria voor warme maaltijden afzonderlijk van de basiskwaliteitscriteria voor voeding omdat niet alle kinderopvanginitiatieven warme maaltijden aanbieden aan de baby's en peuters. 3 kinderopvanginitiatieven (= 1%) gaven aan geen warme maaltijden te voorzien.

7 Biedt jouw kinderopvang warme maaltijden aan?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 472

RESULTATEN

BASISKWALITEITSCRITERIA

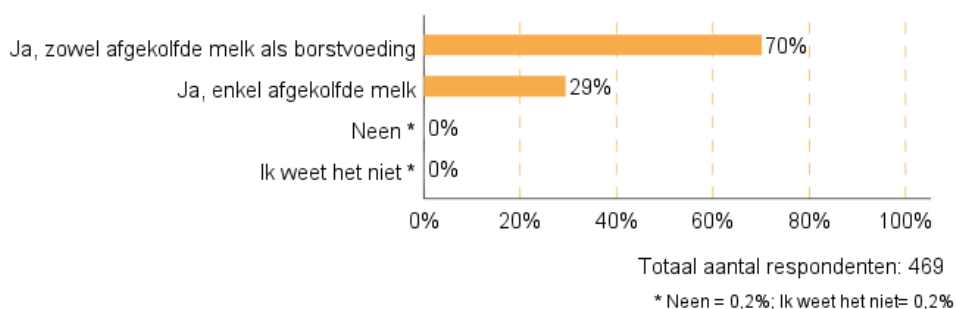
BASISCRITERIUM 1. BABY'S EN PEUTERS KUNNEN BORSTVOEDING OF AFGEKOLFDE MOEDERMELK KRIJGEN IN DE KINDEROPVANG

- ✓ 2022: 99,6% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 98% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = In vergelijking met de vorige editie is dit stabiel gebleven.

Net als in 2019, kunnen baby's en peuters in quasi alle opvanginitiatieven borstvoeding en/of afgekolfdde moedermelk krijgen. Ten opzichte van de vorige editie zien we dat iets meer kinderopvanginitiatieven de mogelijkheid voorzien om naast afgekolfdde melk ook borstvoeding te geven (70% vs. 63% in 2019).

8 Kunnen baby's en peuters borstvoeding of afgekolfdde moedermelk krijgen in jouw kinderopvang?³

De respondent kon één antwoord selecteren.

BASISCRITERIUM 2. (KRAAN)WATER WORDT DAGELIJKS AANGEBODEN

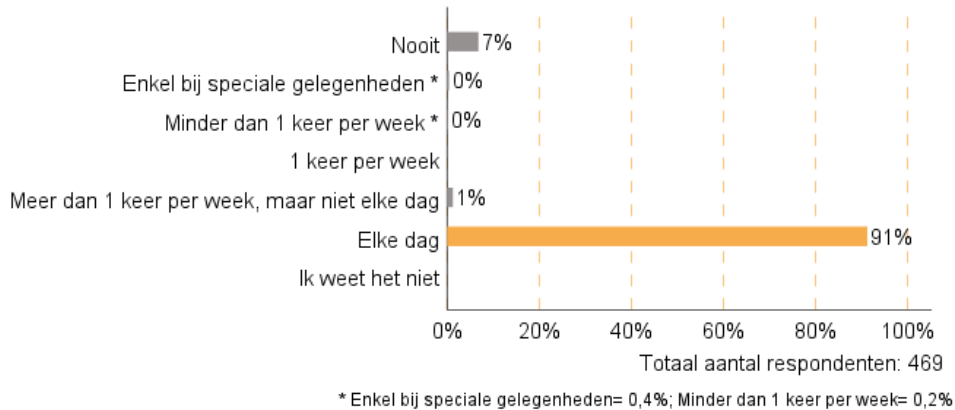
- ✓ 2022: 91 % van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 98% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↓ We zien een daling met 7% ten opzichte van 2019.

In 2019 bood 98% dagelijks water aan, nu zien we dat dit bij 91% het geval is. Toen gaf 1% aan dit nooit aan te bieden, ten opzichte van 7% in deze editie. In 2019 werd er gepeild naar het aanbieden van gratis water in plaats van (kraan)water. De verandering van formulering veroorzaakte bij een klein deel van de kinderopvanginitiatieven mogelijks verwarring en kan een verklaring zijn voor de daling in het dagelijks (kraan)water aanbieden.

³ Door een verkeerd ingestelde filter in de vragenlijst werd deze vraag niet getoond aan 3 van de 472 respondenten (0,6%)

9 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang (kraan)water aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

BASISCRITERIUM 3. ONGEZONDE DRANKEN WORDEN ENKEL BIJ SPECIALE GELEGENHEDEN OF NOOIT AANGEBODEN

*Met ongezonde dranken bedoelen we (versgeperst) fruitsap en -nectars, gezoete melk, light of zero frisdranken en gesuikerde frisdranken.

- ✓ 2022: 87% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 80% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ We zien een stijging met 7% ten opzichte van 2019.

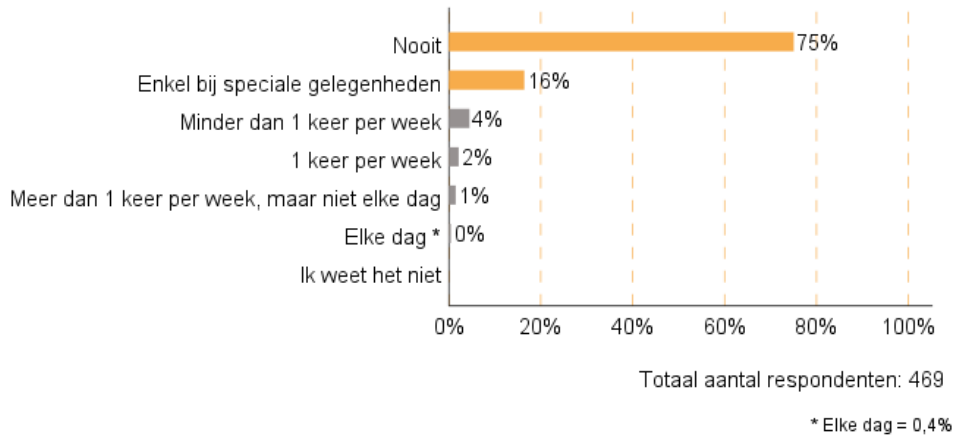
Ongeveer 9 op de 10 kinderopvanginitiatieven biedt enkel bij speciale gelegenheden of nooit ongezonde dranken aan. Van de 4 types ongezonde dranken zien we dat voornamelijk (versgeperst) fruitsap minder frequent wordt aangeboden in vergelijking met de vorige editie.

(VERSGEPERST) FRUITSAP EN -NECTARS

Een klein deel van de kinderopvanginitiatieven dat in de vorige editie nog enkel bij speciale gelegenheden (versgeperst) fruitsap aanbood (16% vs. 19% in 2019), lijkt nu verschoven te zijn naar de groep die dit nooit aanbiedt (75% vs. 66% in 2019). In de vorige editie peilden we uitsluitend naar het aanbod van (versgeperst) fruitsap in plaats van (versgeperst) fruitsap én -nectars.

10 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang (versgeperst) fruitsap en -nectars (bv. Capri-Sun) aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

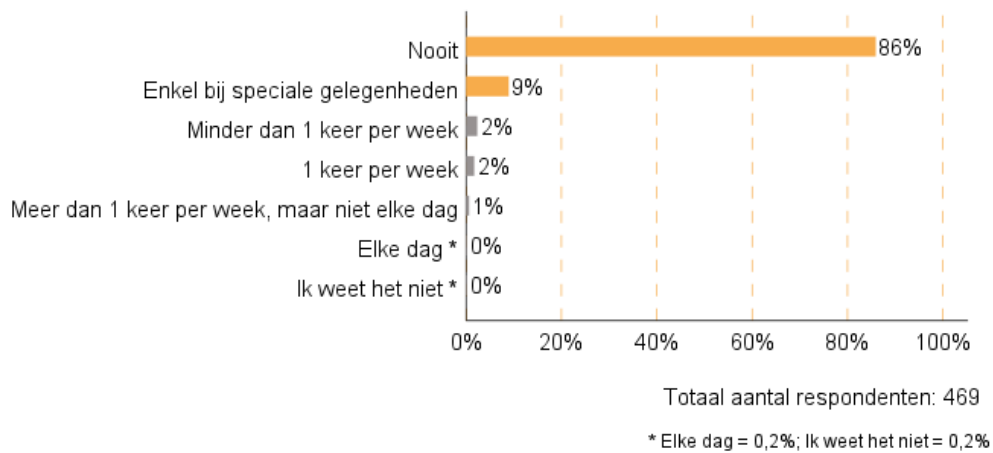

GEZOETE MELK OF GEZOETE CALCIUMVERRIJKTE SOJADRANK

Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat enkel bij speciale gelegenheden of nooit gezoete melk of gezoete calciumverrijkte sojadrink aanbiedt, is stabiel gebleven in vergelijking met de vorige editie (enkel bij speciale gelegenheden: 9% vs. 10% in 2019; nooit: 86% vs. 82% in 2019).

11 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang gezoete melk (bv. chocolademelk) of gezoete calciumverrijkte sojadrink aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

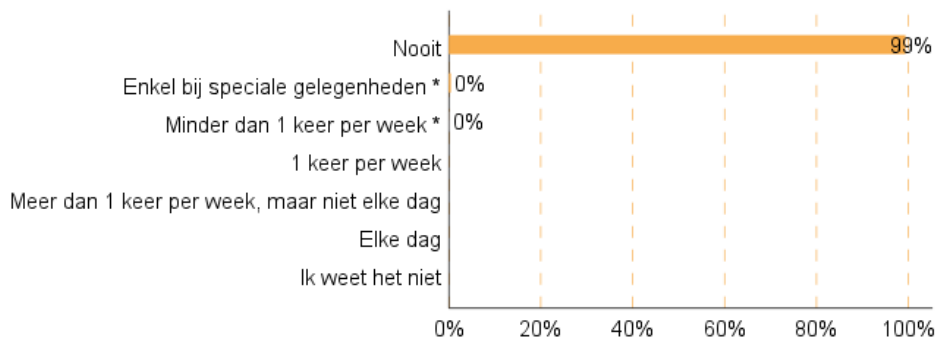

LIGHT OF ZERO FRISDRANKEN EN GESUIKERDE FRISDRANKEN

Net als bij de vorige editie geeft quasi elke kinderopvang aan dat de baby's en peuters nooit light of zero frisdranken en gesuikerde frisdranken krijgen (99% vs. 99% in 2019).

12 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang light of zero frisdranken aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

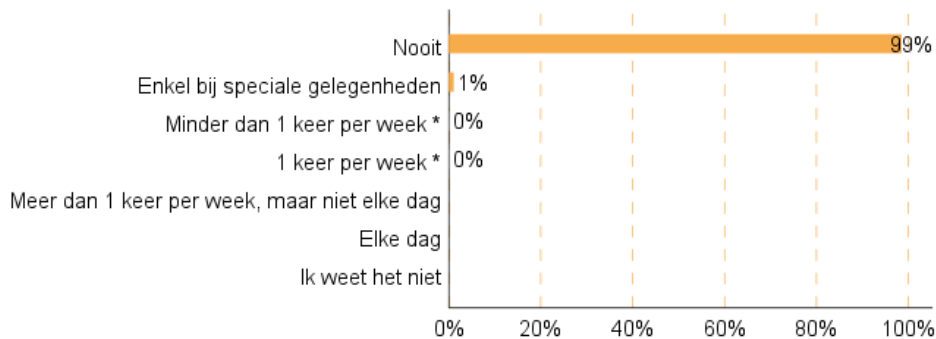

Totaal aantal respondenten: 469

* Enkel bij speciale gelegenheden = 0,4%; Minder dan 1 keer per week = 0,2%

13 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang gesuikerde frisdranken aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 469

* Minder dan 1 keer per week = 0,2%; 1 keer per week = 0,2 %

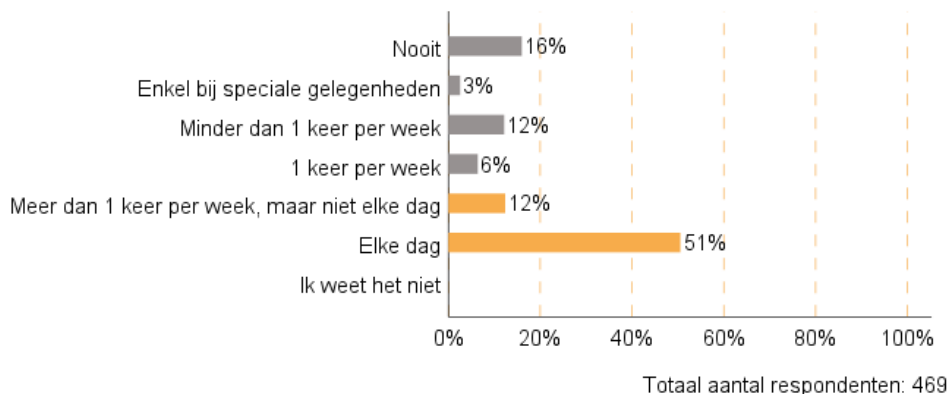
BASISCRITERIUM 4. SOEP WORDT MEER DAN 1 KEER PER WEEK AANGEBODEN

- ✓ 2022: 63% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ 2019: 55% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
 - ↑ Dat is een stijging met 8% ten opzichte van de vorige editie.
-

6 op de 10 kinderopvanginitiatieven biedt meer dan 1 keer per week soep aan. Als we de vraag meer in detail bekijken, zien we dat er een positieve evolutie is in het aandeel kinderopvanginitiatieven dat elke dag verse soep aanbiedt: van 35% in 2019 naar 51% in 2022. De cijfers wijzen uit dat een deel van de kinderopvanginitiatieven die bij de vorige editie meer dan 1 keer per week, maar niet elke dag soep aanboden (12% vs. 19% in 2019), nu zijn overgeschakeld naar elke dag soep aanbieden. Verder zien we ook dat er minder kinderopvanginitiatieven zijn die nooit soep aanbieden (16% vs. 22% in 2019).

14 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang verse soep aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

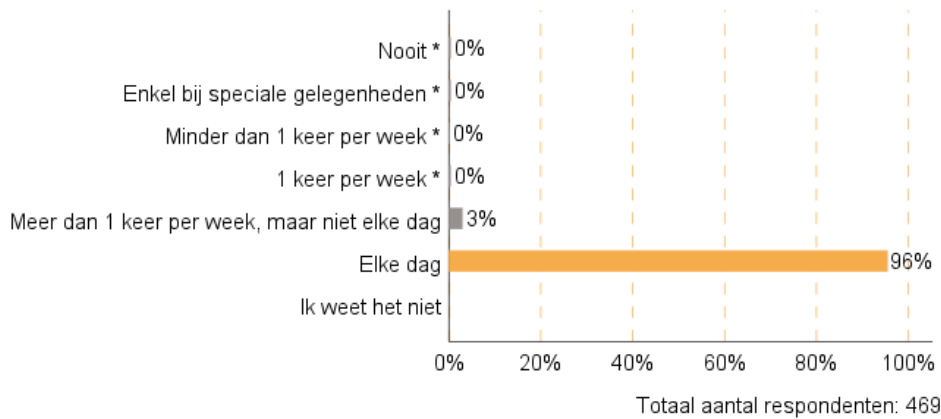
BASISCRITERIUM 5. VERS FRUIT OF FRUITPAP ZONDER KOEK WORDEN DAGELIJKS AANGEBODEN

- ✓ 2022: 98% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ 2019: 96% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
 - = Ten opzichte van de vorige editie is dit stabiel gebleven.
-

Net als de vorige keer, biedt quasi elke kinderopvang elke dag vers fruit of fruitpap zonder koek aan (98%). Als we meer in detail kijken, zien we dat het dagelijks aanbieden van vers fruit als tussendoortje stabiel gebleven is (96% vs. 93% in 2019), maar dat het dagelijks aanbieden van fruitpap zonder koek toegenomen is in vergelijking met de vorige editie (73% vs. 66% in 2019).

15 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang vers fruit aan als tussendoortje? (Voor peuters)

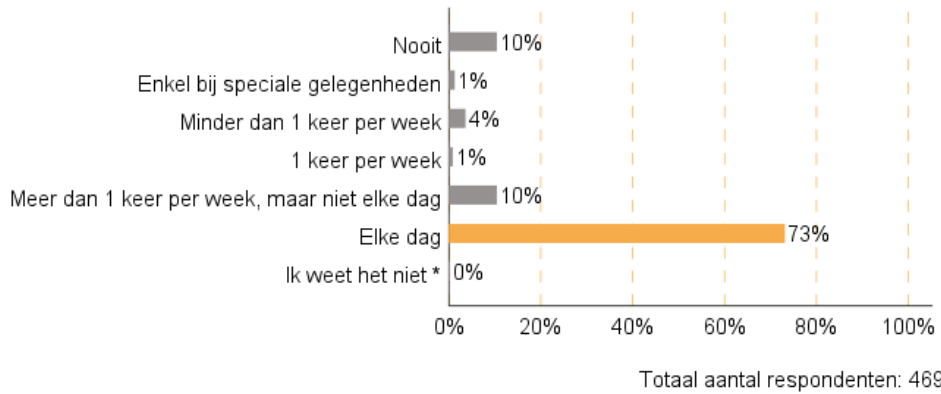
De respondent kon één antwoord selecteren.

* Nooit = 0,4%; Enkel bij speciale gelegenheden = 0,4%; Minder dan 1 keer per week = 0,4%; 1 keer per week = 0,2%; Minder dan 1 keer per week = 0,4%

16 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang verse fruitpap zonder koek aan als tussendoortje, eventueel ingedikt met ongezoet soorten kindermeel-, vlokken of -granen? (voor baby's)

De respondent kon één antwoord selecteren.

* Ik weet het niet = 0,2 %

BASISCRITERIUM 6. ONGEZONDE TUSSENDOORTJES WORDEN ENKEL BIJ SPECIALE GELEGENHEDEN OF NOOIT AANGEBODEN

* Met ongezonde tussendoortjes bedoelen we enerzijds koeken, wafels, cake, taart en ander gebak, chocolade, snoeprepen of snoep en anderzijds gezoete melkproducten, zoals yoghurt met fruit (met toegevoegde suikers of zoetstof), pudding, rijstpap of een alternatief op basis van suiker (gezoet en calciumverrijkt).

- ✓ 2022: 85% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 97% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↓ We zien een daling met 12% t.o.v. de vorige editie.

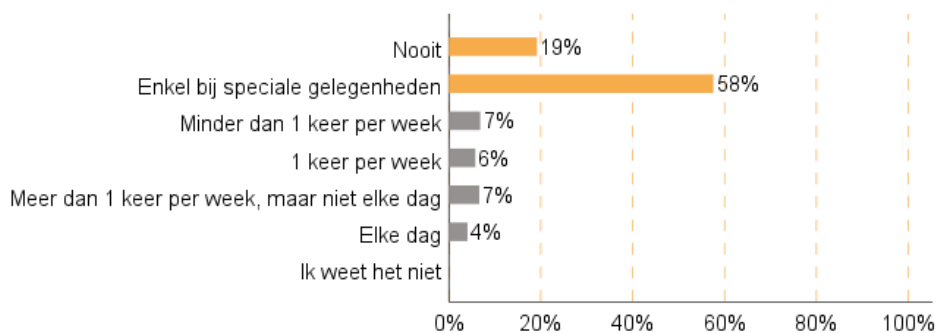
In vergelijking met 2019 zien we een negatieve evolutie in het aanbieden van ongezonde tussendoortjes. Voornamelijk het frequenter aanbieden van koeken, wafels, cake, taart en ander gebak, chocolade, snoeprepen of snoep zorgt ervoor dat minder kinderopvanginitiatieven voldoen aan het kwaliteitscriterium voor ongezonde tussendoortjes.

KOEKEN, WAFELS, CAKE, TAART EN ANDER GEBAK, CHOCOLADE, SNOEPREPEN OF SNOEP

In 2019 gaf bijna de helft van de kinderopvanginitiatieven (49%) aan nooit koeken, wafels, cake, taart en ander gebak, chocolade, snoeprepen of snoep aan te bieden als tussendoortje, terwijl dit nu bij slechts 1 op de 5 kinderopvanginitiatieven (19%) nooit op tafel komt. Bovendien zien we dat er in 2022 meer kinderopvanginitiatieven zijn die deze ongezonde tussendoortjes meer dan 1 keer per week, maar niet elke dag (7% vs. 0,6% in 2019) of elke dag (4% vs. 0,2% in 2019) aanbieden.

17 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang koeken, wafels, cake, taart en ander gebak, chocolade, snoeprepen of snoep aan als tussendoortje?

De respondent kon één antwoord selecteren.

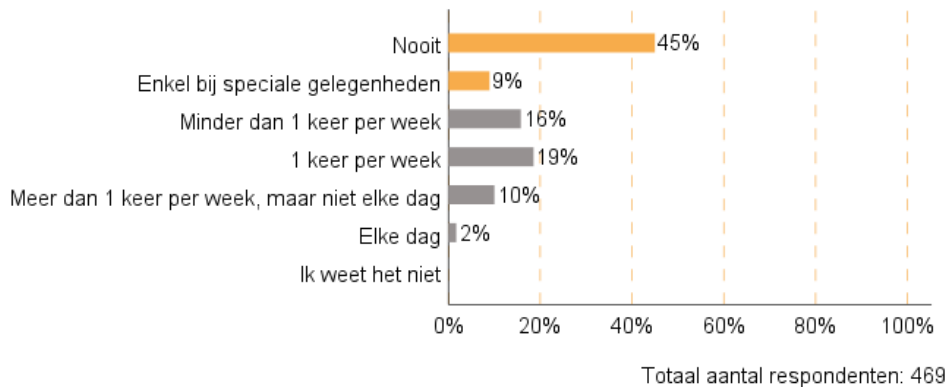
Totaal aantal respondenten: 469

GEZOETE MELKPRODUCTEN

Het aanbieden van gezoete melkproducten, zoals yoghurt met fruit, pudding, rijstpapa of alternatief op basis van suiker is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie. Bijna de helft van de kinderopvanginitiatieven biedt dit nooit aan (45% vs. 46% in 2019) en 1 op de 10 biedt dit enkel bij speciale gelegenheden aan (9% vs. 13% in 2019).

18 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang yoghurt met fruit (met toegevoegde suikers of zoetstof), pudding, rijstpap of alternatief op basis van suiker (gezoet en calciumverrijkt) aan als tussendoortje?

De respondent kon één antwoord selecteren.

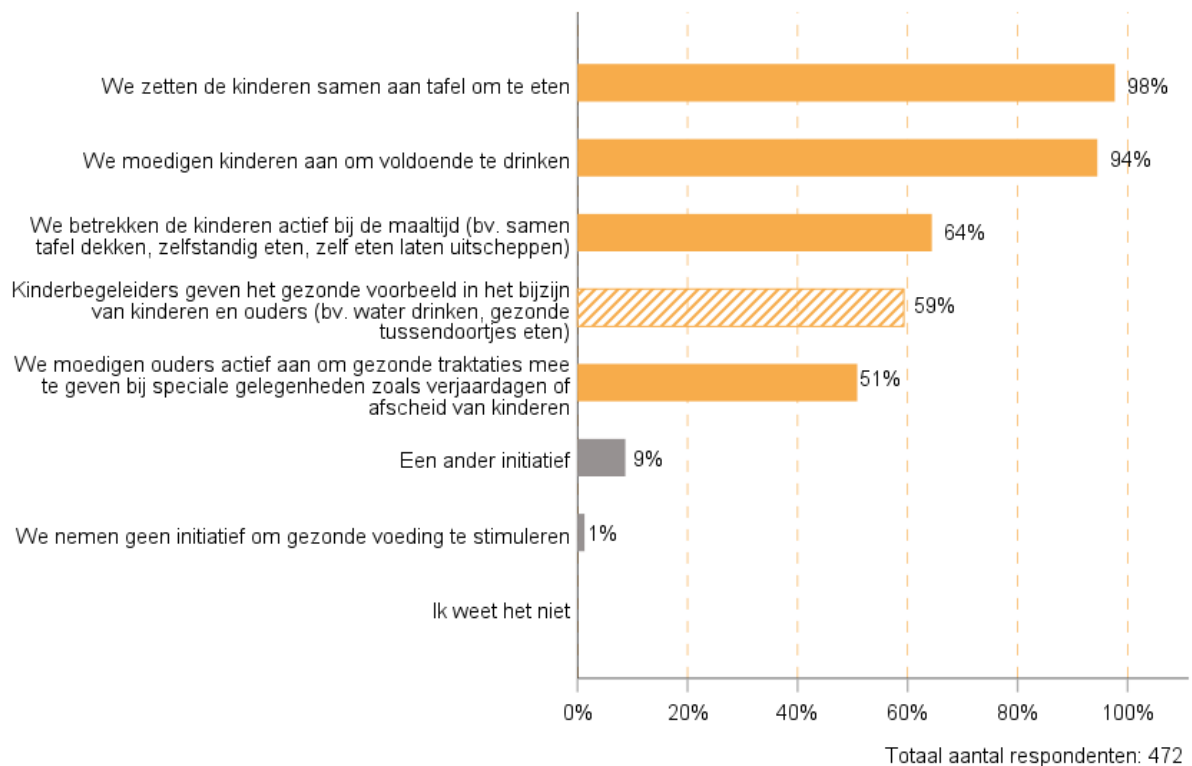
BASISCRITERIUM 7. BEGELEIDERS VAN DE KINDEROPVANG GEVEN HET GEZONDE VOORBEELD IN HET BIJZIJN VAN DE KINDEREN EN HUN OUDERS

- ✓ 2022: 59% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 58% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Ten opzichte van de vorige editie is dit stabiel gebleven.

Net als in 2019, nemen 6 op de 10 kinderopvanginitiatieven (59%) een voorbeeldrol op als het op gezonde voeding aankomt (zie gearceerde balk in [grafiek 19](#)).

19 Welke initiatieven neemt jouw kinderopvang om gezonde voeding bij de baby's en peuters te stimuleren?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

BASICRITERIUM 8. NAAST HET GEZONDE VOORBEELD GEVEN, WORDT ER MINSTENS NOG 1 ANDER INITIATIEF GENOMEN OM GEZONDE VOEDING BIJ DE KINDEREN TE STIMULEREN

- ✓ 2022: alle kinderopvanginitiatieven (100%) voldoen aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 100% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Ten opzichte van vorige editie is dit stabiel gebleven.

Zie [grafiek 19](#) bij basiscriterium 7 voor een overzicht van alle bevroegde initiatieven.

Alle kinderopvanginitiatieven ondernemen acties om gezonde voeding te stimuleren bij baby's en peuters. De top 3 van de meest voorkomende initiatieven is hetzelfde gebleven als in 2019, namelijk de kinderen samen aan tafel zetten om te eten (98% vs. 97% in 2019), de kinderen aanmoedigen om voldoende te drinken (94% vs. 92% in 2019) en de kinderen actief betrekken bij de maaltijd (64% vs. 57% in 2019).

Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat ouders actief aanmoedigt om gezonde traktaties mee te geven bij speciale gelegenheden, zoals verjaardagen of afscheid van kinderen (bv. fruit of groenten, producten die niet te vet, zout of zoet zijn, zoals rozijntjes, of een klein speelgoedje in plaats van voeding) is sterk toegenomen ten opzichte van de vorige editie (51% vs. 33% in 2019).

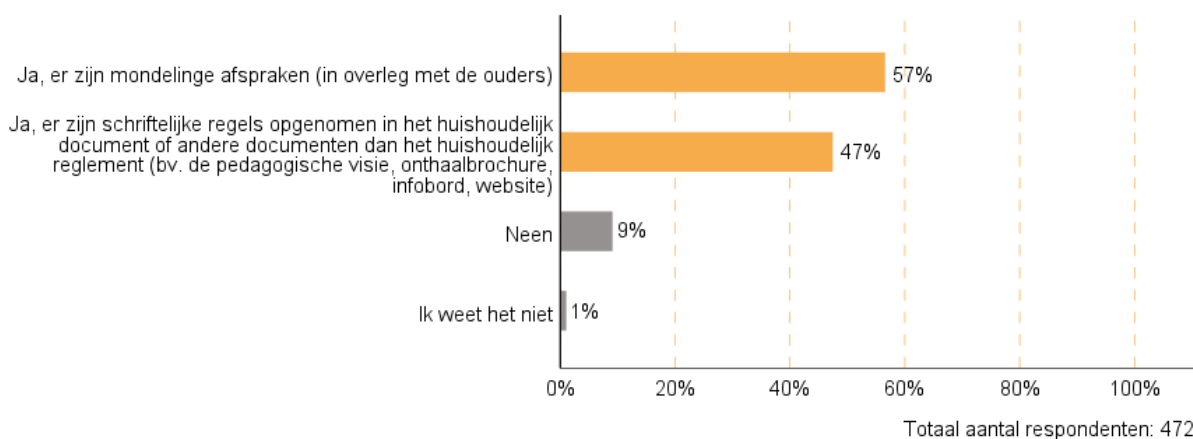
BASISCRITERIUM 9. ER ZIJN AFSPRAKEN OF ER IS WEDERZIJDIG OVERLEG MET DE OUDERS OVER HET STIMULEREN VAN GEZONDE VOEDING

- ✓ 2022: 90% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 68% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ Dit is een stijging met 22% ten opzichte van de vorige editie.

In 2022 zijn er meer kinderopvanginitiatieven die over schriftelijke regels beschikken (47% vs. 22% in 2019). Het hebben van mondelinge afspraken in overleg met de ouders is stabiel gebleven (57% vs. 54% in 2019).

20 Heef jouw kinderopvang specifieke afspraken en/of regels met de ouders om gezonde voeding te stimuleren bij baby's en peuters? (bv. (on)gezonde traktaties, (on)gezonde tussendoortjes bij het op- of afhalen, over borstvoeding, overgang naar vaste voeding, allergieën, andere eetmethoden)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

BASISCRITERIUM 10. DE KINDEROPVANG NEEMT MINSTENS 1 TAAK OP IN HET BEGELEIDEN VAN KINDEREN MET EEN PROBLEEM ROND GEZONDE VOEDING

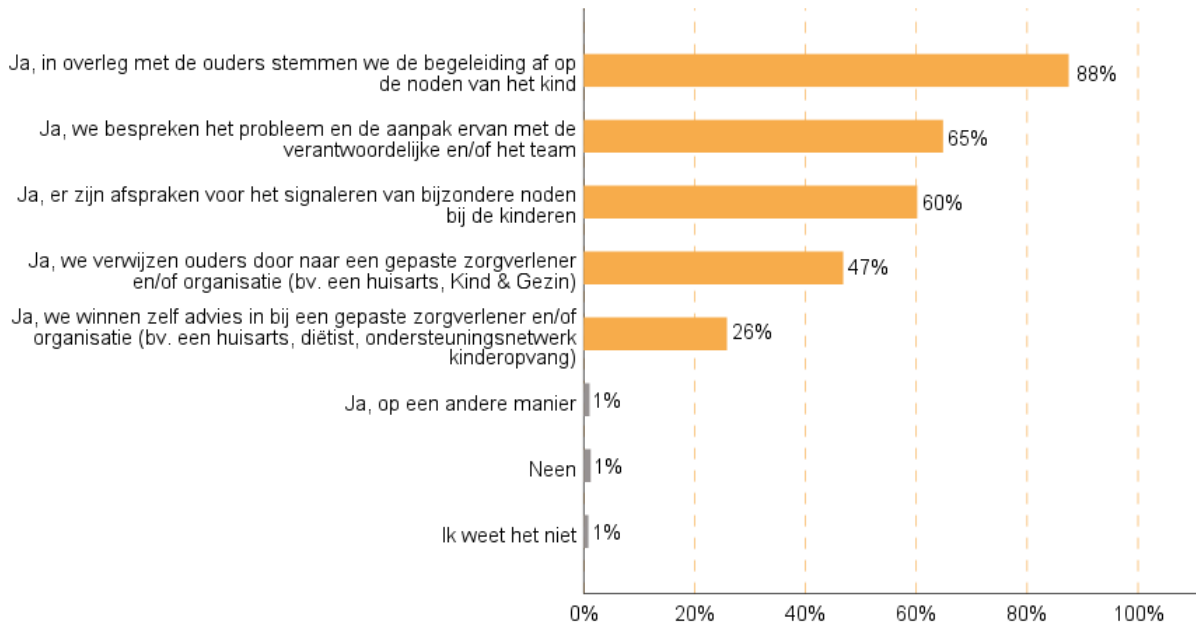
- ✓ 2022: 98% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 96% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Dit is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie (2019 = 96%).

Zorg en begeleiding van kinderen met een probleem rond gezonde voeding wordt, net zoals in de vorige editie, door zo goed als alle kinderopvanginitiatieven opgenomen.

Ten opzichte van de vorige editie is de top 3 van de meest opgenomen taken in het begeleiden van de kinderen met bijzondere noden rond voeding hetzelfde gebleven. De 3 meest opgenomen taken zijn, in overleg met de ouders, de begeleiding afstemmen op de noden van het kind (88% vs. 73% in 2019), het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team (65% vs. 53% in 2019) en afspraken hebben voor het signaleren van bijzondere noden bij de kinderen (60% vs. 80% in 2019). Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat deze opties heeft aangeduid, ligt over het algemeen wel hoger deze editie. Behalve dan voor het hebben van afspraken voor het signaleren van bijzondere noden bij de kinderen.

21 Neemt jouw kinderopvang een taak op in het begeleiden van kinderen met bijzondere noden rond voeding? (bv. allergieën, slikproblemen, moeilijk/niet willen eten)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 472

KWALITEITSCRITERIA AANBOD WARME MAALTIJDEN

KWALITEITSCRITERIUM 1. ER STAAT MINSTENS 1 KEER PER WEEK EEN PLANTAARDIGE VLEESVERVANGER OP HET MENU

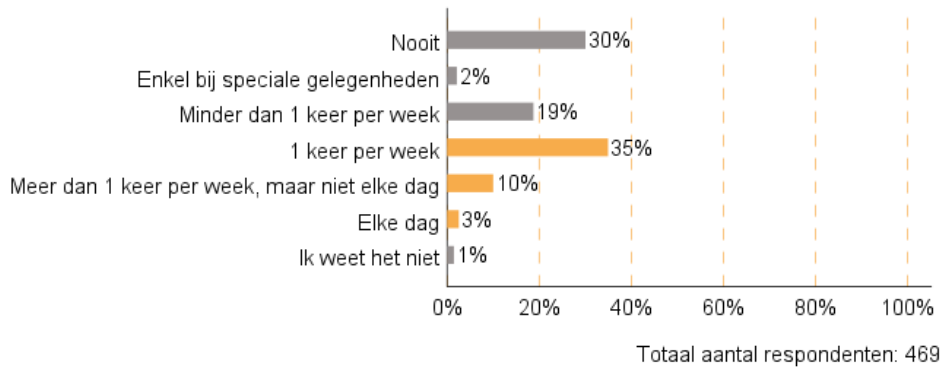
- ✓ 2022: 48% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van andere antwoordopties⁴ kan dit kwaliteitscriterium niet toegepast worden op de data van de vorige editie.

Terwijl het voorzien van plantaardige vleesvervangers in 2019 nog een groot werkpunt was voor ongeveer de helft van de kinderopvanginitiatieven, zien we dat er in 2022 toch al een stap voorwaarts is gezet. In 2019 bood 44% nooit plantaardige vleesvervangers aan, terwijl dit in 2022 gedaald is naar 30%. Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat meerdere keren per week of dagelijks plantaardige vleesvervangers aanbiedt, is stabiel gebleven (respectievelijk 10% vs. 11% in 2019 en 3% vs. 1% in 2019). De andere antwoordopties zijn gewijzigd en dus niet vergelijkbaar¹.

⁴ Antwoordopties 2019: Nooit – 1 keer per week of minder – Meer dan 1 keer per week, maar niet dagelijks – Ik weet het niet. Antwoordopties 2022: Nooit – Enkel bij speciale gelegenheden – Meer dan 1 keer per week – 1 keer per week – Meer dan 1 keer per week, maar niet elke dag – Elke dag – Ik weet het niet.

22 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang plantaardige vleesvervangers, zoals peulvruchten (bv. kikkererwten, rode of witte bonen), tofu of quorn aan bij de warme maaltijden? (vanaf de leeftijd van 6 maanden)

De respondent kon één antwoord selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 2. EEN VOLWAARDIGE GROENTEPORTIE* WORDT DAGELIJKS VOORZIEN

*Dit is een half bord bij de warme maaltijd.

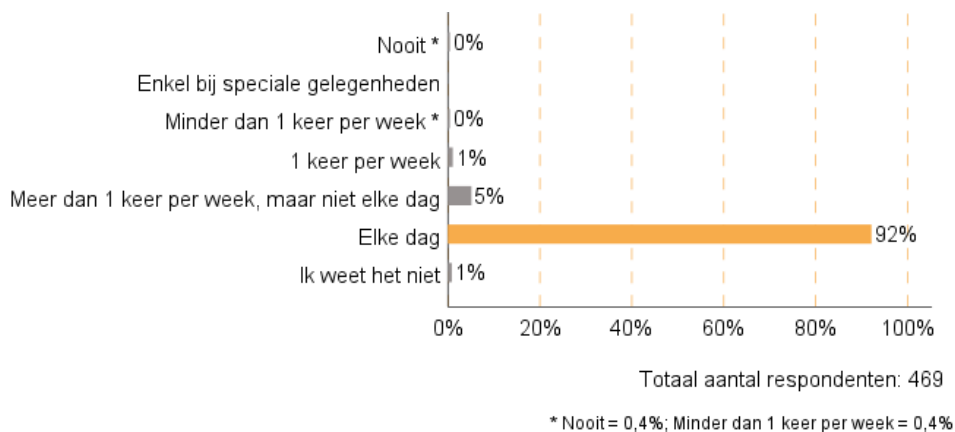
- ✓ 2022: 92 % van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 81% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ We zien een stijging met 11% ten opzichte van 2019.

In vergelijking met 2019 zien we dat nog meer kinderopvanginitiatieven dagelijks een volwaardige groenteportie voorzien. Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat in 2019 nog niet elke dag een volwaardige groenteportie aanbood, maar wel meer dan 1 keer per week, is in 2022 gedaald naar 5%. Het lijkt er dus op dat een deel van de kinderopvanginitiatieven in deze periode overgeschakeld is naar het dagelijks aanbieden van een volwaardige groenteportie.

In 2019 werd een volwaardige groenteportie wel gespecificeerd als 4 à 5 eetlepels in plaats van een half bord. Dit kan mogelijk ook een invloed hebben gehad op het resultaat.

23 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang een volwaardige groenteportie (= een half bord) aan bij de warme maaltijden? (vanaf de leeftijd van 12 maanden)

De respondent kon één antwoord selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 3. GEFRITUURDE AARDAPPELPRODUCTEN WORDEN ENKEL BIJ SPECIALE GELEGENHEDEN OF NOOIT AANGEBODEN

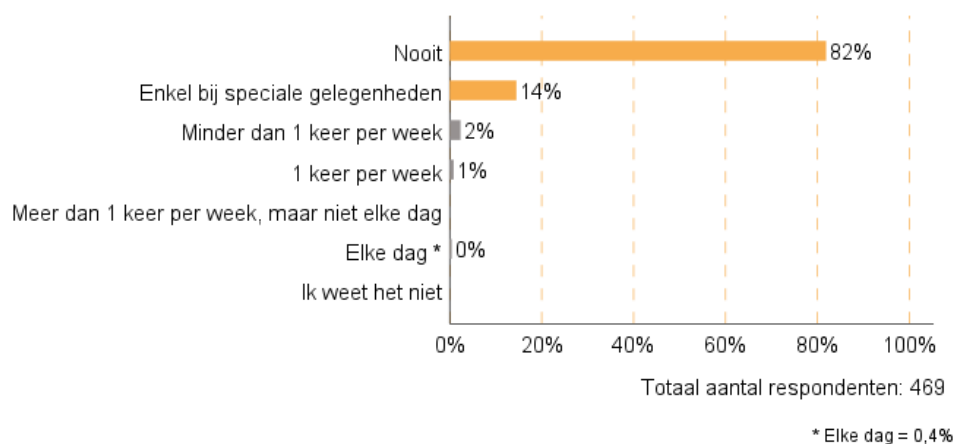
- ✓ 2022: 96% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van andere antwoordopties⁵ kon dit kwaliteitscriterium niet toegepast worden op de data van de vorige editie.

Gefrituurde aardappelproducten staan in 8 op de 10 kinderopvanginitiatieven nooit op het menu. In 2019 was dit bij 9 op de 10 opvanginitiatieven het geval, maar toen werd de antwoordoptie 'enkel bij speciale gelegenheden' niet bevroegd². Nu zien we dat 14% van de kinderopvanginitiatieven deze optie heeft aangeduid.

De andere antwoordopties zijn stabiel gebleven.

24 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang gefrituurde aardappelproducten (bv. frieten of kroketten) aan bij de warme maaltijden?

De respondent kon één antwoord selecteren.

⁵ Antwoordopties 2019: Nooit – 1 keer per week of minder – Meer dan 1 keer per week, maar niet dagelijks – Ik weet het niet.

Antwoordopties 2022: Nooit – Enkel bij speciale gelegenheden – Meer dan 1 keer per week – 1 keer per week – Meer dan 1 keer per week, maar niet elke dag – Elke dag – Ik weet het niet.

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor voeding in de huidige editie van de Preventiepeiling en bespreken we, waar mogelijk, de opvallendste evoluties t.o.v. 2019. **Grafiek 25** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden in de huidige en voorgaande editie. **Grafiek 26** en **grafiek 27** geven respectievelijk het cumulatief aantal behaalde basiscriteria voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid en het cumulatief aantal behaalde kwaliteitscriteria voor warme maaltijden weer.

STAND VAN ZAKEN VOEDINGSBELEID (2022)

Basiscriteria (zie **grafiek 26**):

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 9 van de 10 basiskwaliteitscriteria (9 = het gemiddeld aantal behaalde basiscriteria).
- 22% voldoet aan alle 10 de basiscriteria voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid.
- 0% voldoet aan geen enkel basiscriterium voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid. Op 1 na, voldoen alle kinderopvanginitiatieven aan minstens 5 van de 10 criteria.

Kwaliteitscriteria warme maaltijden (zie **grafiek 27**):

- 42% voldoet aan alle kwaliteitscriteria voor warme maaltijden.
- 1% voldoet aan geen enkel kwaliteitscriterium voor warme maaltijden.

Waarop wordt het meest ingezet?

- Initiatieven nemen om gezonde voeding bij de baby's en peuters te stimuleren (100%).
- Voorzien dat baby's en peuters borstvoeding of afgekolfde moedermelk kunnen krijgen (100%).
- Elke dag verse fruitpap (voor baby's) of fruit zonder koek (voor peuters) aanbieden (98%).

(zie **grafiek 25**)

Waarop wordt het minst ingezet?

- Begeleiders die het gezonde voorbeeld geven in het bijzijn van de kinderen en hun ouders (59%).
- Meer dan 1 keer per week soep aanbieden (63%).
- Wanneer er warme maaltijden voorzien worden, 1 keer per week een plantaardige vleesvanger op het menu zetten (48%).

(zie **grafiek 25**)

EVOLUTIE VOEDINGSBELEID (2019 - 2022)

Alle basiscriteria konden toegepast worden op de data van 2019. Ten opzichte van 2019 is er een stijging in het aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan 8 of meer basiscriteria (89% vs. 82% in 2019), 9 of meer basiscriteria (65% vs. 53% in 2019), of alle 10 de basiscriteria voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid (22% vs. 18% in 2019) (zie **grafiek 26**).

Bij de kwaliteitscriteria voor warme maaltijden kunnen we slechts 1 van de 3 criteria toepassen op de data van 2019.

Wat is de grootste vooruitgang?

- Meer kinderopvanginitiatieven hebben afspraken of wederzijds overleg met de ouders over het stimuleren van gezonde voeding (90% vs. 68% in 2019).
- Meer kinderopvanginitiatieven die warme maaltijden aanbieden, voorzien een volwaardige groenteportie (92% vs. 81% in 2019).

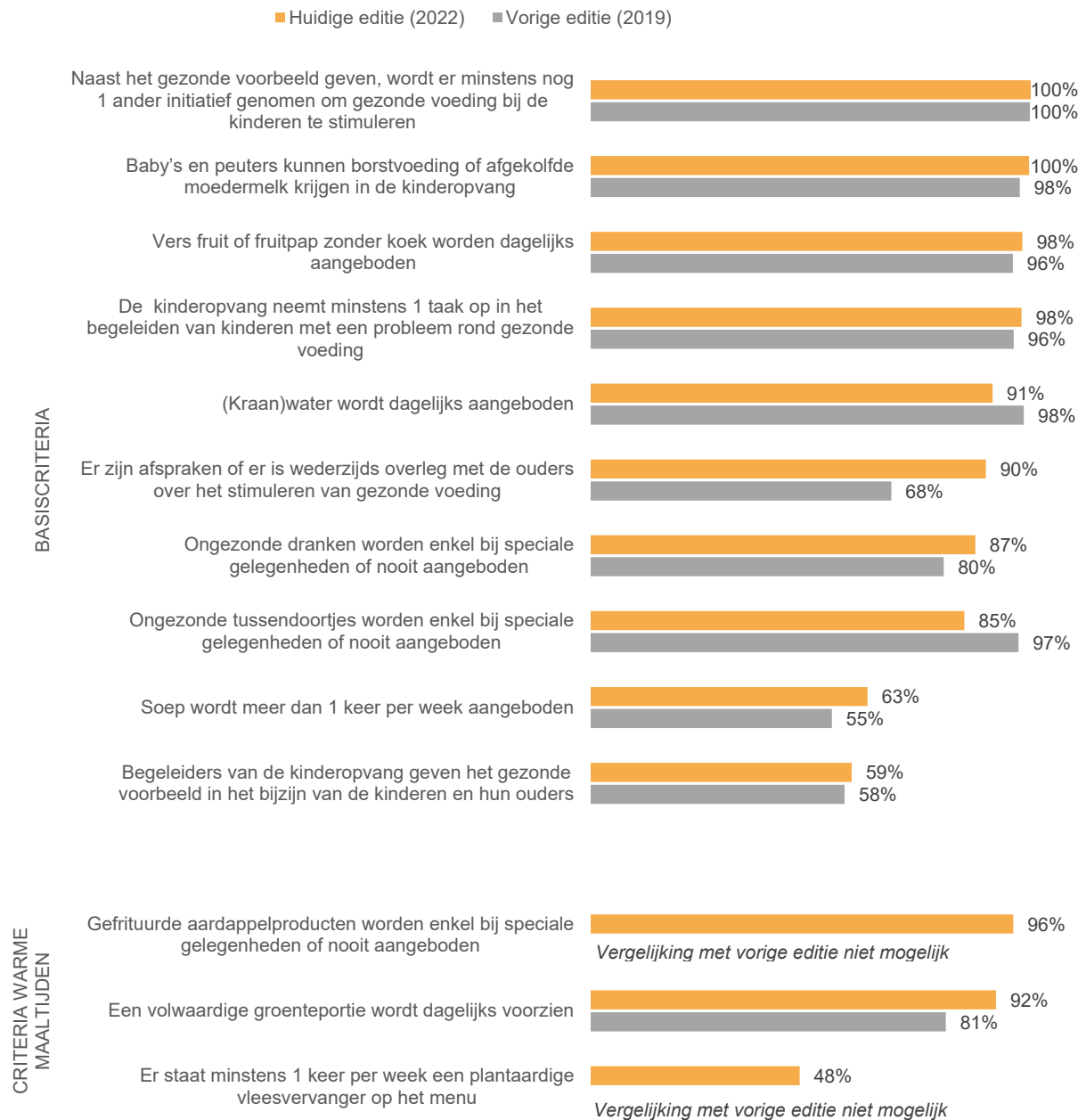
(zie **grafiek 25**)

Wat is de grootste achteruitgang?

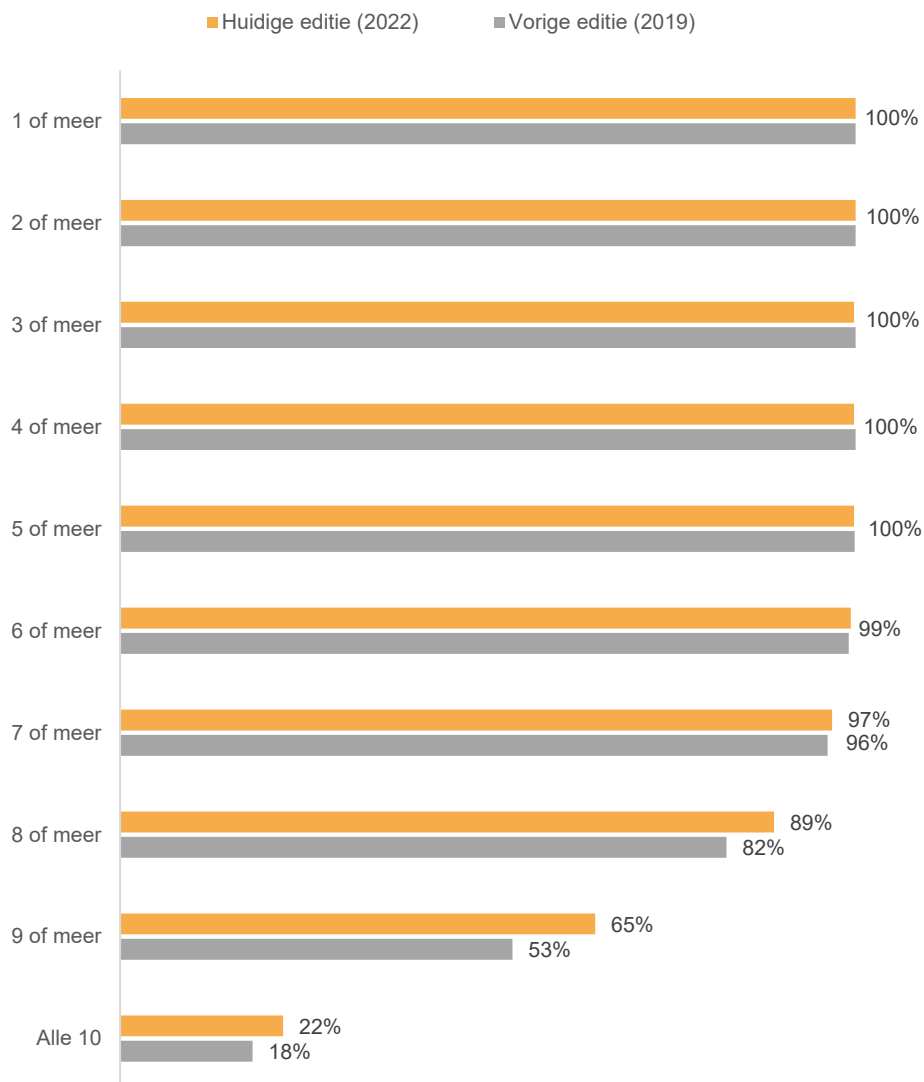
- Minder kinderopvanginitiatieven bieden nooit of enkel bij speciale gelegenheden ongezonde tussendoortjes aan (85% vs. 97% in 2019).
- Minder kinderopvanginitiatieven bieden dagelijks (kraan)water aan (91% vs. 98% in 2019).

(zie **grafiek 25**)

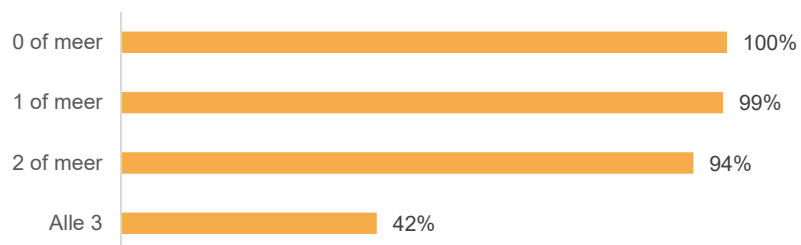
25 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan de basiscriteria voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid en de kwaliteitscriteria voor warme maaltijden

26 Cumulatief aantal behaalde basiscriteria voor een kwaliteitsvol voedingsbeleid

27 Cumulatief aantal behaalde kwaliteitscriteria voor warme maaltijden in de huidige editie

MONDGEZONDHEID

456

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

- 1 **Er is een mond vriendelijk voedingsbeleid doordat 3 van de volgende zaken worden ondernomen:**
 1. Voor (kraan)water als dorstlesser kiezen als de baby's of peuters dorst hebben.
 2. Maximaal 5 voedingsmomenten per dag voorzien zodat de tandjes tussendoor voldoende kunnen rusten (het drinken van zure of gesuikerde dranken telt ook mee als een voedingsmoment; het drinken van water, ongesuikerde melk, verse soep of groentesap telt niet mee).
 3. Tussen de eetmomenten de baby's en/of peuters alleen water of ongesuikerde dranken laten drinken.
- 2 **Er is een procedure die bepaalt welke stappen worden ondernomen bij een ongeval met mondletsel.**
- 3 **De kinderopvang zorgt dat de kinderbegeleiders kennis hebben van de 3 pijlers* voor een goede mondgezondheid.**

* De 3 pijlers voor een goede mondgezondheid zijn: (1) een goede dagelijkse mondhygiëne; (2) een jaarlijks mondonderzoek bij de tandarts; (3) mond vriendelijke voeding.
- 4 **Ten laatste wanneer de kinderen 2 jaar zijn, wijst de kinderopvang hun ouders op het belang van een (half)jaarlijks bezoek aan een mondzorgprofessional (tandarts, mondhygiënist).**
- 5 **Baby's en peuters worden spelenderwijs in aanraking gebracht met het thema mondgezondheid**

RESULTATEN

Het thema mondgezondheid werd voor de eerste keer bevestigd in 2022. De resultaten vergelijken met de vorige editie (2019) is dus niet mogelijk.

KWALITEITSCRITERIUM 1. ER IS EEN MONDVRIENDELIJK VOEDINGSBELEID

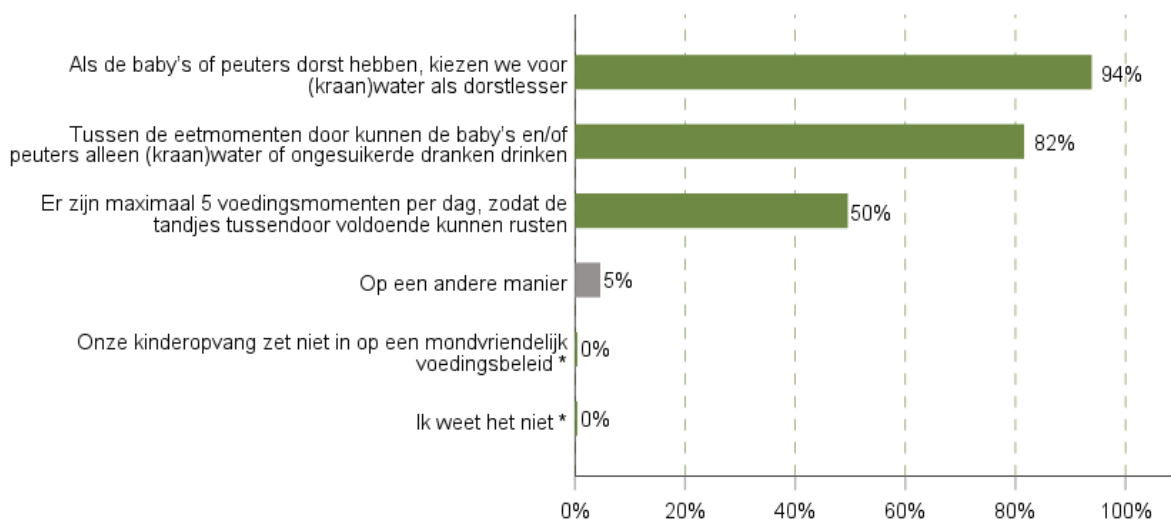
* Een mond vriendelijk voedingsbeleid bestaat uit 3 aspecten: (1) Het kiezen van (kraan)water als dorstlesser wanneer de baby's of peuters dorst hebben. (2) Het inlassen van maximaal 5 voedingsmomenten per dag zodat de tandjes tussendoor voldoende kunnen rusten (het drinken van zure of gesuikerde dranken telt ook mee als een voedingsmoment; het drinken van water, ongesuikerde melk, verse soep of groentesap telt niet mee). (3) Het uitsluitend aanbieden van water of ongesuikerde dranken tussen de eetmomenten door aan de baby's en/of peuters.

- ✓ 2022: 43% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

De meeste kinderopvanginitiatieven kiezen voor (kraan)water als dorstlesser voor baby's of peuters (94%) en voorzien tussen de eetmomenten door ook enkel (kraan)water of ongesuikerde dranken (82%). Op het 3de aspect van een mond vriendelijk voedingsbeleid – maximaal 5 voedingsmomenten per dag inlassen zodat de tandjes tussendoor voldoende kunnen rusten – zet nog maar de helft van de kinderopvanginitiatieven in.

28 Op welke manier voert jouw kinderopvang een mond vriendelijk voedingsbeleid?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 456

* Onze kinderopvang zet niet in op een mond vriendelijk voedingsbeleid = 0,5%; Ik weet het niet = 0,5%

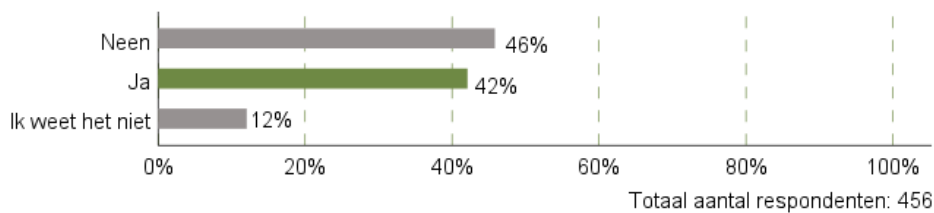
KWALITEITSCRITERIUM 2. ER IS EEN PROCEDURE DIE BEPAALT WELKE STAPPEN WORDEN ONDERNOMEN BIJ EEN ONGEVAL MET MONDLETSEL

- ✓ 2022: 42% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
-

4 op de 10 kinderopvanginitiatieven (42%) hebben een procedure die bepaalt welke stappen worden ondernomen bij een ongeval met mondletsel.

29 Heeft jouw kinderopvang bij een ongeval met een mondletsel een procedure beschikbaar met de te ondernemen stappen?

De respondent kon één antwoord selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 3. DE KINDEROPVANG ZORGT DAT DE KINDERBEGELEIDERS KENNIS HEBBEN VAN DE 3 PIJLERS* VOOR EEN GOEDE MONDGEZONDHEID

* De 3 pijlers voor een goede mondgezondheid zijn: (1) een goede dagelijkse mondhygiëne; (2) een jaarlijks mondonderzoek bij de tandarts; (3) mondvriendelijke voeding.

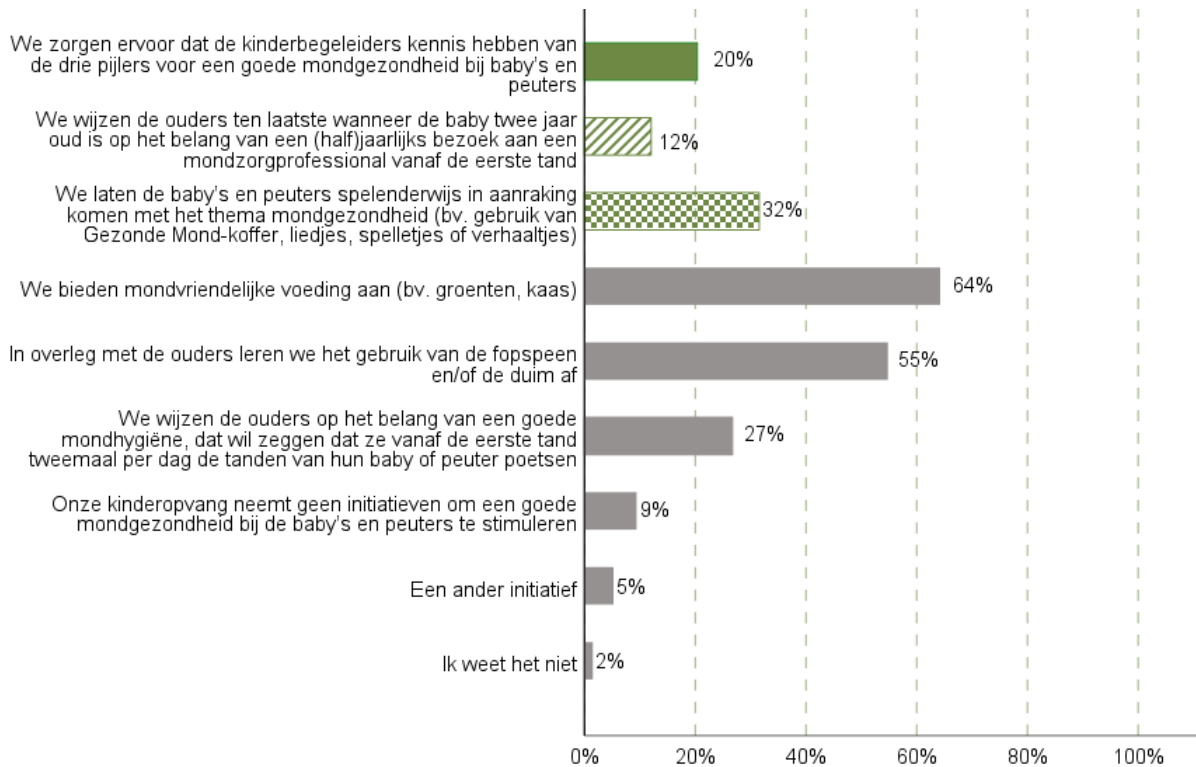
- ✓ 2022: 20% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
-

We peilden naar de initiatieven die kinderopvanginitiatieven ondernemen om een goede mondgezondheid te stimuleren bij de kinderen. Daarbij zien we dat 2 op de 10 kinderopvanginitiatieven ervoor zorgen dat de kinderbegeleiders kennis hebben van de 3 pijlers voor een goede mondgezondheid (resultaat kwaliteitscriterium 3 = vol groen balkje in **grafiek 30**). De resultaten op andere antwoordopties in dezelfde vraag tonen echter dat deze 3 pijlers *in de praktijk* wel meer toegepast worden (deze resultaten telden niet mee voor de berekening van kwaliteitscriterium 3):

- Pijler 1 – een goede dagelijks mondhygiëne: 3 op de 10 kinderopvanginitiatieven wijzen de ouders op het belang van een goede mondhygiëne.
- Pijler 2 – een jaarlijks mondonderzoek bij de tandarts: 1 op de 10 kinderopvanginitiatieven wijst de ouders op het belang van een (half)jaarlijks bezoek aan de mondzorgprofessional ten laatste wanneer hun baby 2 jaar oud is (= resultaat kwaliteitscriterium 4, zie onder).
- Pijler 3 – mondvriendelijke voeding: 6 op de 10 kinderopvanginitiatieven biedt mondvriendelijke voeding aan (bv. groenten, kaas)

30 Welke initiatieven neemt jouw kinderopvang om een goede mondgezondheid te stimuleren bij de kinderen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 456

KWALITEITSCRITERIUM 4. TEN LAATSTE WANNEER DE KINDEREN 2 JAAR ZIJN, WIJST DE KINDEROPVANG HUN OUDERS OP HET BELANG VAN EEN (HALF)JAARLIJKS BEZOEK AAN EEN MONDZORGPROFESSIONAL (TANDARTS, MONDHYGIËNIST)

- ✓ 2022: 12% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

Slechts 1 op de 10 kinderopvanginitiatieven maakt ouders bewust van het belang van een (half)jaarlijks bezoek aan de mondzorgprofessional met hun kind. Hier is dus nog ruimte voor groei. Zie **grafiek 30** onder kwaliteitscriterium 3 voor een overzicht van de bijhorende vraag en antwoordopties. Het gearceerde balkje toont kwaliteitscriterium 4.

KWALITEITSCRITERIUM 5. BABY'S EN PEUTERS WORDEN SPELENDERWIJS IN AANRAKING GEBRACHT MET HET THEMA MONDGEZONDHEID

- ✓ 2022: 32% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

In 1 op de 3 kinderopvanginitiatieven komen baby's en peuters spelenderwijs in contact met het thema mondgezondheid (bv. door gebruik van de Gezonde Mond-koffer, liedjes, spelletjes of verhaaltjes). Zie **grafiek 30** onder kwaliteitscriterium 3 voor een overzicht van de bijhorende vraag en antwoordopties. Het geblokte balkje toont kwaliteitscriterium 5.

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor mondgezondheid in de huidige editie van de Preventiepeiling. **Grafiek 31** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden. **Grafiek 32** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol beleid rond mondgezondheid in de huidige editie.

STAND VAN ZAKEN BELEID ROND MONDGEZONDHEID (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 1 van de 5 kwaliteitscriteria (1 = het gemiddeld aantal behaalde criteria).
- 2% voldoet aan alle 5 de criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mondgezondheid.
- 21% voldoet aan geen enkel kwaliteitscriterium voor een kwaliteitsvol beleid rond mondgezondheid.

(zie **grafiek 32**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Een mondvriendelijk voedingsbeleid (43%).
- Een procedure hebben die bepaalt welke stappen ondernomen worden bij een ongeval met mondletsel (42%).

(zie **grafiek 31**)

Waarop wordt het minst ingezet?

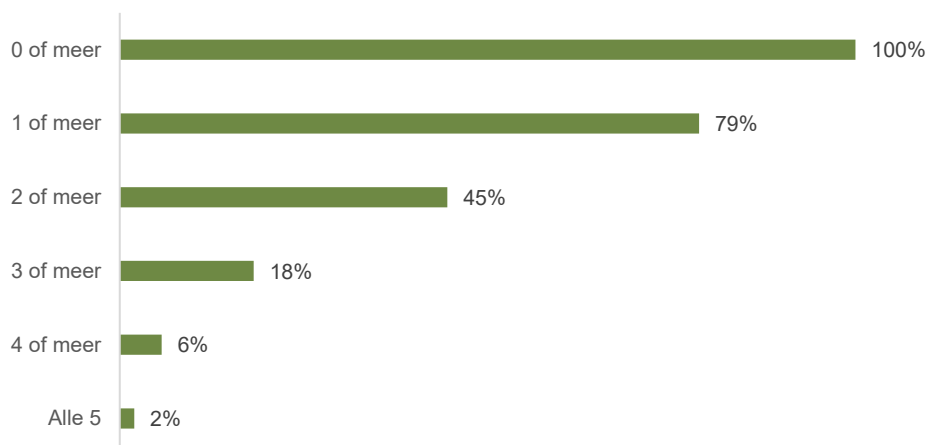
- De ouders wijzen op het belang van een (half)jaarlijks bezoek aan een mondzorgprofessional voor hun kinderen, ten laatste wanneer deze 2 jaar zijn (12%).
- Zorgen dat de kinderbegeleiders kennis hebben van de 3 pijlers voor een goede mondgezondheid (20%).
- Baby's en peuters spelenderwijs in aanraking brengen met het thema mondgezondheid (32%).

(zie **grafiek 31**)

31 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat aan de criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mondgezondheid voldoet

32 Cumulatief aantal behaalde criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mondgezondheid in de huidige editie

BEWEGING

440

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

1 | Baby's en peuters kunnen elke dag vrij spelen.

2 | Er worden meer dan 1 keer per week begeleide bewegingsmomenten aangeboden voor baby's en peuters.

3 | Er worden dagelijks onder toezicht buikligtussendoortjes voorzien voor baby's.

Er worden minstens 3 van de volgende zaken qua infrastructuur, materialen en ruimte voorzien in de binnenruimte om te bewegen:

- 4 |
1. Een (afgebakende) ruimte voor kruipers om vrij rond te bewegen.
 2. Een indeling in speelzones/-hoeken: rustige zones/hoeken (bv. poppenhoek, knutselhoek, keukentje) en actieve zones/hoeken (bv. ballenbad, fietszone, ruimte met speelblokken).
 3. Een vrije ruimte zonder meubilair waar peuters vrij kunnen bewegen (bv. open middenruimte van de leefruimte, gang).
 4. Materialen waar de peuters op kunnen klimmen en klauteren.
 5. Voldoende en gevarieerd bewegingsmateriaal (bv. bal, kegel, fietsje) voor alle leeftijdsgroepen.

Er worden minstens 3 van de volgende zaken qua infrastructuur, materialen en ruimte voorzien in de buitenruimte om te bewegen:

- 5 |
1. Een overdekt gedeelte om buiten te gaan bij regen of zeer zonnig weer.
 2. Groene elementen, zoals gras, struiken, bomen, (verticaal) tuintje, moestuin of avontuurlijke elementen, zoals boomstammetjes, klimheuvels, tunnels, fonteintjes.
 3. Een vrije ruimte zonder obstructies waar kinderen ongehinderd kunnen rondlopen.
 4. Los spelmateriaal voor buiten (bv. fietsen, hoepels, ballen).
 5. Speeltoestellen (bv. glijbaan, klimtoestel, schommel, zandbak).
 6. Een indeling in verschillende speelzones of -hoeken voor verschillende activiteiten: rustige zones/hoeken (bv. buitenkeukentje, zone voor kruipers) en actieve zones/hoeken (bv. fietszones, speeltoestellen).

6 | Baby's spelen minstens meerdere keren per week buiten bij goed weer en minstens 'minder dan 1 keer per week' bij slecht weer.

7 | Peuters spelen dagelijks buiten bij goed weer en minstens 1 keer per week bij slecht weer.

8 | Er zijn afspraken en/of regels over beweging.

*bv. afspraken rond het dagelijks buiten spelen, het meebrengen van aangepaste kledij om buiten te spelen

Er wordt minstens 1 van de volgende taken openomen in het begeleiden van kinderen met een probleem rond beweging:

- 9 |
1. Afspraken hebben voor het signaleren van kinderen met bijzondere noden rond bewegen (bv. spierzwakte, motorische ontwikkelingsachterstand).
 2. Het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team.
 3. Zelf advies inwinnen bij een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, kinesist, ondersteuningsnetwerk kinderopvang).

-
4. De ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, kinesist, Kind en Gezin).
 5. In overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind.

RESULTATEN

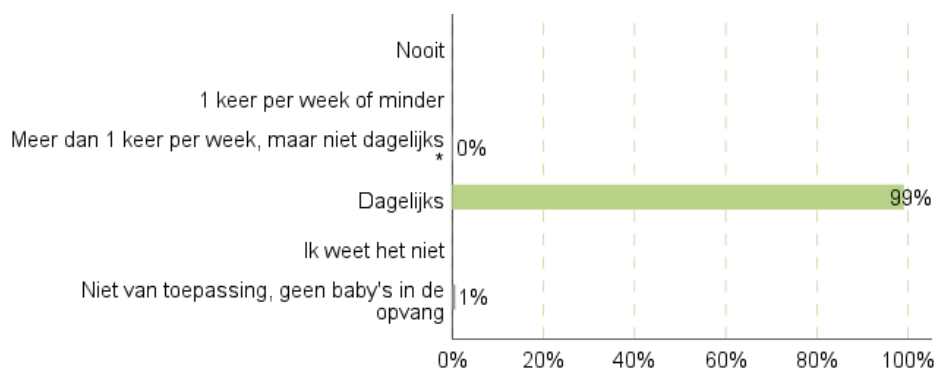
KWALITEITSCRITERIUM 1. BABY'S EN PEUTERS KUNNEN ELKE DAG VRIJ SPELEN

- ✓ 2022: 99% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 94% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ We zien een kleine stijging ten opzichte van de vorige editie.

In zo goed als alle kinderopvanginitiatieven kunnen baby's en peuters dagelijks vrij spelen. In de vorige editie gaf 95% van de kinderopvanginitiatieven aan dat *baby's* dagelijks vrij konden spelen (t.o.v. 99% deze editie) en 98% dat *peuters* dagelijks vrij konden spelen (t.o.v. 99% deze editie). De kleine stijging is dus toe te schrijven aan iets meer kinderopvanginitiatieven die nu vrij spelen aanbieden als bewegingsactiviteit aan de *baby's*.

33 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang vrij spelen (bv. op de grond, in de box) aan als bewegingsactiviteit aan de baby's?

De respondent kon één antwoord selecteren.

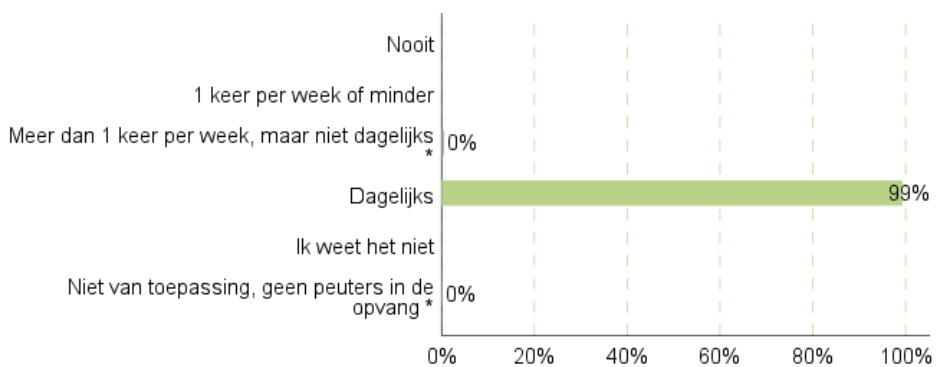

Totaal aantal respondenten: 440

* Meer dan 1 keer per week, maar niet dagelijks = 0,2%

34 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang vrij spelen en bewegen aan als bewegingsactiviteit aan de peuters?

De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 440

* Meer dan 1 keer per week, maar niet dagelijks = 0,5% ; Niet van toepassing, geen peuters in de opvang = 0,2%

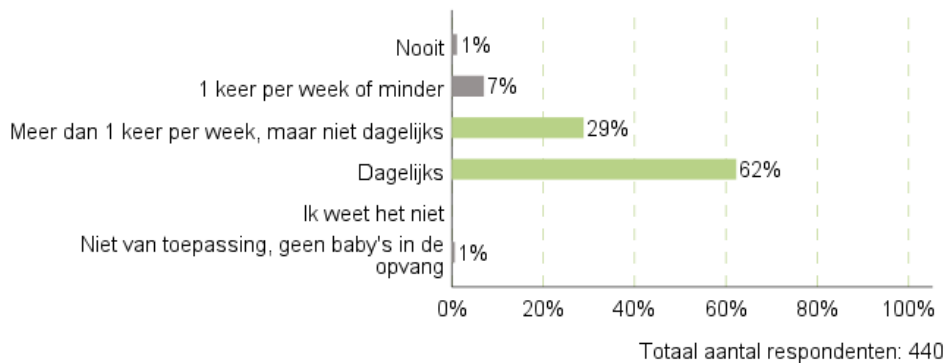
KWALITEITSCRITERIUM 2. ER WORDEN MEER DAN 1 KEER PER WEEK BEGELEIDE BEWEGINGSMOMENTEN AANGEBODEN VOOR BABY'S EN PEUTERS

- ✓ 2022: 84% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ 2019: 82% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
 - = In vergelijking met de vorige editie is dit stabiel gebleven.
-

Net als in 2019 bieden ongeveer 8 op de 10 kinderopvanginitiatieven meer dan 1 keer per week begeleide bewegingsmomenten aan, zowel voor de baby's als voor de peuters die ze opvangen. Wanneer we meer in detail naar de vraag kijken zien we dat 91% meermaals per week tot dagelijks bewegingsactiviteiten aanbiedt voor baby's **of** voor peuters. In 2019 was dit bij 88% het geval.

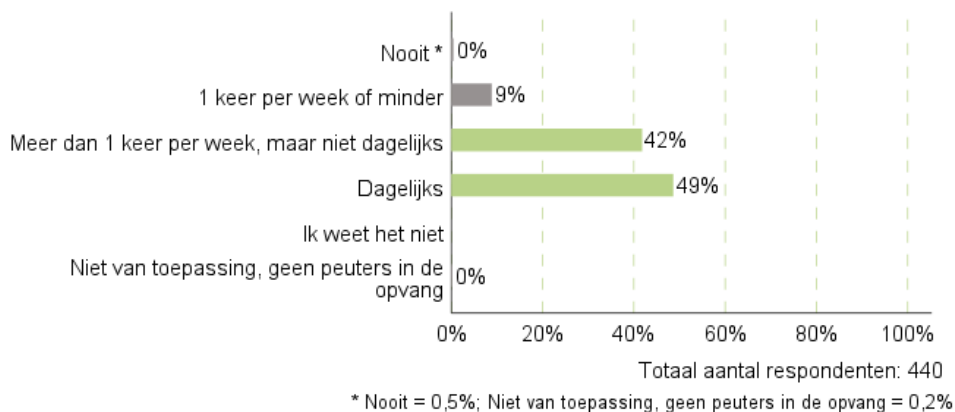
35 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang begeleide bewegingsmomenten (bv. fietsen met de beentjes, beweegspelletjes) aan als bewegingsactiviteit aan de baby's?

De respondent kon één antwoord selecteren.

36 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang begeleide bewegingsmomenten (bv. een hindernissenparcours doorlopen, aanleren van dansjes) aan als bewegingsactiviteit aan de peuters?

De respondent kon één antwoord selecteren.

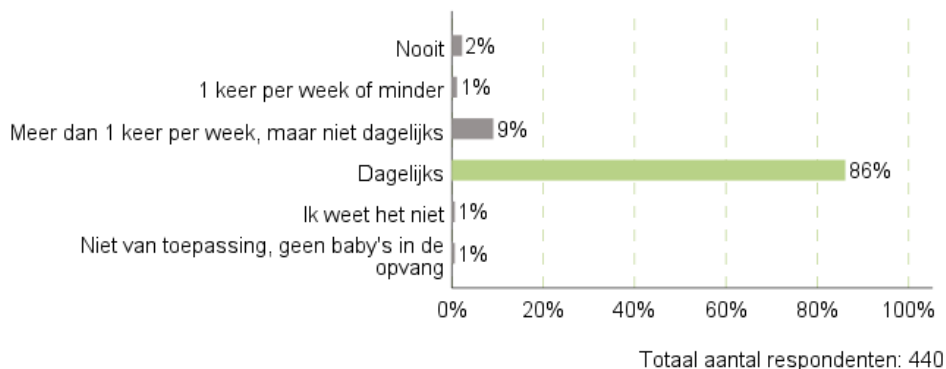
KWALITEITSCRITERIUM 3. ER WORDEN DAGELIJKS ONDER TOEZICHT BUIKLIGTUSSENDOORTJES VOORZIEN VOOR BABY'S

- ✓ 2022: 87% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ 2019: 88% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
 - = Dit is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie.
-

Net als in 2019 voorzien ongeveer 9 op de 10 kinderopvanginitiatieven dagelijks onder toezicht buikligtussendoortjes voor de baby's. 3 kinderopvanginitiatieven (0,7%) geven aan geen baby's op te vangen, zij werden niet meegerekend bij het criterium.

37 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang buikligtussendoortjes voor baby's (onder toezicht) aan als bewegingsactiviteit aan de baby's?

De respondent kon één antwoord selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 4. ER WORDEN MINSTENS 3 ZAKEN QUA INFRASTRUCTUUR, MATERIALEN EN RUIMTE VOORZIEN IN DE BINNENRUIMTE OM TE BEWEGEN

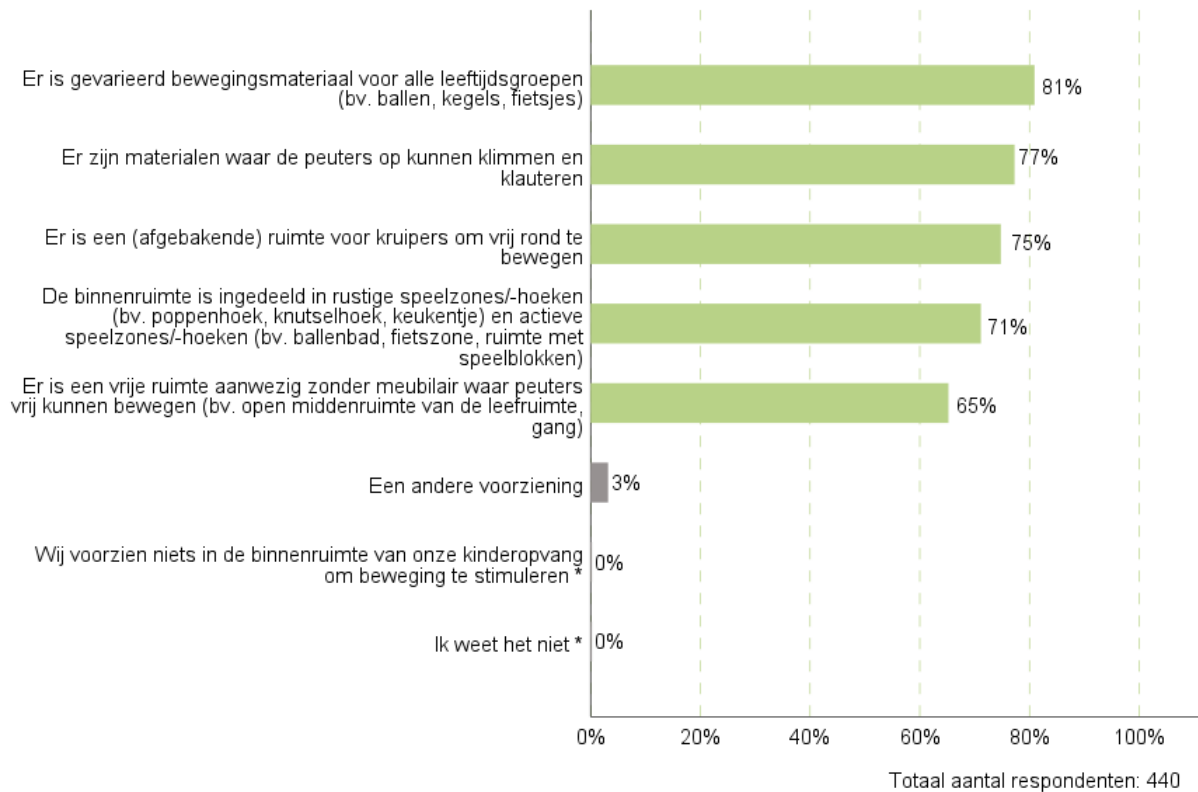
- ✓ 2022: 79% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ 2019: 61% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
 - ✓ We zien een stijging met 18% ten opzichte van de vorige editie.
-

Ten opzichte van 2019 zijn er meer kinderopvanginitiatieven die minstens 3 zaken qua infrastructuur, materialen en ruimte voorzien in de binnenruimte van de kinderopvang om beweging bij de baby's en peuters te stimuleren (79% vs. 61% in 2019).

Elke antwoordoptie m.b.t. een voorziening in de binnenruimte werd in deze editie meer aangeduid dan in de vorige. De top 3 van de meest voorkomende zaken in de binnenruimte is wel hetzelfde gebleven. Deze bestaat uit gevarieerd bewegingsmateriaal voor alle leeftijdsgroepen (81% vs. 74% in 2019), materialen waar de peuters op kunnen klimmen en klauteren (77% vs. 58% in 2019) en een (afgebakende) ruimte voor kruipers om vrij rond te bewegen (75% vs. 56% in 2019).

38 Wat is er voorzien in de binnenruimte van jouw kinderopvang?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

* Wij voorzien niets in de binnenruimte van onze kinderopvang om beweging te stimuleren = 0,2%; Ik weet het niet = 0,2%

KWALITEITSCRITERIUM 5. ER WORDEN MINSTENS 3 ZAKEN QUA INFRASTRUCTUUR, MATERIALEN EN RUIMTE VOORZIEN IN DE BUITENRUIMTE OM TE BEWEGEN

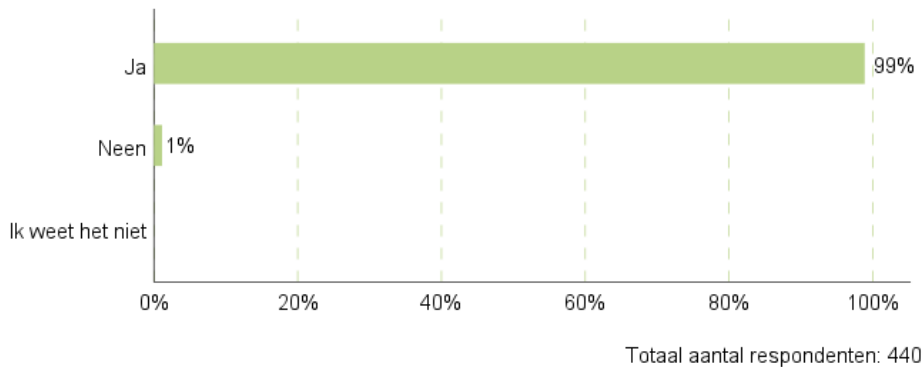
Dit kwaliteitscriterium is ook van toepassing voor kinderopvanginitiatieven die geen aangrenzende buitenruimte aan de kinderopvang hebben, omdat we ervan uitgaan dat er ook zonder buitenspeelruimte 'buitenspeeltijd' voorzien kan worden, bv. door afspraken te maken met organisaties en locaties in de buurt.

- ✓ 2022: 89% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 86% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = In vergelijking met de vorige editie is dit stabiel gebleven.

In zo goed als alle kinderopvanginitiatieven van baby's en peuters is er een aangrenzende buitenspeelruimte. Van de 5 kinderopvanginitiatieven (1%) die aangaven niet over een aangrenzende buitenruimte te beschikken, maken er 2 geen uitstappen naar buitenruimtes.

39 Is er een aangrenzende buitenspeelruimte aan jouw kinderopvang?

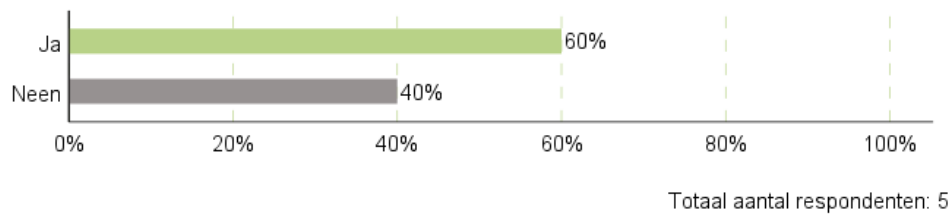
De respondent kon één antwoord selecteren.

40 Worden er uitstappen gemaakt naar buitenruimtes? (bv. parkjes, speeltuinen, gaan wandelen)

Deze vraag werd enkel gesteld aan de respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte aan de kinderopvang beschikken (N=5; 1%)

De respondent kon één antwoord selecteren.

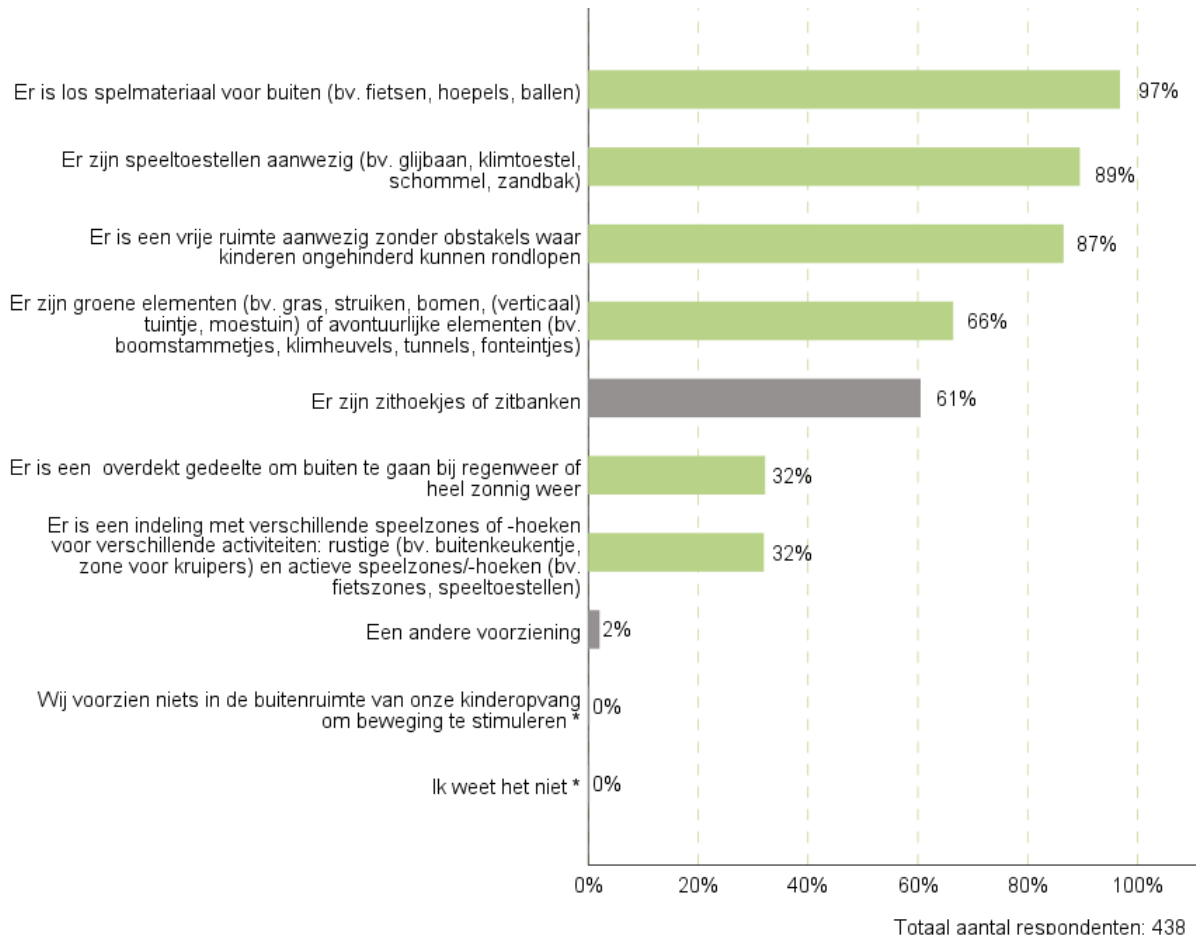
In zo goed als alle kinderopvanginitiatieven met een aangrenzende buitenruimte zijn er voorzieningen gericht op beweging. Elke antwoordoptie m.b.t. een voorziening in de buitenruimte werd in deze editie vaker aangeduid dan in de vorige. De top 3 van de meest populaire voorzieningen is wel hetzelfde gebleven. Deze bestaat uit spelmateriaal voor buiten (97% vs. 95% in 2019), speeltoestellen (89% vs. 85% in 2019) en een vrije ruimte zonder obstakels waar kinderen ongehinderd kunnen lopen (87% vs. 80% in 2019).

Verder hebben dubbel zoveel kinderopvanginitiatieven verschillende speelzones of -hoeken in de buitenspeelruimte ten opzichte van de vorige editie (32% vs. 17% in 2019).

41 Wat is er voorzien in de buitenspeelruimte (in de kinderopvang of op verplaatsing)?

Deze vraag werd niet gesteld aan de 2 respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte beschikken en ook geen uitstapen maken naar een buitenruimte.

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

* Wij voorzien niets in de buitenruimte van onze kinderopvang om beweging te stimuleren = 0,2%; Ik weet het niet = 0,2%

KWALITEITSCRITERIUM 6. BABY'S SPELEN MINSTENS MEERDERE KEREN PER WEEK BUITEN BIJ GOED WEER EN MINSTENS 'MINDER DAN 1 KEER PER WEEK' BIJ SLECHT WEER

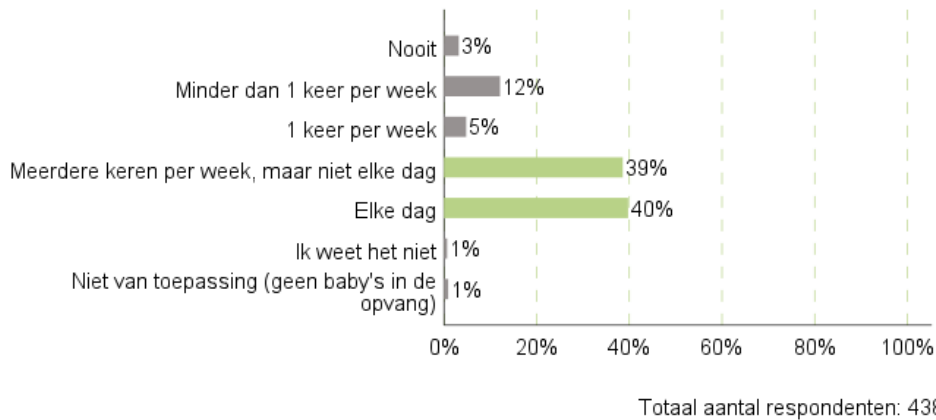
- ✓ 2022: 36% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 35% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Dit is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie.

Net zoals in de vorige editie laten 4 op de 10 kinderopvanginitiatieven baby's meerdere keren per week buitenspelen bij goed weer (39% vs. 40% in 2019), eenzelfde aandeel laat hen elke dag buitenspelen bij goed weer (40% vs. 40% in 2019). 38% laat baby's 'minder dan 1 keer per week' of frequenter buiten spelen bij slecht weer (38% in 2019).

Hoe vaak gaan baby's gemiddeld buitenspelen bij goed weer?

Deze vraag werd niet gesteld aan de 2 respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte beschikken en ook geen uitstappen maken naar een buitenruimte.

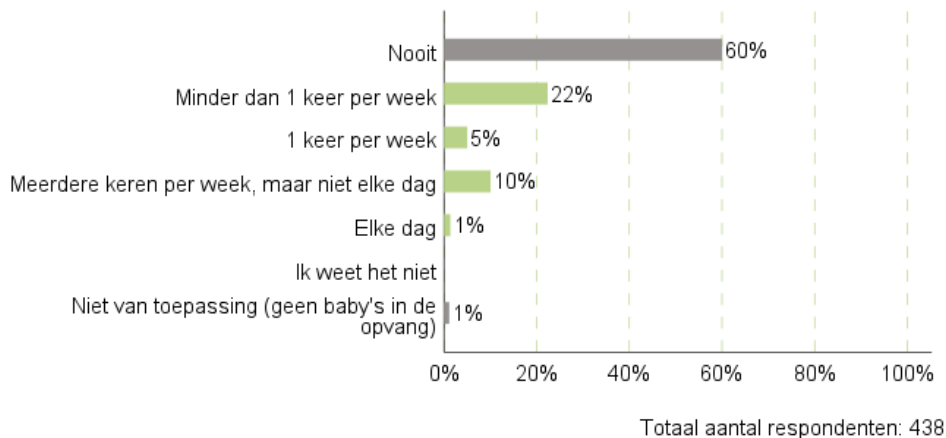
De respondent kon één antwoord selecteren.

42 Hoe vaak gaan baby's gemiddeld buiten spelen bij slecht weer? (bv. in de regen, sneeuw, wind, vrieskou)

Deze vraag werd niet gesteld aan de 2 respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte beschikken en ook geen uitstappen maken naar een buitenruimte.

De respondent kon één antwoord selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 7. PEUTERS SPELEN DAGELIJKS BUITEN BIJ GOED WEER EN MINSTENS 1 KEER PER WEEK BIJ SLECHT WEER

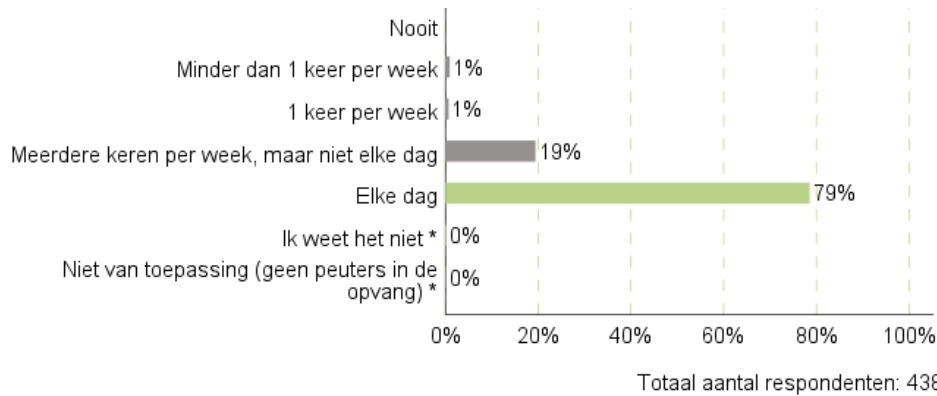
- ✓ 2022: 46% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 42% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Dit is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie.

Net als in 2019 spelen peuters in 8 op de 10 kinderopvanginitiatieven elke dag buiten bij goed weer (79% vs. 76% in 2019). Bij de helft van de kinderopvanginitiatieven spelen peuters minstens 1 keer per week buiten bij slecht weer (54% vs. 49% in 2019).

43 Hoe vaak gaan peuters gemiddeld buiten spelen bij goed weer?

Deze vraag werd niet gesteld aan de 2 respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte beschikken en ook geen uitstappen maken naar een buitenruimte.

De respondent kon één antwoord selecteren.

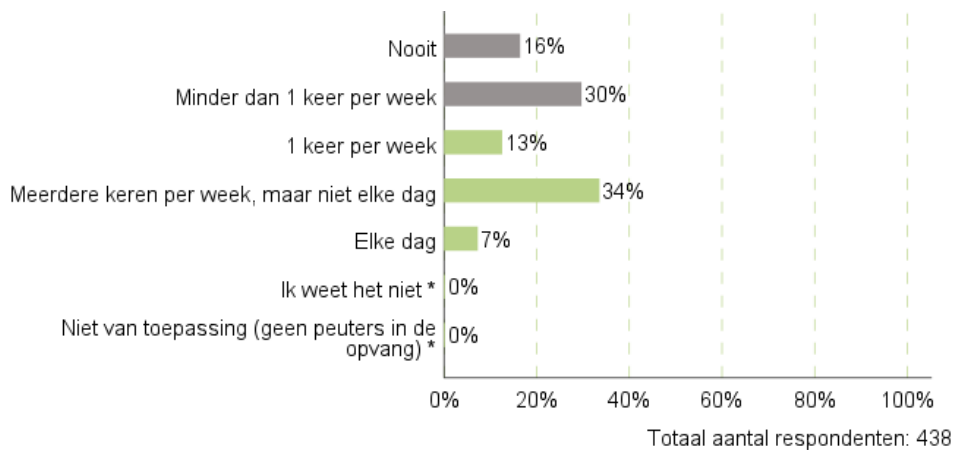

* Ik weet het niet = 0,2%; Niet van toepassing (geen peuters in de opvang) = 0,2%

44 Hoe vaak gaan peuters gemiddeld buiten spelen bij slecht weer? (bv. in de regen, sneeuw, wind, vrieskou)

Deze vraag werd niet gesteld aan de 2 respondenten die niet over een aangrenzende buitenspeelruimte beschikken en ook geen uitstappen maken naar een buitenruimte.

De respondent kon één antwoord selecteren.

* Ik weet het niet = 0,2%; Niet van toepassing (geen peuters in de opvang) = 0,2%

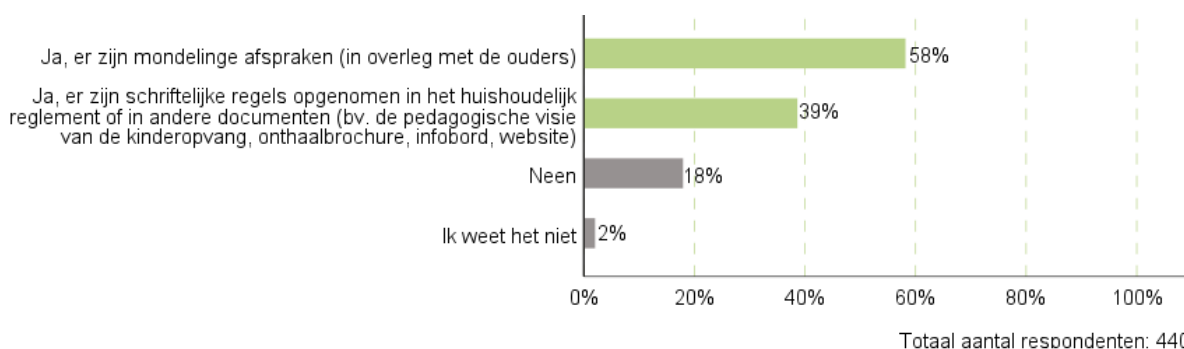
KWALITEITSCRITE RIUM 8. ER ZIJN AFSPRAKEN EN/OF REGELS OVER BEWEGING

- ✓ 2022: 80% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 72% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ In vergelijking met vorige editie zien we een stijging met 8%.

In vergelijking met 2019 hebben meer kinderopvanginitiatieven mondelinge of schriftelijke afspraken en/of regels over beweging. Evenveel kinderopvanginitiatieven maken mondelinge afspraken (58% vs. 59% in 2019), maar het aandeel kinderopvanginitiatieven met schriftelijke afspraken is toegenomen (39% vs. 26% in 2019).

45 Heeft jouw kinderopvang specifieke afspraken en/of regels om beweging te stimuleren bij baby's en peuters? (bv. afspraken rond het dagelijks buiten spelen, het meebrengen van aangepaste kledij om buiten te spelen)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

KWALITEITSCRITE RIUM 9. ER WORDT MINSTENS 1 TAAK OPGENOMEN IN HET BEGELEIDEN VAN KINDEREN MET EEN PROBLEEM ROND BEWEGING

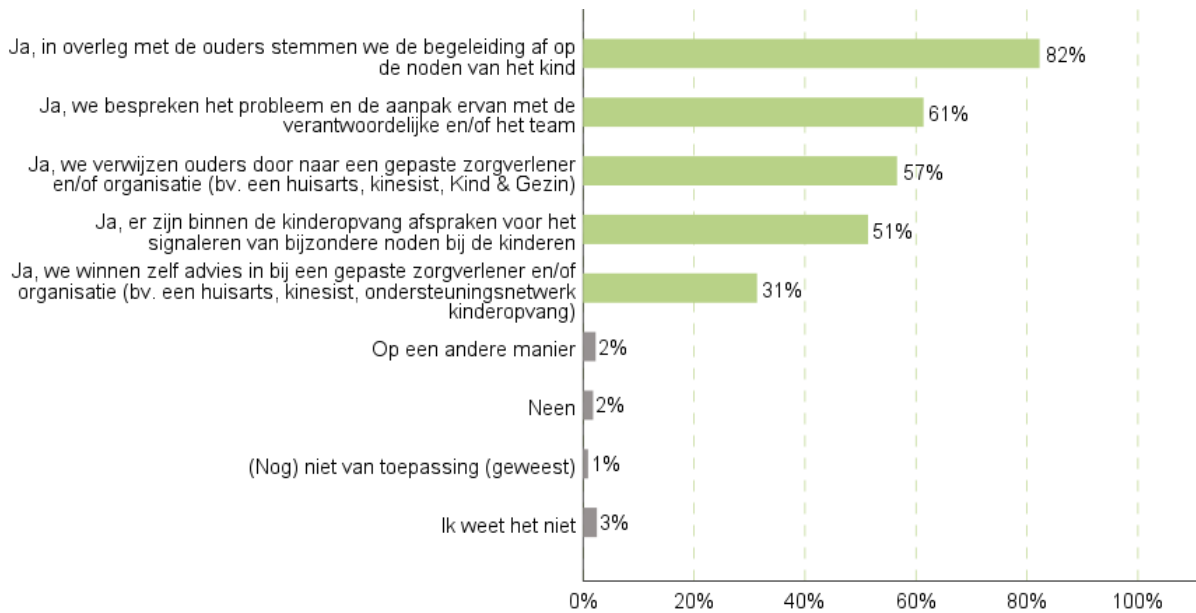
- ✓ 2022: 95% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 88% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ We zien een stijging met 7% ten opzichte van de vorige editie.

In 2022 nemen nog meer kinderopvanginitiatieven zorg en begeleiding op voor kinderen met bijzondere noden rond bewegen. In 2022 bestaat de top 3 van de meest opgenomen taken in uit de begeleiding afstemmen op de noden van het kind in overleg met de ouders (82% vs. 69% in 2019), het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team (61% vs. 50% in 2019) en de ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (57% vs. 37% in 2019).

Doorverwijzing behoorde in 2019 niet tot de 3 meest opgenomen taken. Toen stond het beschikken over afspraken voor het signaleren van bijzondere noden bij kinderen op de 2de plaats (63%). In 2022 was dit gezakt naar de 4e plaats (51%).

46 Neemt jouw kinderopvang een taak op in het begeleiden van kinderen met bijzondere noden rond bewegen? (bv. spierzwakte of -ziekte, motorische ontwikkelingsachterstand)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 440

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor beweging in de huidige editie van de Preventiepeiling en bespreken we, waar mogelijk, de opvallendste evoluties t.o.v. 2019. **Grafiek 47** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden in de huidige en voorgaande editie. **Grafiek 48** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol bewegingsbeleid in de huidige en vorige editie.

STAND VAN ZAKEN BEWEGINGSBELEID (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 7 van de 9 kwaliteitscriteria (7 = het gemiddeld aantal behaalde criteria).
- 15% voldoet aan alle 9 criteria voor een kwaliteitsvol bewegingsbeleid.
- 0% voldoet aan geen enkel kwaliteitscriterium. Alle kinderopvanginitiatieven voldoen aan minstens 3 van de 9 criteria voor een kwaliteitsvol bewegingsbeleid.

(zie **grafiek 48**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Elke dag vrij spel aanbieden aan baby's en peuters (99%).
- Zorg en begeleiding voorzien of procedures voor het signaleren van baby's en peuters met bijzondere noden rond beweging (95%).
- Minstens 3 zaken voorzien in de buitenruimte qua infrastructuur, materiaal en ruimte om beweging te stimuleren (89%).

(zie **grafiek 47**)

Waarop wordt het minst ingezet?

- Baby's spelen meerdere keren per week buiten bij goed weer en minstens 'minder dan 1 keer per week' bij slecht weer (36%).
- Peuters spelen dagelijks buiten bij goed weer en minstens 1 keer per week bij slecht weer (46%).

(zie **grafiek 47**)

EVOLUTIE BEWEGINGSBELEID (2019 - 2022)

In 2022 zijn alle kwaliteitscriteria stabiel gebleven of erop vooruitgegaan. Ten opzichte van 2019 is er een stijging in het aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan 5 of meer kwaliteitscriteria (94% vs. 88% in 2019), 6 of meer kwaliteitscriteria (84% vs. 76% in 2019), 7 of meer kwaliteitscriteria (66% vs. 53% in 2019) en 8 of meer kwaliteitscriteria (38% vs. 32% in 2019) (zie **grafiek 48**). Het bewegingsbeleid in de kinderopvang is er dus nog op vooruit gegaan ten opzichte van 2019, terwijl de helft toen al aan minstens 7 van de 9 criteria voldeed.

Wat is de grootste vooruitgang?

- Meer kinderopvanginitiatieven hebben 3 zaken in de binnenruimte voorzien qua infrastructuur, materialen en ruimte die beweging stimuleren (79% vs. 61% in 2019).
- Meer kinderopvanginitiatieven hebben afspraken en/of regels over beweging (80% vs. 72% in 2019).

(zie **grafiek 47**)

Wat is de grootste achteruitgang?

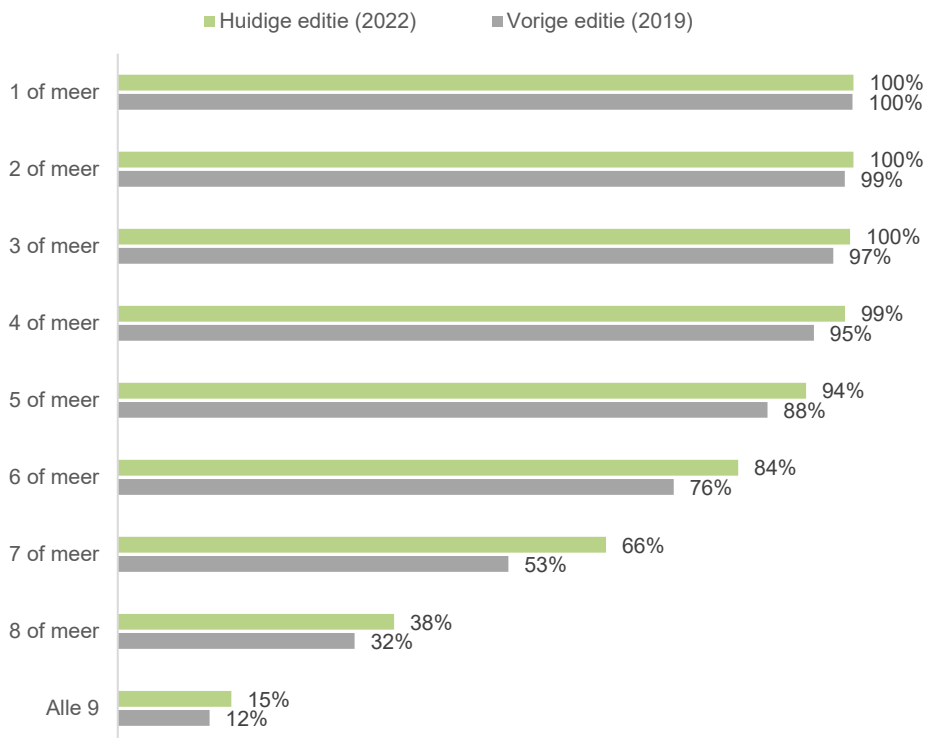
- **Geen**, alle criteria zijn erop vooruitgegaan of stabiel gebleven.

(zie **grafiek 47**)

47 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldeed aan de criteria voor een kwaliteitsvol bewegingsbeleid

48 Cumulatief aantal behaalde criteria voor een kwaliteitsvol bewegingsbeleid

LANG STILZITTEN

Met lang stilzitten of sedentair gedrag bedoelen we alle activiteiten waarbij kinderen zitten of liggen (maar niet slapen), én waarbij ze weinig energie verbruiken, zoals televisiekijken of zittend spelen.

Kinderen die voldoende bewegen omdat ze bijvoorbeeld veel rondkruipen of spelen tijdens de vrije speeltijd, maar verder vooral zittend de dag doorbrengen, kunnen toch een sedentaire levensstijl hebben.

A photograph of two young children sitting on a couch, looking at a tablet together. The child on the left has light hair and is wearing a pink shirt. The child on the right has dark curly hair and is wearing a white shirt with a bicycle pattern. The tablet screen shows a colorful interface with a cartoon rabbit.

428

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

1 Kinderen worden gestimuleerd om minder stil te zitten doordat kinderbegeleiders actief toezicht houden.

2 Kinderen worden gestimuleerd om minder stil te zitten doordat de leefruimte ingericht is in functie van rechtstaande activiteiten*.

*bv. stoelen verwijderen aan een knutseltafel, zandtafel op stahoogte, installatie van schildersezels

Naast actief toezicht houden en de leefruimte inrichten in functie van rechtstaande activiteiten wordt er nog minstens 1 van volgende initiatieven genomen om kinderen te stimuleren om minder stil te zitten:

- 3
1. Zittende activiteiten rechtstaand doen (bv. het onthaalmoment (deels) rechtstaand doen, een liedje rechtstaand of in beweging aanleren).
 2. Langdurig zittende activiteiten bij peuters regelmatig onderbreken (bv. door bewegingstussendoortjes).
 3. Langdurige zit- of ligtijd bij baby's regelmatig onderbreken (bv. door zittijd in een relax, eetstoel of box te beperken, te zorgen voor wisselende houdingen).

4 Beeldscherm kijken is geen dagelijkse activiteit. Het gebeurt slechts uitzonderlijk* en met een specifieke bedoeling.

*bv. filmpje in kader van themaweek, filmpje met muziek om mee te dansen

5 Er zijn schriftelijke of mondelinge afspraken en/of regels* over minder lang stilzitten.

*bv. over het meebrengen van, kijken naar of spelen met beeldschermen in de kinderopvang, de duurtijd in de Maxi-Cosi

Er wordt minstens 1 van volgende taken opgenomen in het begeleiden van kinderen met een probleem rond lang stilzitten:

- 6
1. Afspraken hebben voor het signaleren van kinderen met bijzondere noden rond lang stilzitten (bv. bij overmatig schermgebruik, fysieke beperking).
 2. Het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team.
 3. Zelf advies inwinnen bij een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, kinesist, ondersteuningsnetwerk kinderopvang).
 4. De ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, kinesist, Kind en Gezin).
 5. In overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind.

RESULTATEN

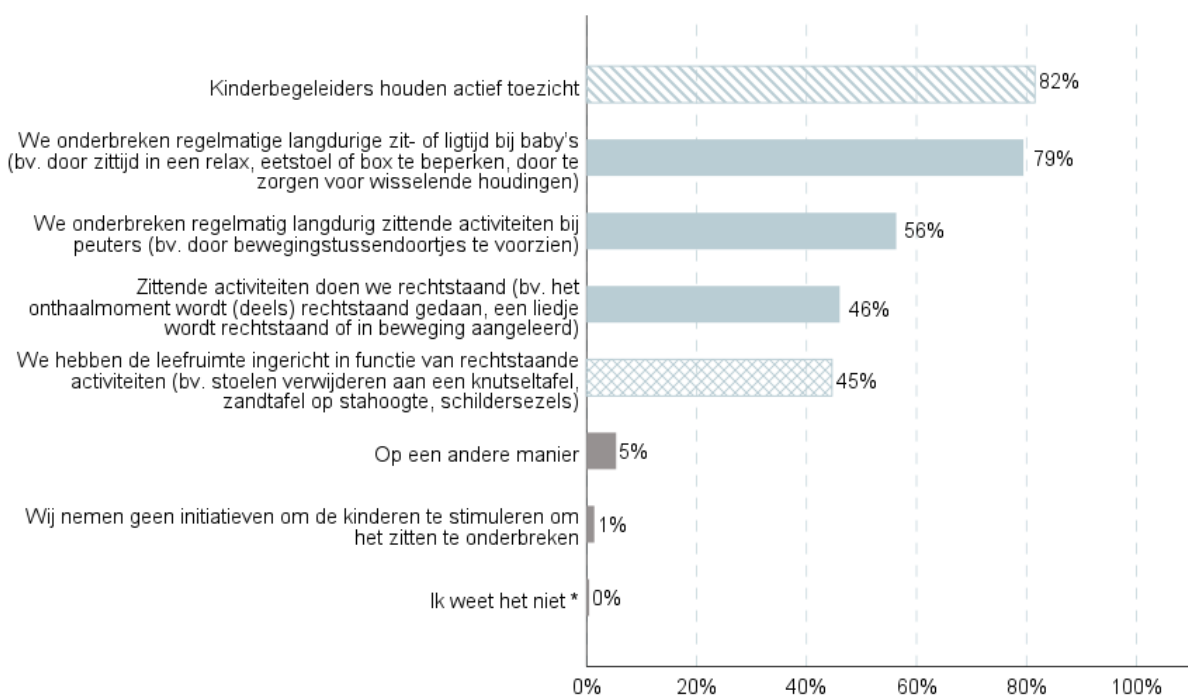
KWALITEITSCRITERIUM 1. KINDEREN WORDEN GESTIMULEERD OM MINDER STIL TE ZITTEN DOORDAT KINDERBEGELEIDERS ACTIEF TOEZICHT HOUDEN

- ✓ 2022: 82% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 79% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = Dit is stabiel gebleven ten opzichte van de vorige editie.

8 op de 10 kinderopvanginitiatieven houden actief toezicht om kinderen te stimuleren om het zitten te onderbreken, net als in 2019.

49 Op welke van onderstaande manieren stimuleren jullie de kinderen om het zitten te onderbreken?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 428

* Ik weet het niet = 0,5%

KWALITEITSCRITERIUM 2. KINDEREN WORDEN GESTIMULEERD OM MINDER STIL TE ZITTEN DOORDAT DE LEEFRUIMTE INGERICHT IS IN FUNCTIE VAN RECHTSTAANDE ACTIVITEITEN

- ✓ 2022: 45% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 31% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ We zien een stijging met 14% in vergelijking met 2019.

Meer kinderopvanginitiatieven richten de leefruimte in functie van rechtstaande activiteiten in vergelijking met 2019. Zie [grafiek 49](#) onder kwaliteitscriterium 1 voor een overzicht van de vraag en de antwoordopties.

KWALITEITSCRITERIUM 3. NAAST ACTIEF TOEZICHT HOUDEN EN DE LEEFRUIMTE INRICHTEN IN FUNCTIE VAN RECHTSTAANDE ACTIVITEITEN WORDT ER MINSTENS NOG 1 ANDER INITIATIEF GENOMEN OM KINDEREN TE STIMULEREN OM MINDER STIL TE ZITTEN

- ✓ 2022: 89% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van andere antwoordopties⁶ kan het kwaliteitscriterium niet toegepast worden op de data van 2019.

Naastr actief toezicht houden en de leefruimte inrichten in functie van rechtstaande activiteiten wordt er voornamelijk nog ingezet op het regelmatig onderbreken van langdurige zit- of ligtijd bij de baby's (79%). Iets minder kinderopvanginitiatieven hebben ook aandacht voor het regelmatig onderbreken van langdurig zittende activiteiten bij peuters (56%).

Zie [grafiek 49](#) onder kwaliteitscriterium 1 voor een overzicht van de vraag en de antwoordopties.

KWALITEITSCRITERIUM 4. BEELDSCHERM KIJKEN IS GEEN DAGELIJKSE ACTIVITEIT. HET GEBEURT SLECHTS UITZONDERLIJK EN MET EEN SPECIFIEKE BEDOELING

- ✓ 2022: 74% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van andere antwoordopties⁷ kan het kwaliteitscriterium niet toegepast worden op de data van 2019.

Het kijken naar televisie en andere beeldschermen wordt beperkt in de kinderopvang. In bijna de helft van de kinderopvanginitiatieven kijken de baby's en peuters nooit naar schermen en bij 1 op de 3 enkel uitzonderlijk. Bij de kinderopvanginitiatieven waar baby's en peuters wel naar televisie of andere beeldschermen kijken, gebeurt dit voornamelijk op vaste momenten (13%) of soms bij slecht weer, wanneer ze moe zijn, of ernaar vragen (12%).

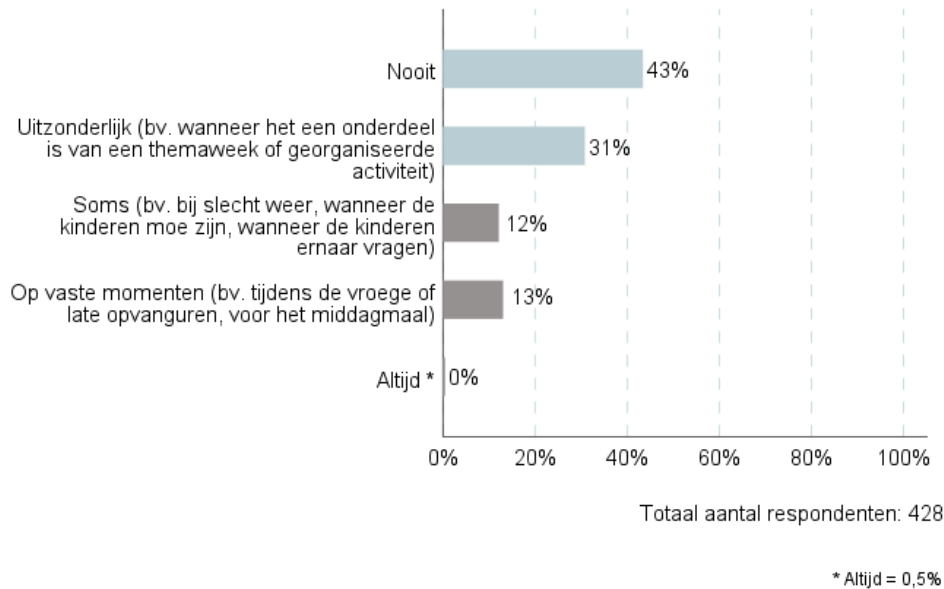
⁶ De antwoordoptie uit de vorige editie (2019) "Langdurig zittende activiteiten worden regelmatig onderbroken (bv. bewegingstussendoortjes bij peuters, een maximum zittijd dat baby's in een relax of box zitten, ...) [59%] werd deze editie uitgesplitst in twee afzonderlijke antwoordopties: "We onderbreken regelmatig langdurige zit- of ligtijd bij baby's" [79%] en "We onderbreken regelmatig zittende activiteiten bij peuters" [56%].

⁷ Vorige editie (2019) waren de antwoordopties: Nooit (45%); Wanneer het onderdeel is van een themaweek of georganiseerde activiteit (7%); Uitzonderlijk (32%); Bij slecht weer (3%); Wanneer kinderen moe zijn (4%); Wanneer kinderen ernaar vragen (2%); Op vaste momenten (bv. tijdens de vroege of late opvanguren, voor het middagmaal, ...) (17%); Altijd (0%); Ik weet het niet (0%)

De antwoordopties die vergelijkbaar zijn met de vorige editie, zijn stabiel gebleven: nooit (43% vs. 45% in 2019), altijd (0,5% vs. 0% in 2019), op vaste momenten (13% vs. 17% in 2019).

50 Wanneer kunnen kinderen in jouw kinderopvang naar televisie of andere beeldschermen kijken? (bv. tablet, computer)

De respondent kon één antwoord selecteren.

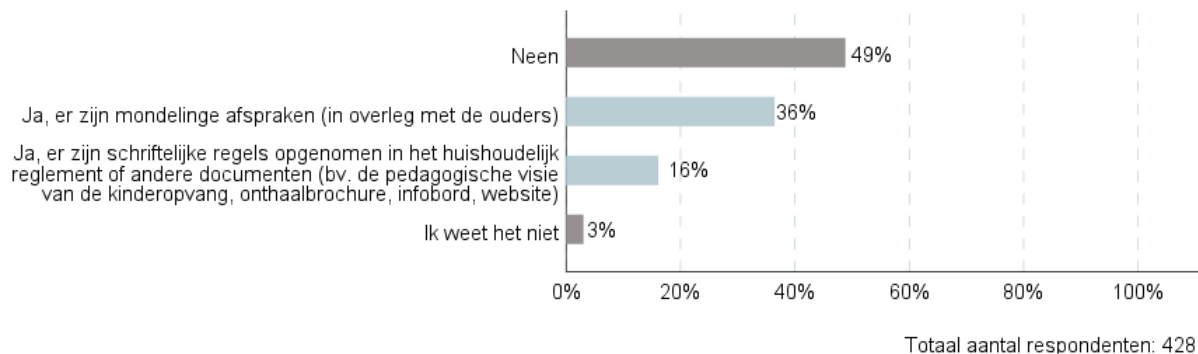
KWALITEITSCRITERIUM 5. ER ZIJN AFSPRAKEN EN/OF REGELS OVER LANG STILZITTEN

- ✓ 2022: 48% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 40% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↑ In vergelijking met de vorige editie zien we een positieve evolutie.

Ten opzichte van 2019 zien we dat meer kinderopvanginitiatieven schriftelijke of mondelinge afspraken hebben omtrent lang stilzitten. Dit is voornamelijk te wijten aan een verdubbeling van het aandeel kinderopvanginitiatieven met schriftelijke regels (16% vs. 8% in 2019). Het aandeel kinderopvanginitiatieven dat mondelinge afspraken heeft, is stabiel gebleven (36%). Het aandeel kinderopvanginitiatieven zonder afspraken en/of regels, is gedaald van 58% in 2019 naar 49% in 2022.

51 Heeft jouw kinderopvang specifieke afspraken en/of regels om lang stilzitten bij baby's en peuters te vermijden? (bv. afspraken rond het meebrengen van, kijken naar of spelen met beeldschermen in de kinderopvang, duurtijd in de Maxi-Cosi)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM 6. ER WORDT MINSTENS 1 TAAK OPGENOMEN IN HET BEGELEIDEN VAN KINDEREN MET EEN PROBLEEM ROND LANG STILZITTEN

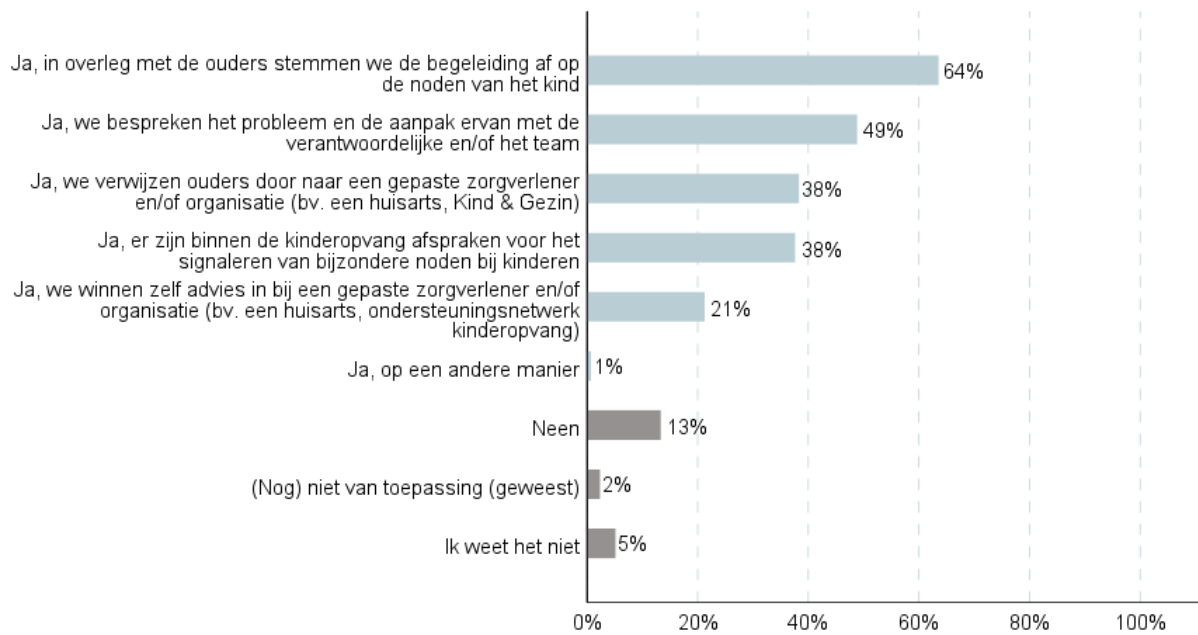
- ✓ 2022: 79% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 64% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ We zien een stijging met 15% ten opzichte van de vorige editie.

8 op de 10 kinderopvanginitiatieven nemen een taak op in het begeleiden van kinderen met een probleem rond lang stilzitten.

In vergelijking met vorige editie (2019) is de top 3 van meest opgenomen taken hetzelfde gebleven. We zien wel een grote stijging in het aandeel kinderopvanginitiatieven dat deze verschillende zorg- en begeleidingstaken opneemt. Er zijn meer kinderopvanginitiatieven die in overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind (64% vs. 44% in 2019), het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team (49% vs. 30% in 2019) en de ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (38% vs. 17% in 2019).

52 Neemt jouw kinderopvang een taak op in het begeleiden van kinderen met bijzondere noden rond minder lang stilzitten? (bv. bij kinderen met een verlamming, overmatig schermgebruik, fysieke beperking)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 428

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor lang stilzitten in de huidige editie van de Preventiepeiling en bespreken we, waar mogelijk, de opvallendste evoluties t.o.v. 2019. **Grafiek 53** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden in de huidige en voorgaande editie. **Grafiek 54** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol beleid rond lang stilzitten in de huidige editie. Omdat niet alle kwaliteitscriteria op de data van 2019 konden worden toegepast, kunnen we in de cumulatieve grafiek de cijfers van 2019 niet weergeven.

STAND VAN ZAKEN BELEID ROND LANG STILZITTEN (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 4 van de 6 kwaliteitscriteria (4 = het gemiddeld aantal behaalde criteria).
- 16% voldoet aan alle 6 criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond lang stilzitten.
- 0,7% voldoet aan geen enkel kwaliteitscriterium voor een kwaliteitsvol beleid rond lang stilzitten.

(zie **grafiek 54**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Kinderen stimuleren om minder stil te zitten doordat de kinderbegeleiders actief toezicht houden (82%).
- Naast actief toezicht houden en de leefruimte inrichten i.f.v. rechtstaande activiteiten nog minstens 1 ander initiatief nemen om kinderen te stimuleren om minder stil te zitten (89%).
- Minstens 1 taak opnemen in het begeleiden van kinderen met problemen rond lang stilzitten (79%).

(zie **grafiek 53**)

Waarop wordt het minst ingezet?

- De leefruimte inrichten in functie van rechtstaande activiteiten (bv. stoelen verwijderen aan een knutselafel, zandtafel op stahoogte, installatie van schildersezels) zodat de kinderen gestimuleerd worden om minder stil te zitten (45%).
- Afspraken en/of regels over lang stilzitten hebben (48%).

(zie **grafiek 53**)

EVOLUTIE BELEID ROND LANG STILZITTEN (2019 - 2022)

Voor de 4 criteria waarbij een vergelijking met de vorige editie mogelijk was, zien we een kleine tot grote vooruitgang ten opzichte van 2019.

Wat is de grootste vooruitgang?

- Meer opvanginitiatieven nemen minstens 1 taak op in het begeleiden van kinderen met problemen rond lang stilzitten (79% vs. 64% in 2019).
- Meer opvanginitiatieven richten de leefruimte in i.f.v. rechtstaande activiteiten zodat de kinderen gestimuleerd worden om minder stil te zitten. (45% vs. 31% in 2019).

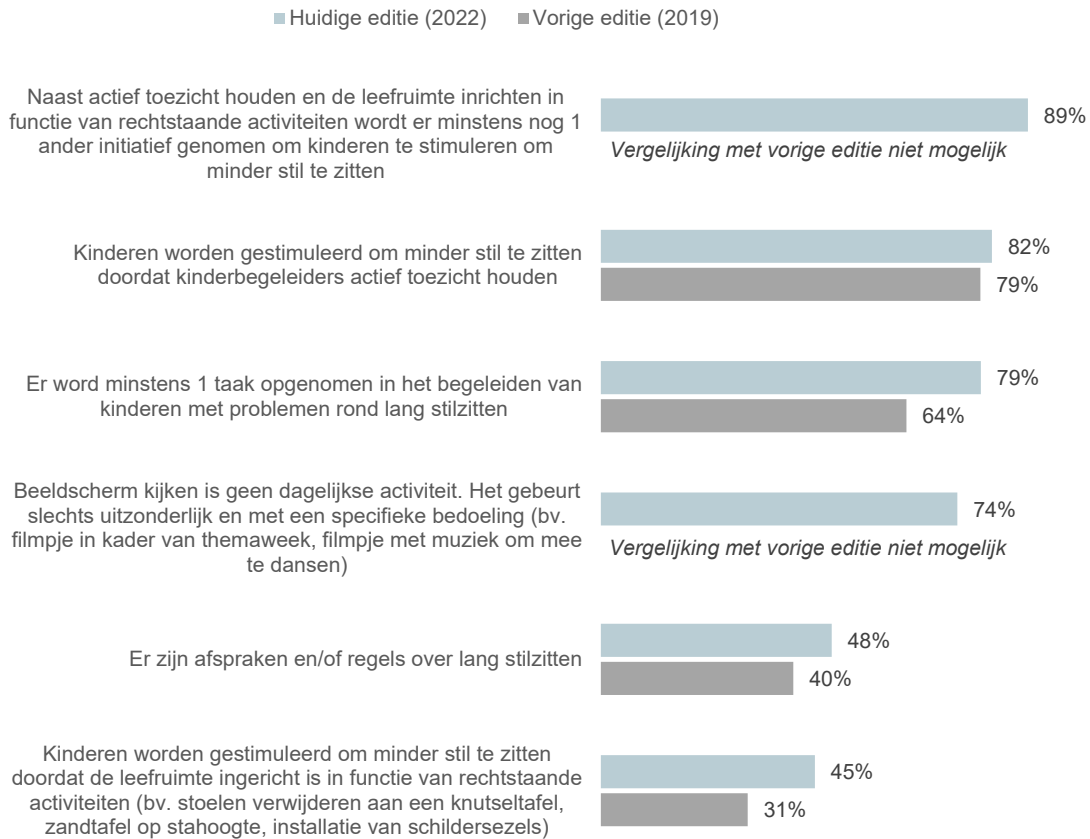
(zie **grafiek 53**)

Wat is de grootste achteruitgang?

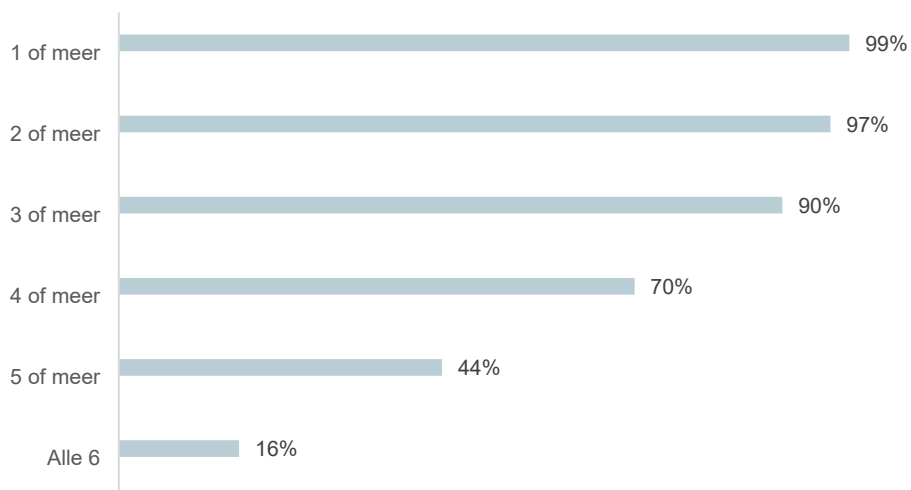
- **Geen.** Voor de 4 criteria waarbij we konden vergelijken met 2019, zien we een kleine of grote vooruitgang.

(zie **grafiek 53**)

53 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldeed aan de criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond lang stilzitten

54 Cumulatief aantal behaalde criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond lang stilzitten in de huidige editie

MENTAAL WELBEVINDEN

416

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

1

Er zijn duidelijke routines en rituelen* zodat baby's en peuters zich goed kunnen voelen.

* bv. er is een vaste dagstructuur, er wordt gewerkt met een praatronde of praatpop, een weekafsluiter, een ritueel om nieuwe kindjes in de groep te verwelkomen

2

Naast duidelijke routines en rituelen, wordt er op minstens 1 van volgende andere manier een fysieke en/of sociale omgeving gecreëerd waarin baby's en peuters zich goed kunnen voelen:

1. Rust- en ontspanningsplekken voorzien (bv. stil hoekje of snoezelhoekje, groene buitenruimte of tuin).
2. Rust- en ontspanningsmomenten voorzien (bv. rustgevende muziek, rustige activiteiten of verhaaltjes, peuteryoga).
3. Baby's en/of peuters hun eigen herkenbaar plekje geven (bv. een eigen kastje, een eigen bedje).
4. Bij de peuters werken rond vaardigheden gericht op het omgaan met emoties (=het uiten, herkennen en benoemen).

3

Er wordt op minstens 2 van volgende manieren een fysieke en/of sociale omgeving gecreëerd waarin baby's en peuters zichzelf kunnen zijn.

1. Een gevarieerd aanbod aan materialen, spelmogelijkheden en/of activiteiten voorzien die gericht zijn op autonomie-ontwikkeling (bv. zelf kiezen in welk speelhoekje of met welk speelgoed ze spelen).
2. Een 'hoekeraanbod' of een rotatiesysteem aanbieden.
3. Het (ontwikkelings)ritme van baby's en/of peuters respecteren (bv. slaapritme, potjestraining niet forceren).
4. Bij de peuters werken rond sociaal-emotionele vaardigheden (bv. bewustwording van zichzelf: 'wie ben ik' en 'wat kan ik'; positieve affectie tonen naar anderen).

4

Er wordt op minstens 3 van volgende manieren een fysieke en/of sociale omgeving gecreëerd waarin baby's en peuters zich goed omringd voelen, waarvan zeker:

1. In elke groep een beperkt aantal vaste begeleiders voorzien om een veilige hechting te waarborgen.
2. De ouder(s), voogd(en) of verzorgers actief bij het gebeuren in de kinderopvang betrekken (bv. via heen-en-weerschriftjes, infomomenten, berichten in de Facebookgroep, Whatsappgroep).
3. En minstens nog 1 andere manier:
 - Inzetten op een warm onthaal van de baby's en peuters;
 - Een 'wenbeleid' uitwerken (bv. 1 of meerdere wenmomenten voorzien in aanwezigheid van de ouder(s));
 - De kinderen begeleiden in hun spel.

5

Er wordt op minstens 2 van volgende manieren een fysieke en/of sociale omgeving gecreëerd waarin baby's en peuters leren omgaan met moeilijke momenten, stress en tegenslag:

1. Een bijkomende opleiding volgen om signalen van stress bij baby's te herkennen en hier adequaat op te reageren (bv. door prikkels weg te nemen).
2. Alert reageren op moeilijke situaties (bv. bijten of slaan, materiaal kapot maken) of conflict in de groep.
3. Bij de peuters werken rond vaardigheden om 'neen' te zeggen (bv. leren grenzen aangeven) of om emoties te leren reguleren (bv. wat doe ik als ik boos ben, woede-uitbarstingen voorkomen).

6

Er wordt op minstens 2 van volgende manieren een psychologisch veilig opvangklimaat gecreëerd voor de baby's en peuters a.d.h.v. afspraken en regels:

1. Afspraken hebben met de kinderbegeleiders om de baby's en peuters op een positieve en milde manier te benaderen (bv. positief belonen, niet roepen op de kinderen).

2. Inzetten op het reguleren van ongewenst gedrag bij peuters, zoals andere kinderen of begeleiders pijn doen door te bijten, te slaan of aan de haren te trekken.
3. Voldoende afwisseling in de dagindeling voorzien.
4. Standaard afstemmen met ouders/voogd(en) of verzorgers over een specifieke aanpak in functie van het mentaal welbevinden van baby's of peuters (bv. afspraken over aanpak huilbaby, afspraken over toepassen beloningssysteem, inlassen prikkelvrije momenten).

Er worden minstens 2 van volgende initiatieven ondernomen zodat begeleiders in staat zijn om signalen van verminderd mentaal welbevinden op te pikken bij de kinderen:

7

1. Het mentaal welbevinden van de kinderen observeren en monitoren (bv. met behulp van een observatie-instrument zoals ZiKo-Vo).
2. Afspraken hebben voor het signaleren van kinderen met bijzondere noden op het vlak van mentaal welbevinden en mentale gezondheid (bv. kinderen die niet goed in hun vel zitten, huilbaby's).
3. In overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind.

RESULTATEN

In vergelijking met de vorige editie werden de vragen over het thema mentaal welbevinden grondig hervormd. De nieuwe vragen zijn gebaseerd op [de geluksdriehoek](#) die eind 2020 gelanceerd werd. De resultaten vergelijken met de vorige editie (2019) is dus niet mogelijk.

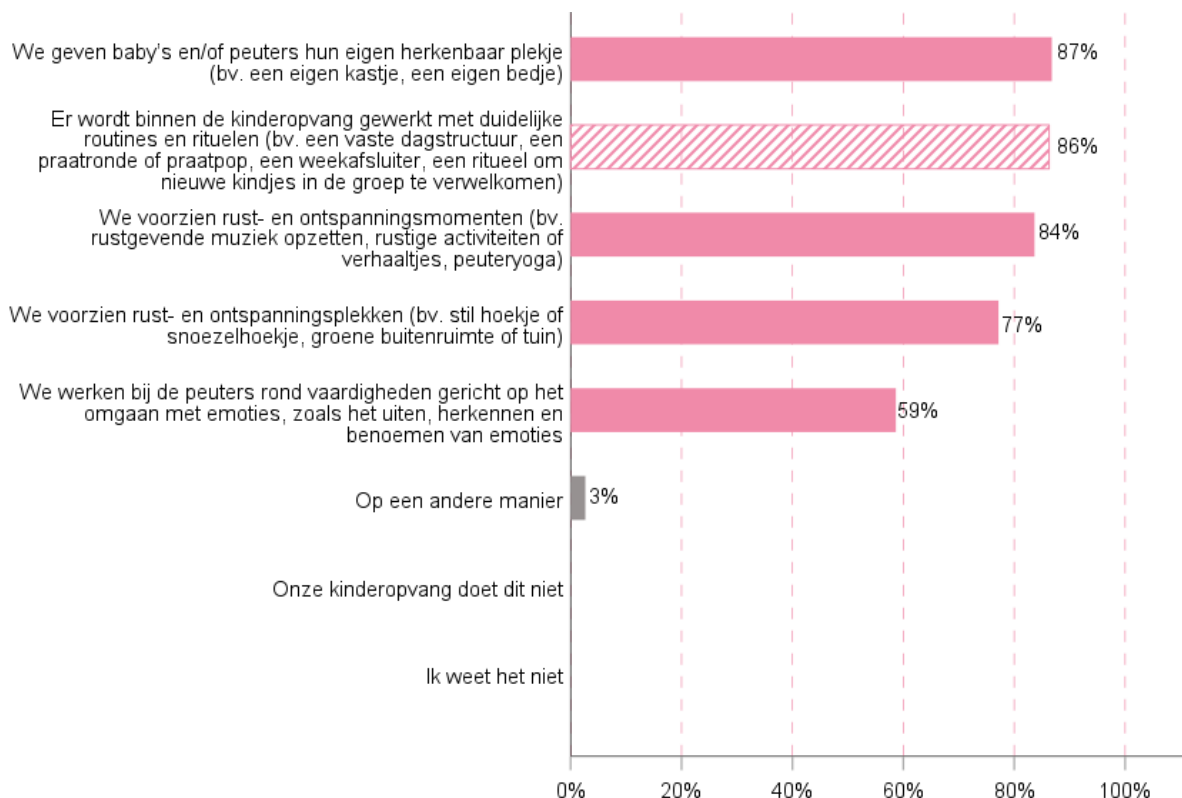
KWALITEITSCRITERIUM 1. ER ZIJN DUIDELIJKE ROUTINES EN RITUELEN ZODAT BABY'S EN PEUTERS ZICH GOED KUNNEN VOELEN

- ✓ 2022: 86% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

Bijna 9 op de 10 kinderopvanginitiatieven voorzien duidelijke routines en rituelen. In de vragenlijst van de vorige editie was het werken met duidelijke routines en rituelen ook een antwoordoptie voor de vraag: "Wat doet jouw kinderopvang om het mentaal welbevinden en de veerkracht bij baby's en peuters te bevorderen?". Toen duidde de helft van de kinderopvanginitiatieven (49%) deze optie aan. In 2022 zien we dat veel meer kinderopvanginitiatieven werken met duidelijke routines en rituelen (86%). Maar omdat deze antwoordoptie onder een andere vraag, en in combinatie met andere antwoordopties gesteld werd in de vorige editie, kunnen de resultaten niet 1 op 1 vergeleken worden.

55 Wat doet jouw kinderopvang zodat baby's en peuters zich goed voelen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 416

KWALITEITSCRITERIUM 2. NAAST DUIDELIJKE ROUTINES EN RITUELEN, WORDT ER OP MINSTENS 1 ANDERE MANIER EEN FYSIEKE EN/OF SOCIALE OMGEVING GECREËRD WAARIN BABY'S EN PEUTERS ZICH GOED KUNNEN VOELEN

- ✓ 2022: 97% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
-

Quasi alle kinderopvanginitiatieven creëren – naast het voorzien van duidelijke routines en rituelen – ook nog op andere manieren een fysieke en/of sociale omgeving waarin baby's en peuters zich goed kunnen voelen. De 3 meest voorkomende manieren zijn de baby's en/of peuters hun eigen herkenbaar plekje geven (87%), rust- en ontspanningsmomenten voorzien (84%) en rust- en ontspanningsplekken voorzien (77%).

Zie [grafiek 55](#) onder kwaliteitscriterium 1 voor alle antwoordopties.

KWALITEITSCRITERIUM 3. ER WORDT OP MINSTENS 2 MANIEREN* EEN FYSIEKE EN/OF SOCIALE OMGEVING GECREËRD WAARIN BABY'S EN PEUTERS ZICHZELF KUNNEN ZIJN

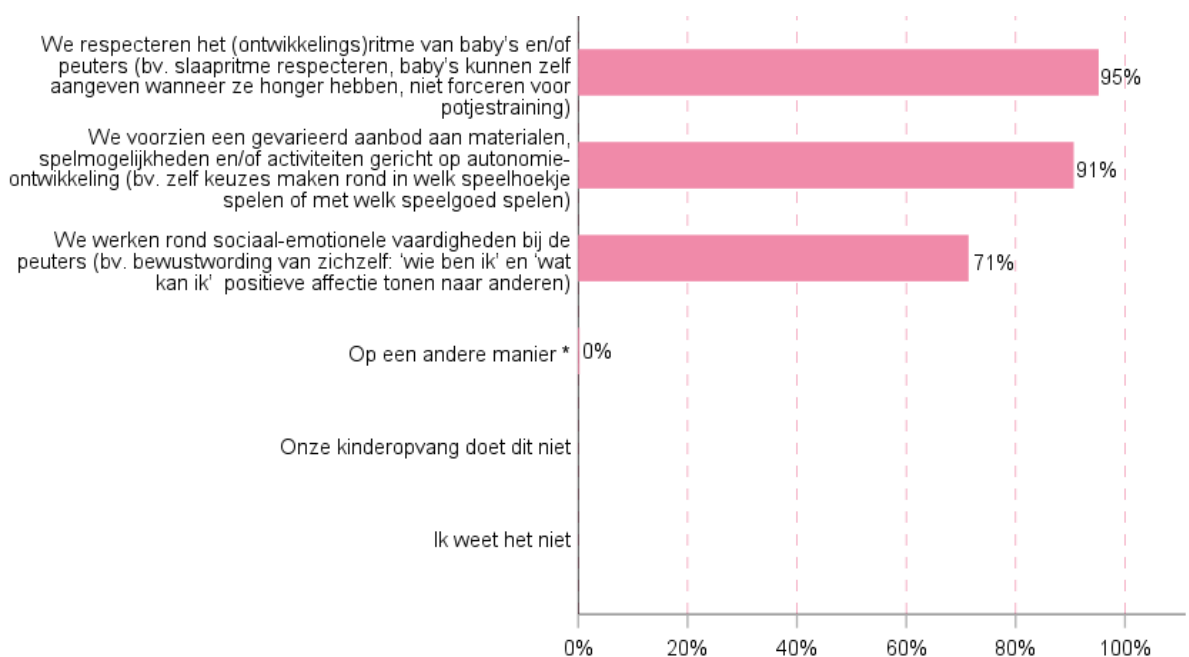
* Rustige en actieve speelzones/-hoeken in de binnenruimte hebben, telt ook mee (dit werd bevestigd bij thema beweging – zie [grafiek 38](#))

- ✓ 2022: 93% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
-

We stellen vast dat 9 op de 10 kinderopvanginitiatieven op minstens 2 manieren een fysieke en/of sociale omgeving creëren waarin baby's en peuters zichzelf kunnen zijn. De 2 meest populaire manieren zijn het respecteren van het (ontwikkelings)ritme van baby's en/of peuters (95%) en een gevarieerd aanbod aan materialen, spel mogelijkheden en/of activiteiten gericht op autonomieontwikkeling (91%).

56 Wat doet jouw kinderopvang zodat baby's en peuters zichzelf kunnen zijn?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 416

* Op een andere manier = 0,2%

KWALITEITSCRITE RIUM 4. ER WORDT OP MINSTENS 3 MANIEREN* EEN FYSIEKE EN/OF SOCIALE OMGEVING GECREËRD WAARIN BABY'S EN PEUTERS ZICH GOED OMRINGD VOELEN

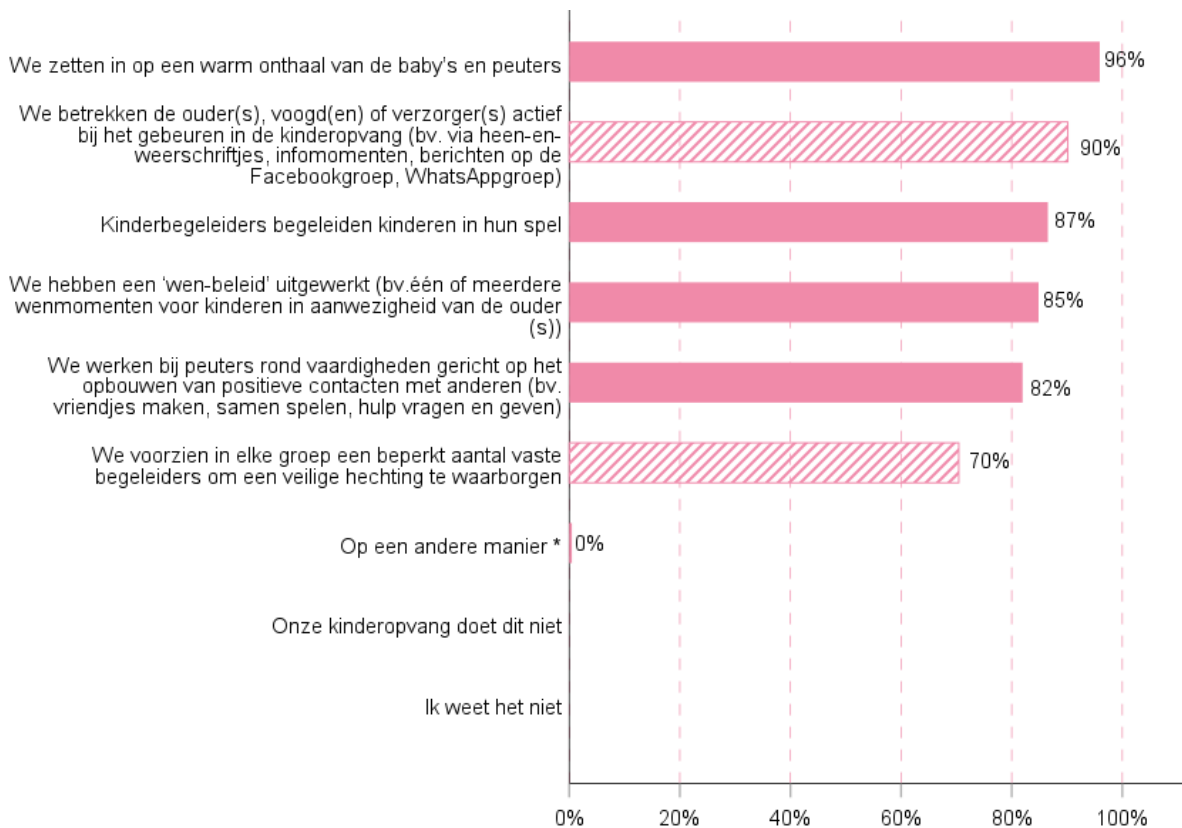
Waarvan zeker (1) in elke groep een beperkt aantal vaste begeleiders voorzien om een veilige hechting te waarborgen en (2) ouder(s), voogd(en) of verzorgers actief bij het gebeuren in de kinderopvang betrekken

- ✓ 2022: 68% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

Het overgrote merendeel (90%) betreft de ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) actief bij het gebeuren in de kinderopvang. 70% van de kinderopvanginitiatieven voorziet in elke groep een beperkt aantal vaste begeleiders om een veilige hechting te waarborgen. Daarnaast neemt de meerderheid ook nog andere initiatieven om een omgeving te creëren waarin baby's en peuters zich goed omringd voelen, zoals inzetten op een warm onthaal (96%), kinderen begeleiden in hun spel (87%) of een wenbeleid hebben (85%).

57 Wat doet jouw kinderopvang zodat baby's en peuters zich goed omringd voelen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 416

* Op een andere manier = 0,5%

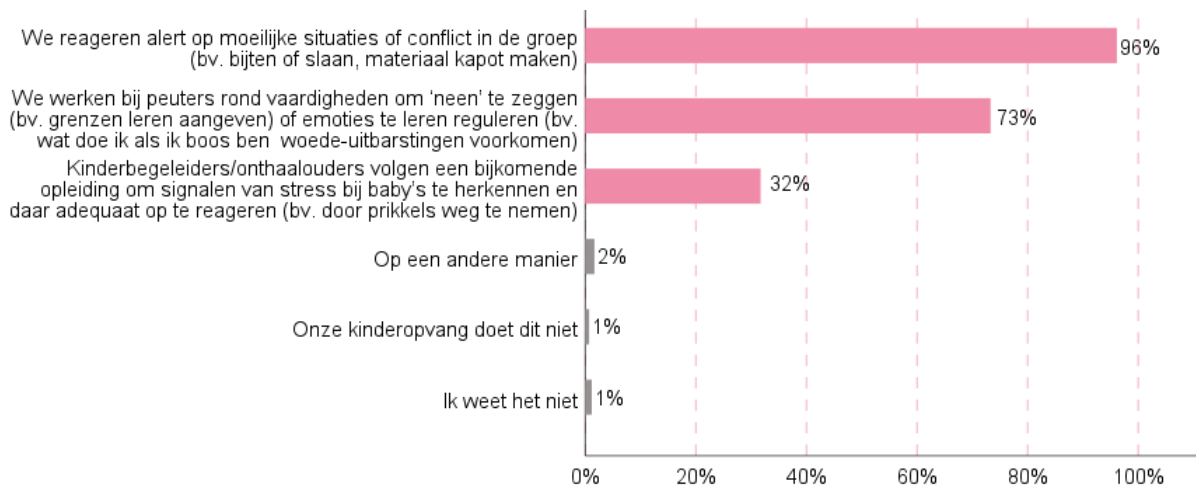
KWALITEITSCRITERIUM 5. ER WORDT OP MINSTENS 2 MANIEREN EEN FYSIEKE EN/OF SOCIALE OMGEVING GECREËRD WAARIN BABY'S EN PEUTERS LEREN OMGAAN MET MOEILIJKE MOMENTEN, STRESS EN TEGENSLAG

✓ 2022: 76% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

We zien dat 3 op de 4 kinderopvanginitiatieven aan de slag gaan met het creëren van een fysieke en/of sociale omgeving waarin baby's en peuters leren omgaan met moeilijke momenten, stress en tegenslag. De 2 meest voorkomende manieren waarop kinderopvanginitiatieven dit doen, is door alert te reageren op moeilijke situaties of conflict in de groep (96%) en door bij peuters te werken rond vaardigheden om 'neen' te zeggen (73%).

58 Wat doet jouw kinderopvang zodat baby's en peuters leren omgaan met moeilijke momenten, stress en tegenslag?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 416

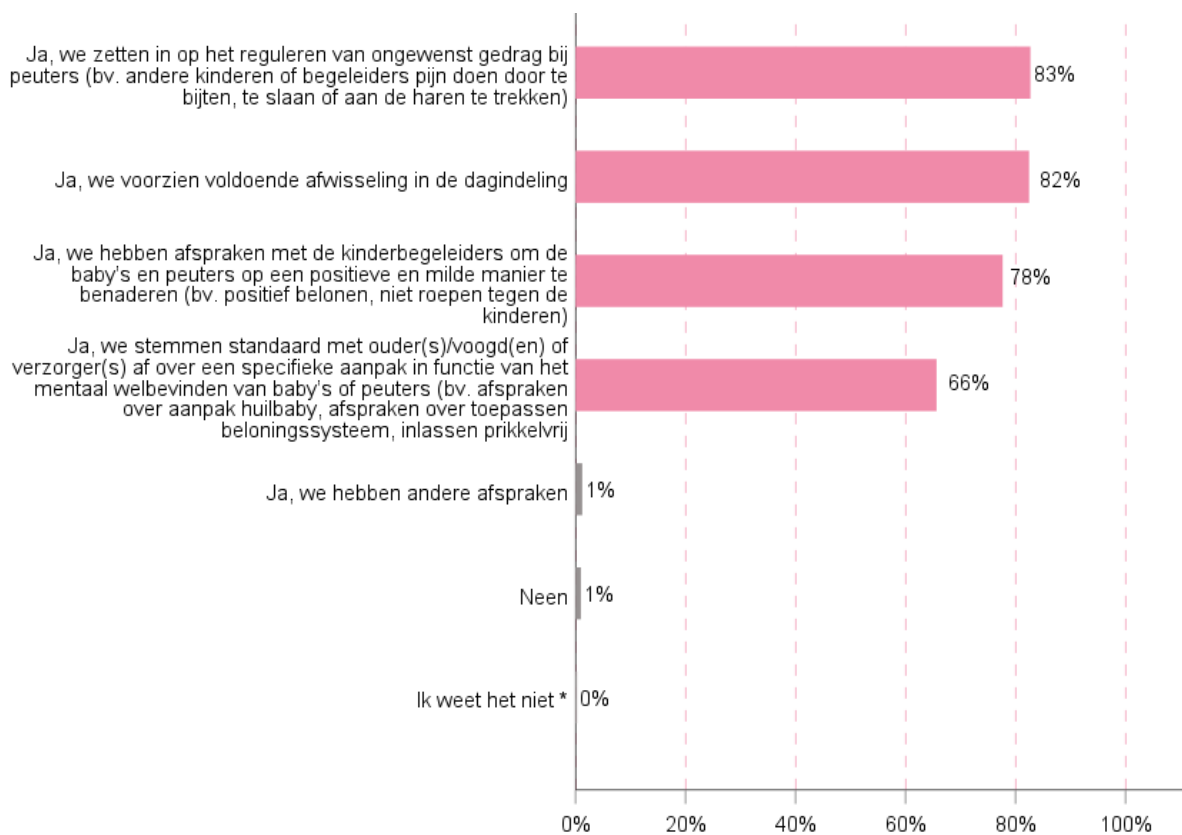
KWALITEITSCRITERIUM 6. ER WORDT OP MINSTENS 2 MANIEREN EEN PSYCHOLOGISCH VEILIG OPVANGKLIMAAT GECREËERD VOOR DE BABY'S EN PEUTERS A.D.H.V. AFSPRAKEN EN REGELS

✓ 2022: 88% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

In 9 op de 10 kinderopvanginitiatieven wordt er gewerkt met afspraken en regels om een psychologisch veilig opvangklimaat te creëren voor de baby's en peuters. De 2 meest voorkomende afspraken zijn inzetten op het reguleren van ongewenst gedrag bij peuters (83%) en het voorzien van voldoende afwisseling in de dagindeling (82%).

59 Heeft jouw kinderopvang afspraken en/of regels met de begeleiders en/of ouders rond (het bevorderen van) het mentaal welbevinden bij de kinderen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 416

* Ik weet het niet = 0,2%

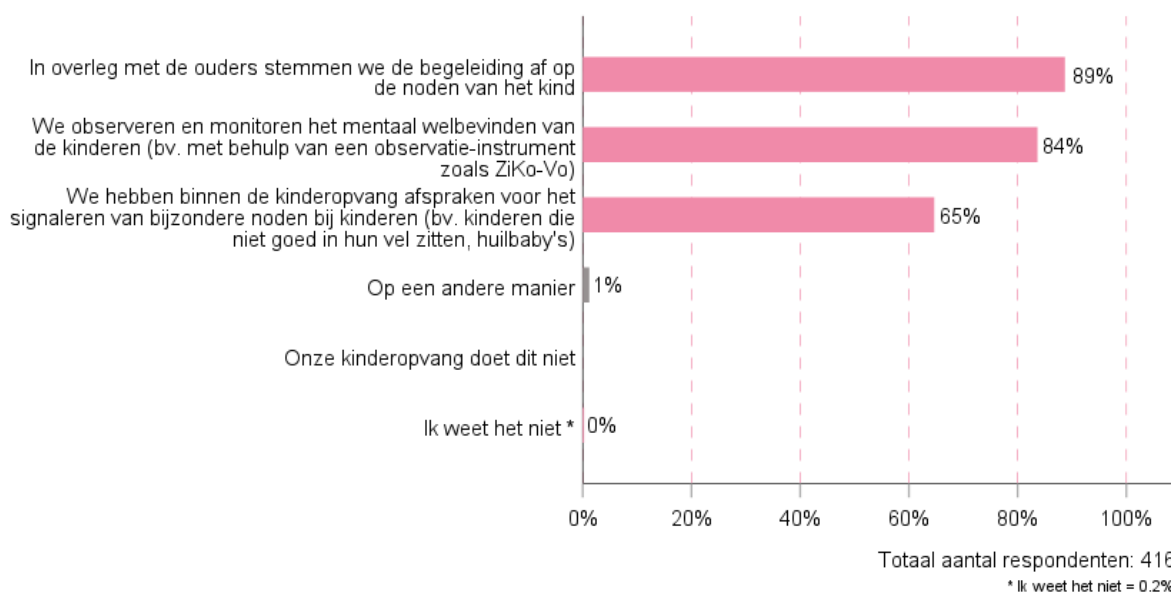
KWALITEITSCRITERIUM 7. ER WORDEN MINSTENS 2 INITIATIEVEN ONDERNOMEN ZODAT BEGELEIDERS IN STAAT ZIJN OM SIGNALLEN VAN VERMINDERD MENTAAL WELBEVINDEN BIJ DE KINDEREN OP TE PIKKEN

✓ 2022: 85% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

De meeste kinderopvanginitiatieven ondernemen acties om signalen van verminderd mentaal welbevinden bij de kinderen op te pikken. De 2 meest genomen initiatieven zijn in overleg met de ouders de begeleiding afstemmen op de noden van het kind (89%) en het mentaal welbevinden van de kinderen observeren en monitoren (84%).

60 Wat doet jouw kinderopvang om signalen van verminderd mentaal welbevinden bij kinderen op te pikken?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor mentaal welbevinden in de huidige editie (2022) van de Preventiepeiling. **Grafiek 61** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden. **Grafiek 62** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol beleid rond mentaal welbevinden in de huidige editie.

STAND VAN ZAKEN BELEID ROND MENTAAL WELBEVINDEN (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 6 van de 7 kwaliteitscriteria (6 = het gemiddeld aantal behaalde criteria).
- 48% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan alle 7 criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mentaal welbevinden.
- 0% voldoet aan geen enkel kwaliteitscriterium voor een kwaliteitsvol beleid rond mentaal welbevinden.

(zie **grafiek 62**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Naast duidelijke routines en rituelen voorzien, op minstens 1 andere manier een fysieke en/of sociale omgeving creëren waarin baby's en peuters zich goed kunnen voelen (97%).
- Op minstens 2 manieren een fysieke en/of sociale omgeving creëren waarin baby's en peuters zichzelf kunnen zijn (91%).
- Op minstens 2 manieren een psychologisch veilig opvangklimaat creëren aan de hand van afspraken en regels (88%).

(zie **grafiek 61**)

Waarop wordt het minst ingezet?

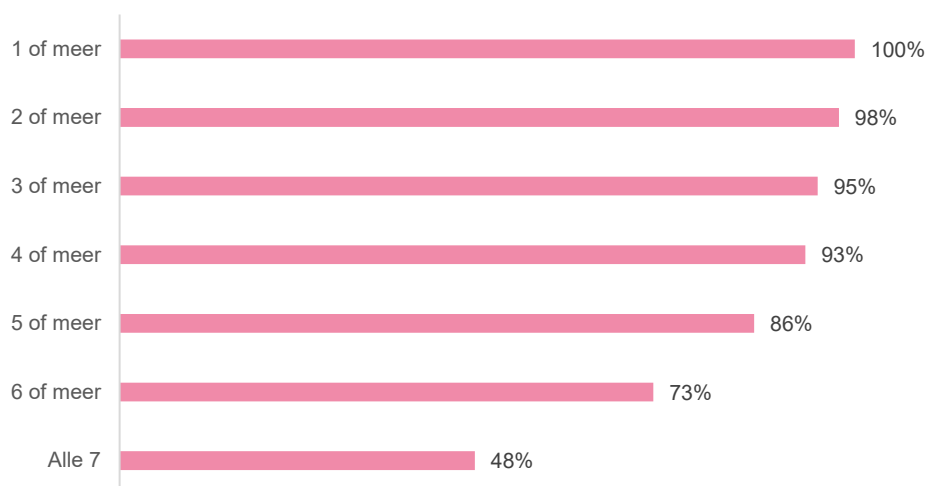
- Op minstens 3 manieren een fysieke en/of sociale omgeving creëren waar baby's en peuters zich goed omringd voelen, waarvan zeker een beperkt aantal vaste begeleiders voorzien en ouder(s), voogd(en) of verzorger(s) actief bij het gebeuren in de kinderopvang betrekken (68%).

(zie **grafiek 61**)

61 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan de criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mentaal welbevinden in de huidige editie

62 Cumulatief aantal behaalde criteria voor een kwaliteitsvol beleid rond mentaal welbevinden in de huidige editie

ROKEN

Met roken bedoelen we zowel het roken van tabaksproducten als van elektronische sigaretten (e-sigaret)

413

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

BASISKWALITEITSCRITERIA

- 1 Er zijn afspraken met ouders over roken in de omgeving van de kinderen (los van het wettelijk rookverbod).
- 2 Er zijn afspraken met medewerkers over roken in de omgeving van de kinderen (los van het wettelijk rookverbod).
- 3 Niemand* mag roken aan de ingang van de kinderopvang.
*Dit geldt voor ouders, medewerkers/zelfstandige onthaalouders en externen.
- 4 Medewerkers mogen niet roken tijdens de opvanguren*.
*bv. tijdens pauzes
- 5 Medewerkers mogen niet roken tijdens uitstapjes met de kinderen.
- 6 Het rookverbod wordt op minstens 2 van volgende manieren bekendgemaakt:
 1. Via signalisatie (bv. sticker, signalisatiebord)
 2. Via een bericht aan de ouders (mail, Facebook, Whatsapp, brief)
 3. Via het huishoudelijk reglement
 4. Via de onthaalbrochure
 5. Via het kennismakingsgesprek

KWALITEITSCRITERIUM VOOR OPVANGINITIATIEVEN MET NABIJGELEGEN RUIMTES*

- 1 Niemand mag roken in de nabijgelegen ruimtes* in hetzelfde gebouw als de opvangruimte tijdens de opvanguren.
*bv. bureau, gang, berging, garage

*Goed om te weten: we berekenen de criteria voor opvanginitiatieven met nabijgelegen ruimtes afzonderlijk van de basiskwaliteitscriteria voor roken omdat niet alle opvanginitiatieven nabijgelegen ruimtes hebben. 395 kinderopvanginitiatieven (= 96%) hebben nabijgelegen ruimtes bij hun kinderopvang.

RESULTATEN

BASISKWALITEITSCRITERIA

BASISCRITERIUM 1. ER ZIJN AFSPRAKEN MET OUDERS OVER ROKEN IN DE OMGEVING VAN DE KINDEREN (LOS VAN HET WETTELIJK ROOKVERBOD)

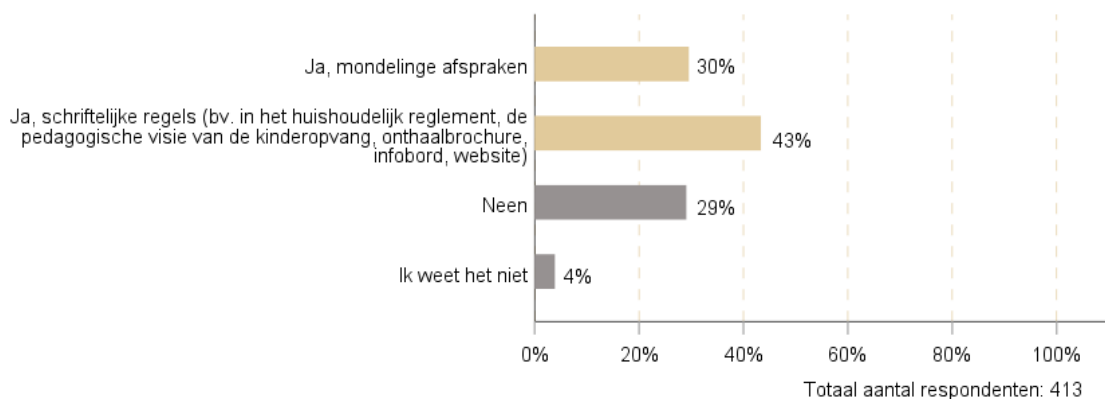
- ✓ 2022: 67% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 79% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- ↓ Dat is een achteruitgang ten opzichte van vorige editie.

In bijna 7 op de 10 kinderopvanginitiatieven zijn er afspraken met de ouders gemaakt over roken in de omgeving van de baby's of peuters. In de vorige editie werd er niet expliciet vermeld dat het ging over afspraken los van het wettelijk rookverbod. Dat kan verklaren waarom toen een hoger aandeel (79%) aangaf over mondelinge of schriftelijke afspraken te beschikken.

30% heeft mondelinge afspraken met de ouders over roken in de omgeving van de kinderen (37% in 2019), terwijl 43% hierover schriftelijke regels opgesteld heeft (60% in 2019).

63 Heeft jouw kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) met de ouders over roken in de omgeving van de kinderen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

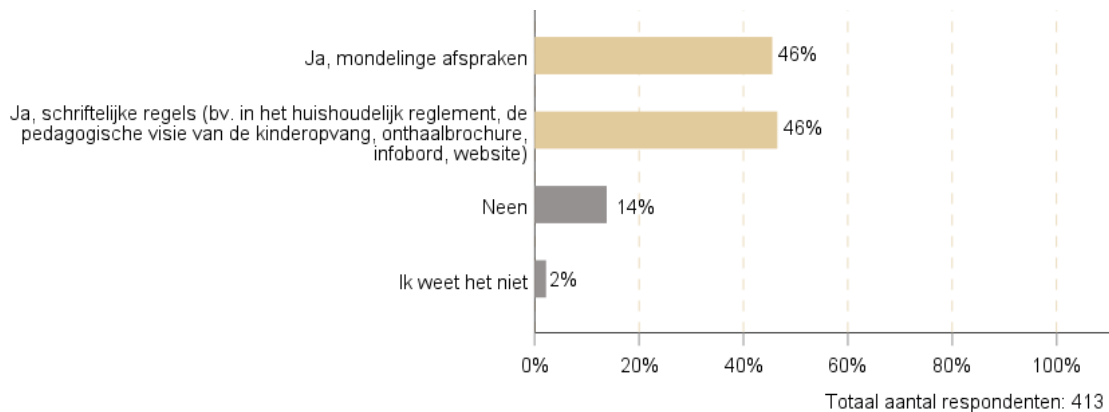
BASISCRITERIUM 2. ER ZIJN REGELS MET MEDEWERKERS OVER ROKEN IN DE OMGEVING VAN DE KINDEREN (LOS VAN HET WETTELIJK ROOKVERBOD)

- ✓ 2022: 84% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van een andere vraagstelling is dit kwaliteitscriterium niet toepasbaar op de data van de vorige editie⁸.

Iets meer dan 8 op de 10 kinderopvanginitiatieven hebben afspraken en/of regels met de medewerkers over roken in de omgeving van de kinderen – los van het wettelijk rookverbod.

64 Heeft jouw kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) met de medewerkers (dit zijn ook jobstudenten, stagiaires, vrijwilligers) over roken in de omgeving van de kinderen?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

⁸ In de vorige editie werd hier niet naar gepeild via een ja/nee-vraag, maar enkel onrechtstreeks via de matrixvraag "Duid aan voor wie het op volgende tijdstippen of plaatsen is toegelaten om te roken" met daarbij verschillende ruimtes (opvangruimte binnen en buiten de opvanguren, nabijgelegen ruimtes van de opvangruimtes binnen en buiten de opvanguren en de ingang van de kinderopvang) en verschillende personen (ouders, derden, medewerkers, niemand) als antwoordopties.

BASISCRITERIUM 3. NIEMAND MAG ROKEN AAN DE INGANG VAN DE KINDEROPVANG

- ✓ 2022: 78% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van een andere vraagstelling is dit kwaliteitscriterium niet toepasbaar op de data van de vorige editie⁹.

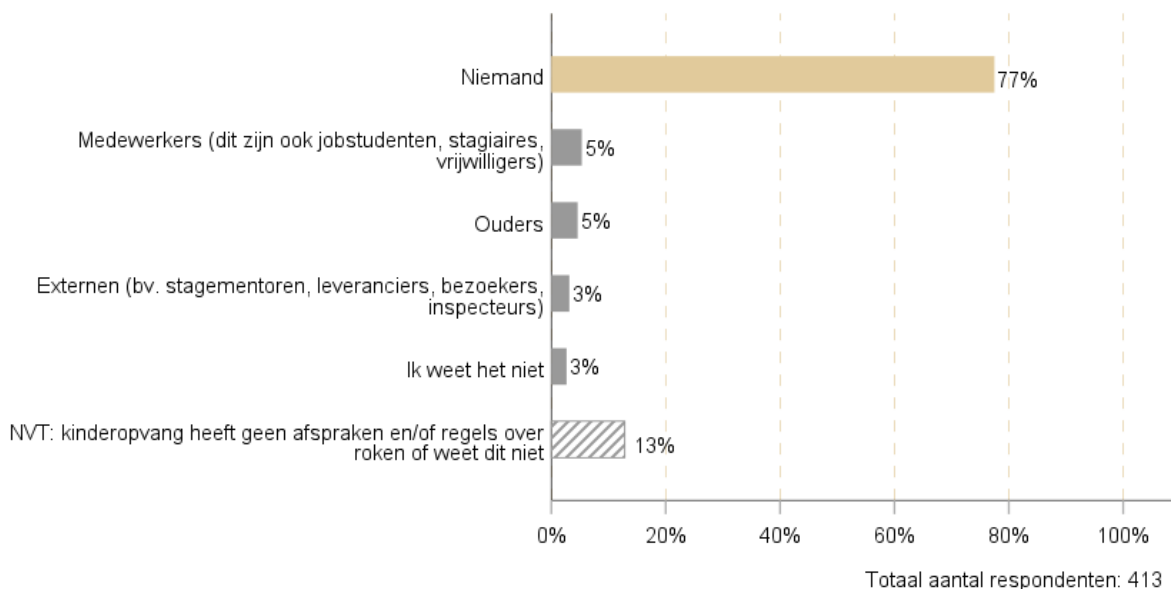
In 8 op de 10 kinderopvanginitiatieven mag niemand roken aan de ingang van de kinderopvang. Dat wil ook zeggen dat bij 2 op de 10 kinderopvanginitiatieven het wel nog toegelaten is voor ouders, medewerkers of externen om te roken aan de ingang van de kinderopvang.

Wie niet over afspraken en/of regels beschikt over roken in de kinderopvang of dit niet weet (N=53, 13%), werd beschouwd als “niet voldoen aan basiscriterium 3”.

65 Voor wie is het toegelaten om te roken aan de ingang van de kinderopvang?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die geen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten (N=53, 13%). In onderstaande grafiek wordt deze groep weergegeven als NVT.

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

⁹ In de huidige editie werd eerst gevraagd of de kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) heeft met de ouders, medewerkers en externen rond roken in de omgeving met de kinderen. De kinderopvanginitiatieven die voor geen van deze doelgroepen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten, kregen de vervolgvragen niet te zien (N=53, 13%) – in de vorige editie kregen alle respondenten alle vragen te zien.

BASISCRITERIUM 4. MEDEWERKERS MOGEN NIET ROKEN TIJDENS DE OPVANGUREN

- ✓ 2022: 57% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
 - × 2019: omwille van een andere vraagstelling is dit kwaliteitscriterium niet toepasbaar op de data van de vorige editie¹⁰.
-

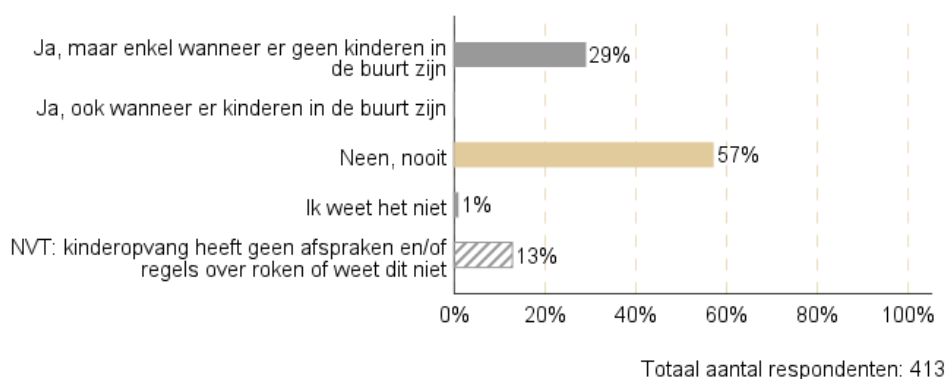
In ongeveer 6 op de 10 kinderopvanginitiatieven mogen medewerkers niet roken tijdens de opvanguren (bv. tijdens pauzes) (57%). Waar dit wel toegelaten is (29%), mag het enkel wanneer er geen kinderen in de buurt zijn.

Wie niet over afspraken en/of regels beschikt over roken in de kinderopvang of dit niet weet (N=53, 13%), werd beschouwd als “niet voldoen aan basiscriterium 4”.

66 Mogen medewerkers (dit zijn ook jobstudenten, stagiaires, vrijwilligers) roken tijdens de opvanguren? (bv. tijdens pauzes)

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die geen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten (N=53, 13%). In onderstaande grafiek wordt deze groep weergegeven als NVT.

De respondent kon één antwoord selecteren.

¹⁰ In de huidige editie werd eerst gevraagd of de kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) heeft met de ouders, medewerkers en externen rond roken in de omgeving met de kinderen. De kinderopvanginitiatieven die voor geen van deze doelgroepen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten, kregen de vervolgvragen niet te zien (N=53, 13%) – in de vorige editie kregen alle respondenten alle vragen te zien.

BASISCRITERIUM 5. MEDEWERKERS MOGEN NIET ROKEN TIJDENS UITSTAPJES MET DE KINDEREN

- ✓ 2022: 84% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van een andere vraagstelling is dit kwaliteitscriterium niet toepasbaar op de data van de vorige editie¹¹.

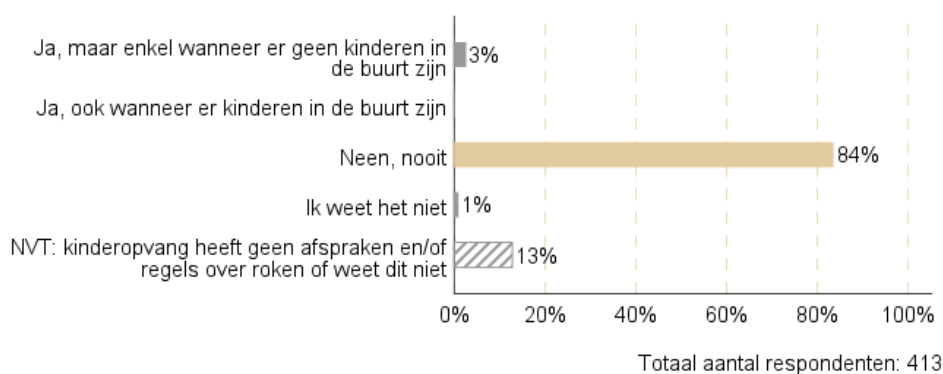
In de meerderheid van de kinderopvanginitiatieven (84%) is het voor medewerkers verboden om te roken tijdens uitstapjes met de kinderen. Bij kleine minderheid waar dit wel toegelaten is (3%), mag het enkel wanneer er geen kinderen in de buurt zijn.

Wie niet over afspraken en/of regels beschikt over roken in de kinderopvang of dit niet weet (N=53, 13%), werd beschouwd als “niet voldoen aan basiscriterium 5”.

67 Mogen medewerkers (dit zijn ook jobstudenten, stagiaires, vrijwilligers) roken tijdens uitstapjes met de kinderen?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die geen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten (N=53, 13%). In onderstaande grafiek wordt deze groep weergegeven als NVT.

De respondent kon één antwoord selecteren.

¹¹ In de huidige editie werd eerst gevraagd of de kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) heeft met de ouders, medewerkers en externen rond roken in de omgeving met de kinderen. De kinderopvanginitiatieven die voor geen van deze doelgroepen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten, kregen de vervolgvragen niet te zien (N=53, 13%) – in de vorige editie kregen alle respondenten alle vragen te zien.

BASISCRITERIUM 6. HET ROOKVERBOD WORDT OP MINSTENS 2 MANIEREN BEKENDGEMAAKT

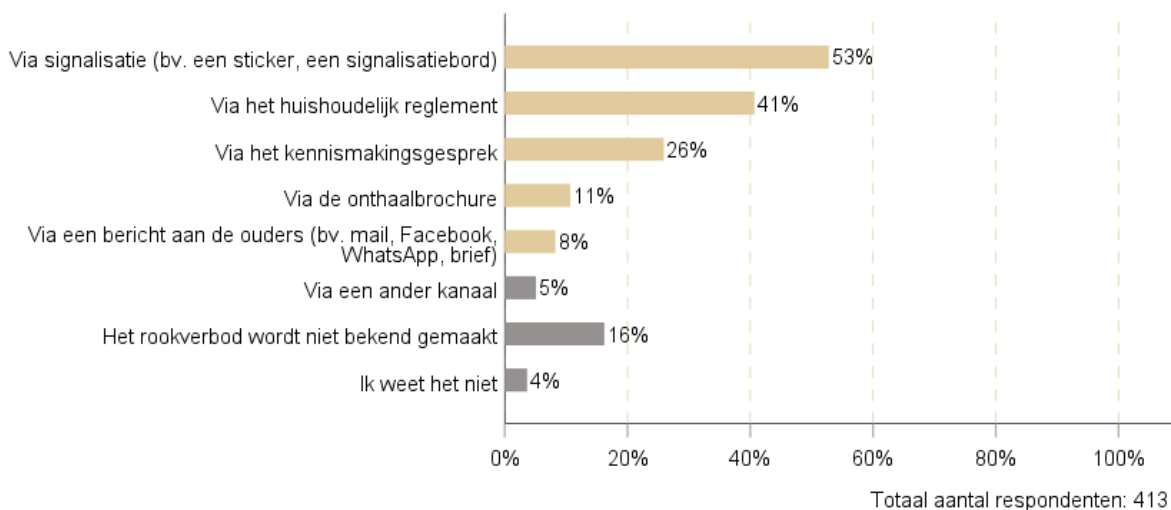
- ✓ 2022: 39% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- ✓ 2019: 37% voldeed aan dit kwaliteitscriterium.
- = In vergelijking met de vorige editie is dit stabiel gebleven.

8 op de 10 kinderopvanginitiatieven maken de afspraken/regels over roken in de kinderopvang en/of het wettelijk rookverbod bekend (80% vs. 83% in 2019). Toch zien we dat maar de helft van de kinderopvanginitiatieven – 4 op de 10 kinderopvanginitiatieven – hiervoor minstens 2 communicatiekanalen gebruikt (39% vs. 37% in 2019).

De 2 meest voorkomende manieren waarop kinderopvanginitiatieven de afspraken/regels en/of het wettelijk rookverbod bekendmaken, zijn hetzelfde gebleven als in de vorige editie (2019), namelijk via signalisatie, zoals een sticker of een signalisatiebord (53% vs. 49% in 2019) of via het huishoudelijk reglement (41% vs. 39% in 2019).

68 Hoe worden de afspraken/regels en/of het wettelijk rookverbod in jouw kinderopvang bekendgemaakt?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM VOOR OPVANGINITIATIEVEN MET NABIJGELEGEN RUIMTES

KWALITEITSCRITERIUM 1. NIEMAND MAG TIJDENS DE OPVANGUREN ROKEN IN DE NABIJGELEGEN RUIMTES* IN HETZELFDE GEBOUW ALS DE OPVANGRUIMTE

*bv. bureau, gang, berging, garage

- ✓ 2022: 85% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.
- × 2019: omwille van een andere vraagstelling is dit kwaliteitscriterium niet toepasbaar op de data van de vorige editie¹².

18 kinderopvanginitiatieven (4%) gaven aan geen nabijgelegen ruimtes te hebben bij hun kinderopvang (bv. bureau, gang, berging, garage), waardoor het kwaliteitscriterium voor hen niet van toepassing is. Dit kwaliteitscriterium is dus enkel berekend voor de kinderopvanginitiatieven die wel over dergelijke ruimtes beschikken (N=395, 96%).

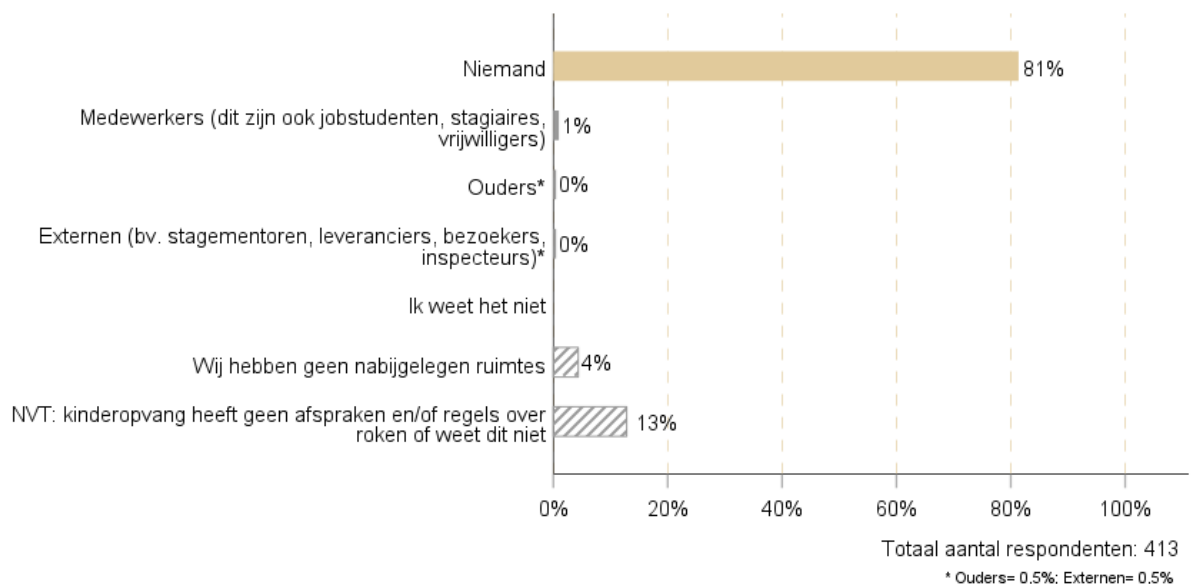
In 85% van de kinderopvanginitiatieven met nabijgelegen ruimtes in hetzelfde gebouw als de opvangruimte (bv. bureau, gang, berging, garage) geldt de afspraak dat niemand tijdens de opvanguren in deze ruimtes mag roken.

Wie niet over afspraken en/of regels beschikt over roken in de kinderopvang of dit niet weet (N=53, 13%), werd beschouwd als "niet voldoen aan het kwaliteitscriterium voor opvanginitiatieven met nabijgelegen ruimtes".

69 Voor wie is het toegelaten om te roken tijdens opvanguren in nabijgelegen ruimtes in hetzelfde gebouw als de opvangruimte? (bv. bureau, gang, berging, garage)

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die geen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten (N=53, 13%). In onderstaande grafiek wordt deze groep weergegeven als NVT.

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

¹² In de huidige editie werd eerst gevraagd of de kinderopvang afspraken en/of regels (los van het wettelijk rookverbod) had met de ouders, medewerkers en externen rond roken in de omgeving met de kinderen. De kinderopvanginitiatieven die voor geen van deze doelgroepen afspraken en/of regels had, kregen de vervolgvragen niet te zien (N=53, 13%) – in de vorige editie kregen alle respondenten alle vragen te zien.

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor roken in de huidige editie van de Preventiepeiling en bespreken we de opvallendste evoluties t.o.v. 2019. **Grafiek 70** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden in de huidige en voorgaande editie. **Grafiek 71** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol rookbeleid in de huidige editie. Omdat niet alle kwaliteitscriteria op de data van 2019 konden worden toegepast, kunnen we in de cumulatieve grafiek de cijfers van 2019 niet weergeven.

STAND VAN ZAKEN ROOKBELEID (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 4 van de 6 basiskwaliteitscriteria (4 = het gemiddeld aantal behaalde basiscriteria).
- 20% voldoet aan alle 6 basiscriteria voor een kwaliteitsvol rookbeleid.
- 12% voldoet aan geen enkel basiscriterium voor een kwaliteitsvol rookbeleid.

(zie **grafiek 71**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Regels hebben met medewerkers over roken in de omgeving van de kinderen (los van het wettelijk rookverbod) (84%).
- Niet toelaten dat medewerkers roken tijdens uitstapjes met de kinderen (84%).
- Als er nabijgelegen ruimtes zijn in hetzelfde gebouw als de kinderopvang (bv. berging, bureau), niemand toelaten hier te roken tijdens de opvanguren (85%).

(zie **grafiek 70**)

Waarop wordt het minst ingezet?

- Het rookverbod op minstens 2 manieren bekend maken (39%).
- Niet toelaten dat medewerkers roken tijdens de opvanguren (bv. in de pauze) (57%).

(zie **grafiek 70**)

EVOLUTIE ROOKBELEID (2019 - 2022)

Voor 2 van de 6 basiscriteria voor een kwaliteitsvol rookbeleid was er een vergelijking mogelijk met de vorige editie.

Wat is de grootste vooruitgang?

- **Geen.** Bij 1 van de 2 basiscriteria waarvoor de resultaten van 2019 en 2022 vergeleken konden worden, is het criterium stabiel gebleven: evenveel kinderopvanginitiatieven maken het rookverbod op minstens 2 manieren bekend (40% vs. 37% in 2019).

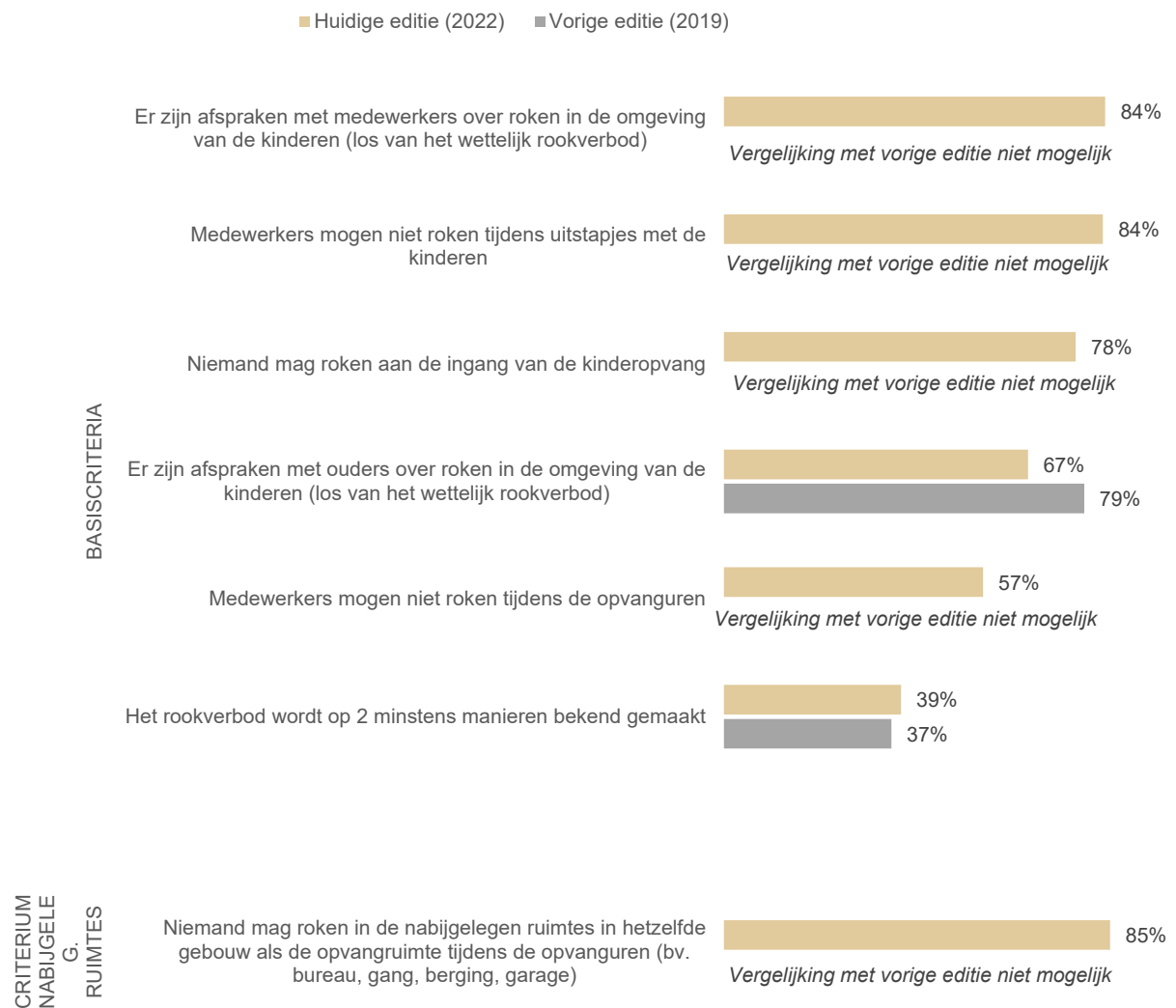
(zie **grafiek 70**)

Wat is de grootste achteruitgang?

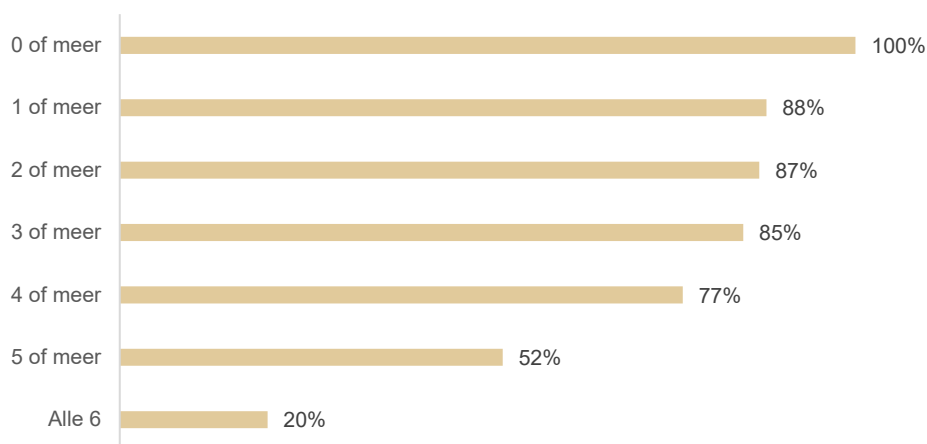
- Minder kinderopvanginitiatieven hebben regels met ouders over roken in de omgeving van de kinderen – los van het wettelijk rookverbod (67% vs. 79% in 2019).

(zie **grafiek 70**)

70 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan de basiscriteria voor een kwaliteitsvol rookbeleid en het kwaliteitscriterium voor nabijgelegen ruimtes

71 Cumulatief aantal behaalde basiscriteria voor een kwaliteitsvol rookbeleid in de huidige editie

ALCOHOL

411

DEELNEMENDE
KINDEROPVANG-
INITIATIEVEN

KWALITEITSCRITERIA

BASISKWALITEITSCRITERIA

- 1 | Medewerkers mogen geen alcohol drinken tijdens de werkuren.
- 2 | Medewerkers mogen geen alcohol drinken tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen*.
*bv. wandelingen, feestjes in de omgeving van kinderen
- 3 | Er wordt op minstens 1 manier een signaalfunctie vervuld bij problemen door alcoholgebruik bij de ouders:
 1. Het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team.
 2. Zelf advies inwinnen bij een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, ondersteuningsnetwerk kinderopvang).
 3. De ouders doorverwijzen naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie (bv. een huisarts, Kind & Gezin).

KWALITEITSCRITERIUM VOOR OPVANGINITIATIEVEN MET ACTIVITEITEN/EVENEMENTEN*

- 1 | Er wordt bewust omgegaan met voorbeeldgedrag inzake alcoholgebruik door geen alcohol aan te bieden tijdens activiteiten/evenementen*
*bv. kinderopvangfeest, Vader- of Moederdagbrunch, gezinswandeling, workshop

*Goed om te weten: we berekenen de criteria voor opvanginitiatieven die activiteiten/evenementen organiseren afzonderlijk van de basiskwaliteitscriteria voor alcohol omdat niet alle opvanginitiatieven dergelijke activiteiten organiseren. 296 kinderopvanginitiatieven (= 72%) organiseren activiteiten/evenementen.

RESULTATEN

Bij de vorige editie werden er slechts 2 vragen gesteld om te peilen naar het alcoholbeleid van de kinderopvang. Voor de huidige editie werden deze vragen herzien en werden er nog een aantal nieuwe vragen toegevoegd. De resultaten vergelijken met de vorige editie (2019) is dus niet mogelijk.

BASISKWALITEITSCRITERIA

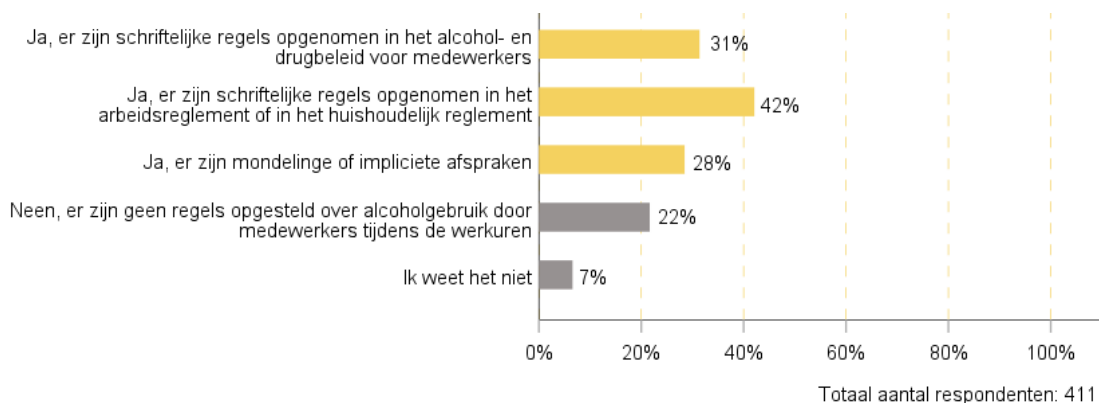
BASISCRITERIUM 1. MEDEWERKERS MOGEN GEEN ALCOHOL DRINKEN TIJDENS DE WERKUREN

- ✓ 2022: 72% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

8 op de 10 kinderopvanginitiatieven hebben afspraken en/of regels die stellen dat medewerkers geen alcohol mogen drinken tijdens de werkuren. Bij 4 op de 10 kinderopvanginitiatieven zijn deze opgenomen in het arbeidsreglement of het huishoudelijk reglement. Daarnaast beschikt een derde van de kinderopvanginitiatieven (ook) over een alcohol- en drugbeleid waarin dit opgenomen is (31%) en/of hebben ze hier mondelinge of impliciete afspraken over (28%).

72 Heeft jouw kinderopvang afspraken en/of regels die stellen dat medewerkers geen alcohol mogen drinken tijdens de werkuren?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

BASISCRITERIUM 2. MEDEWERKERS MOGEN GEEN ALCOHOL DRINKEN TIJDENS WERKGERELATEERDE ACTIVITEITEN/EVENEMENTEN*

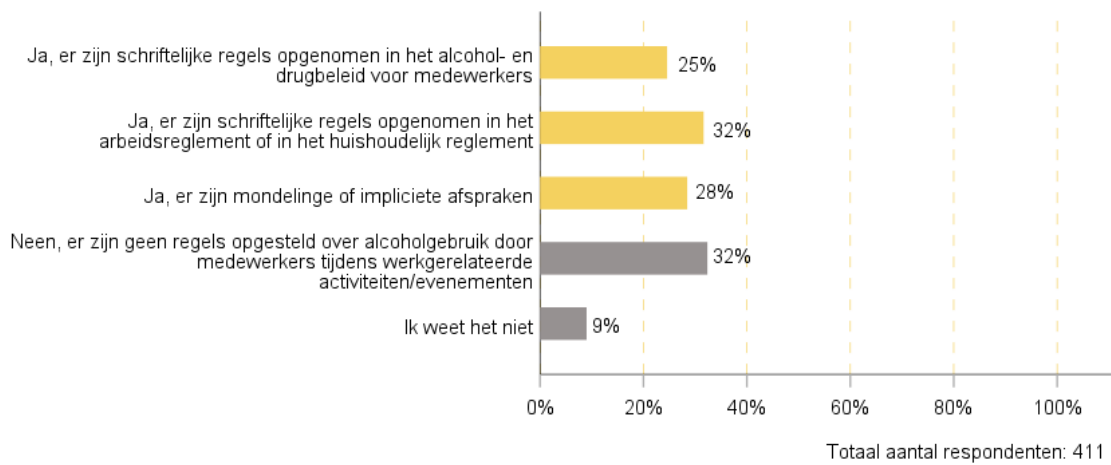
*bv. wandelingen, feestjes in de omgeving van kinderen

- ✓ 2022: 59% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

Een kleiner aandeel kinderopvanginitiatieven – meer specifiek 6 op de 10 – heeft regels over het drinken van alcohol tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen. Ook hier blijken deze regels het vaakst opgenomen in het arbeidsreglement of huishoudelijk reglement (32%), na het hebben van mondelinge of impliciete afspraken hierover (28%) of afspraken in het alcohol- en drugbeleid voor medewerkers (25%).

73 Heeft jouw kinderopvang afspraken en/of regels die stellen dat medewerkers geen alcohol mogen drinken tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen? (bv. tijdens wandelingen, feestjes in de omgeving van kinderen)

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

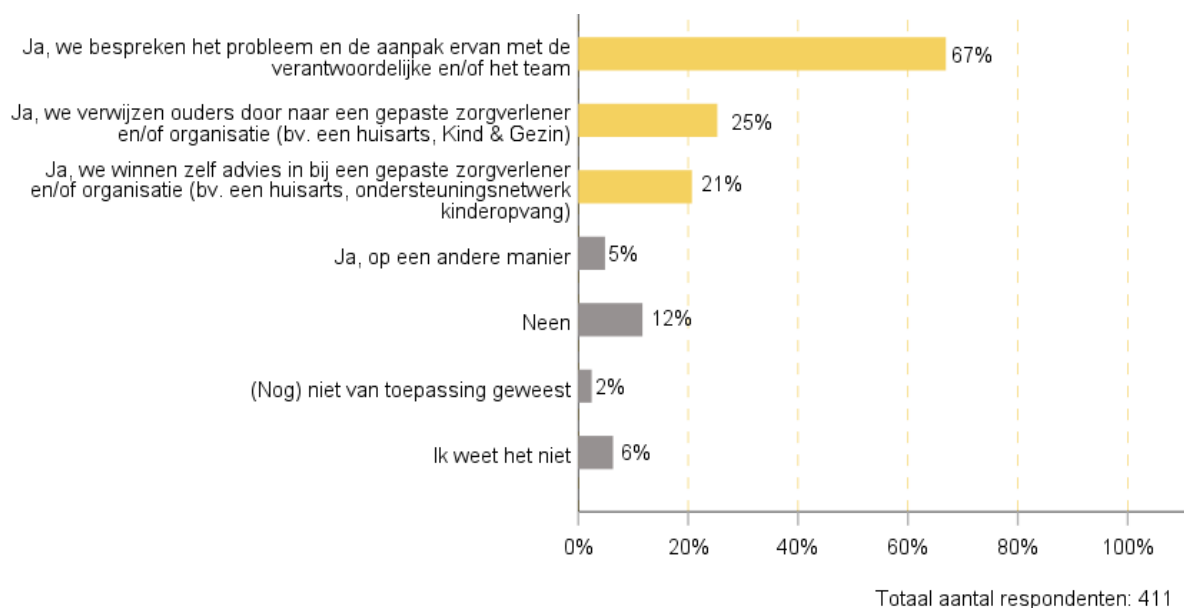
BASISCRITERIUM 3. ER WORDT OP MINSTENS 1 MANIER EEN SIGNAALFUNCTIE VERVULD BIJ PROBLEMEN DOOR ALCOHOLGEBRUIK BIJ DE OUDERS

- ✓ 2022: 78% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitskwaliteitscriterium.

Het meest genomen initiatief bij confrontatie met ouders die een probleem hebben met alcohol is het probleem en de aanpak ervan bespreken met de verantwoordelijke en/of het team (67%). 1 op de 4 kinderopvanginitiatieven verwijst deze ouders door naar een gepaste zorgverlener en/of organisatie.

74 Neemt jouw kinderopvang een initiatief wanneer jullie geconfronteerd worden met ouders die een probleem hebben met alcohol?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

KWALITEITSCRITERIUM VOOR OPVANGINITIATIEVEN MET ACTIVITEITEN/EVENEMENTEN

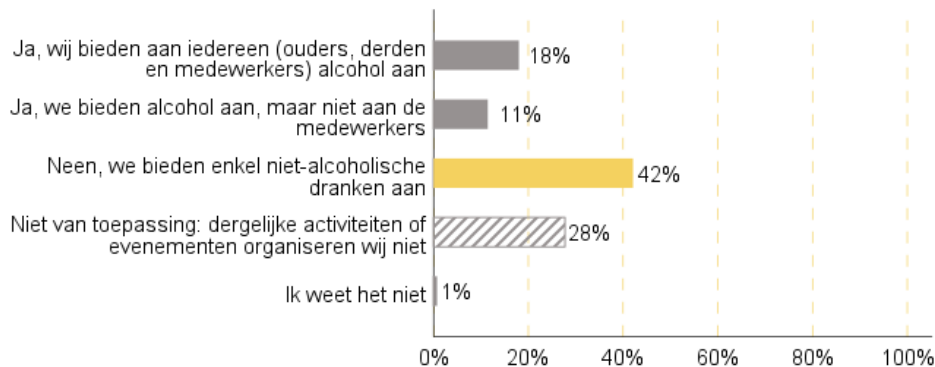
KWALITEITSCRITERIUM 1. ER WORDT BEWUST OMGEGAAN MET VOORBEELDGEDRAG INZAKE ALCOHOLGEBRUIK DOOR GEEN ALCOHOL AAN TE BIEDEN TIJDENS ACTIVITEITEN/EVENEMENTEN

- ✓ 2022: 58% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan dit kwaliteitscriterium.

115 kinderopvanginitiatieven (28%) gaven aan dat onderstaande vraag niet van toepassing is voor hen omdat zij geen activiteiten of evenementen organiseren, zoals een kinderopvangfeest, Vader- of Moederdagbrunch, gezinswandeling of workshop. Dit kwaliteitscriterium is dus enkel berekend voor de kinderopvanginitiatieven die wel dergelijke activiteiten/evenementen organiseren (N=296, 72%).

75 Biedt jouw kinderopvang alcohol aan tijdens specifieke werkgerelateerde activiteiten of evenementen? (bv. kinderopvangfeest, Vader- of Moederdagbrunch, gezinswandeling, workshop)

De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 411

SAMENVATTING

Hieronder vatten we de belangrijkste resultaten samen met betrekking tot de kwaliteitscriteria voor roken in de huidige editie van de Preventiepeiling. **Grafiek 76** op de volgende pagina geeft voor elk van de kwaliteitscriteria weer hoeveel kinderopvanginitiatieven aan dit kwaliteitscriterium voldeden. **Grafiek 77** geeft het cumulatief aantal behaalde basiscriteria weer voor een kwaliteitsvol alcoholbeleid in de huidige editie.

STAND VAN ZAKEN ALCOHOLBELEID (2022)

- Gemiddeld voldoen de kinderopvanginitiatieven aan 2 van de 3 basiskwaliteitscriteria (2 = het gemiddeld aantal behaalde basiscriteria).
- 48% van de kinderopvanginitiatieven voldoet aan alle 3 de basiscriteria voor een kwaliteitsvol alcoholbeleid.
- 10% voldoet aan geen enkel basiscriterium voor een kwaliteitsvol alcoholbeleid.

(zie **grafiek 77**)

Waarop wordt het meest ingezet?

- Op minstens 1 manier een signaalfunctie vervullen bij problemen door alcoholgebruik bij de ouders (78%).
- Beschikken over regels die stellen dat medewerkers geen alcohol mogen drinken tijdens de werkuren (72%).

(zie **grafiek 76**)

Waarop wordt het minst ingezet?

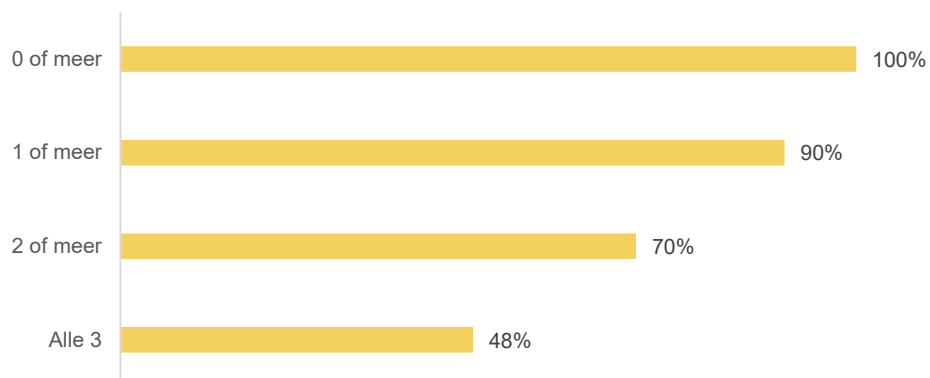
- Beschikken over regels die stellen dat medewerkers geen alcohol mogen drinken tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen (bv. wandelingen, feestjes in de omgeving van kinderen) (59%).
- Wanneer er activiteiten/evenementen georganiseerd worden (bv. kinderopvangfeest, Moederdag- of Vaderdagbrunch), bewust omgaan met voorbeeldgedrag inzake alcoholgebruik door aan niemand alcohol aan te bieden tijdens deze activiteiten/evenementen (58%).

(zie **grafiek 76**)

76 Aandeel kinderopvanginitiatieven dat voldoet aan de basiscriteria voor een kwaliteitsvol alcoholbeleid en het kwaliteitscriterium voor activiteiten/evenementen in de huidige editie

77 Cumulatief aantal behaalde basiscriteria voor een kwaliteitsvol alcoholbeleid in de huidige editie

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. DE IMPACT VAN COVID-19

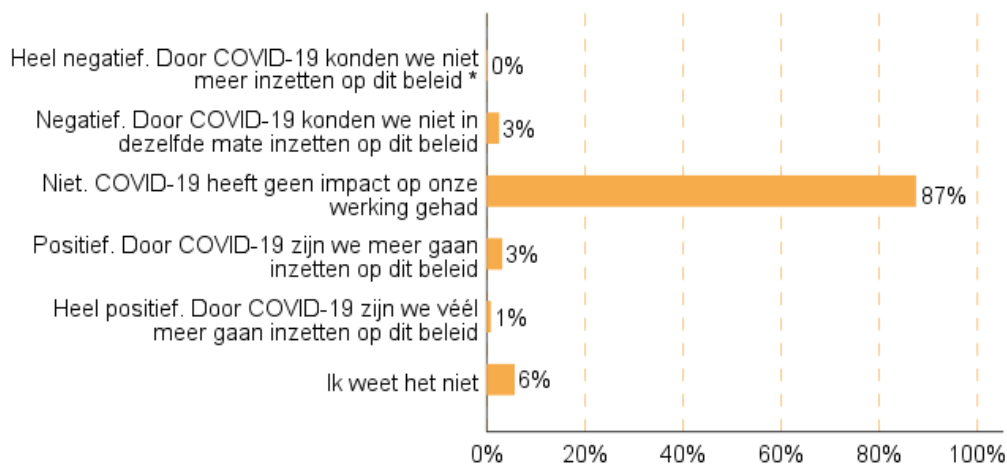
De Preventiepeiling peilt naar de acties die kinderopvanginitiatieven in de periode 2019 – 2022 (d.w.z. sinds de vorige editie) ondernomen hebben op het vlak van voeding, mondgezondheid, beweging, lang stilzitten, mentaal welbevinden, roken en alcohol. In deze periode brak de coronapandemie uit, die heel wat maatregelen en uitdagingen met zich meebracht voor kinderopvanginitiatieven. In de vragenlijst gingen we voor elk thema na in welke mate COVID-19 het preventieve gezondheidsbeleid beïnvloedde. Onderstaande grafieken geven hier een overzicht van.

Bij alle 7 bevraagde gezondheidsthema's geven minstens 3 van 4 de kinderopvanginitiatieven aan dat COVID-19 geen impact had op hun preventie gezondheidsbeleid: voeding (87%), mondgezondheid (84%), beweging (84%), lang stilzitten (89%), mentaal welbevinden (77%), roken (94%) en alcohol (93%).

Bij 2 thema's rapporteert een klein aandeel kinderopvanginitiatieven dat COVID-19 een negatieve impact had op hun beleid waardoor ze hier niet meer in dezelfde mate op konden inzetten, nl. bij thema beweging (7%) en thema mentaal welbevinden (13%).

78 Hoe werd het voedingsbeleid in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

De respondent kon één antwoord selecteren.

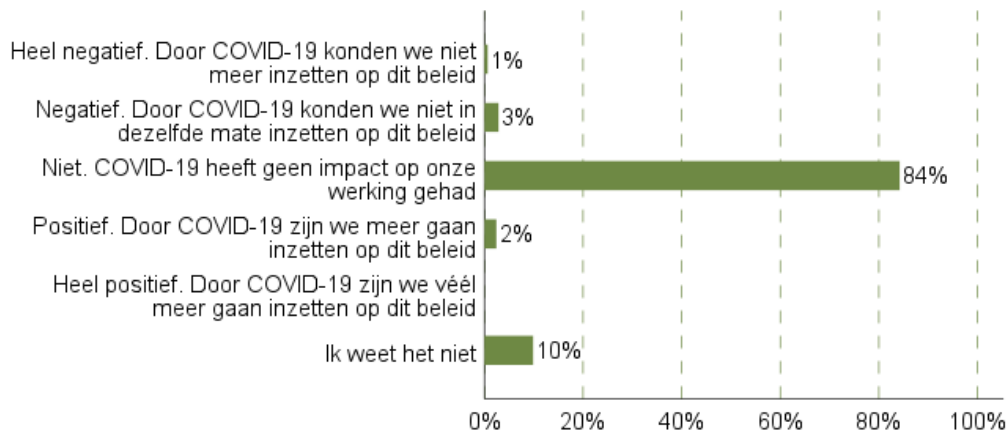

Totaal aantal respondenten: 472

* Heel negatief. Door COVID-19 konden we niet meer inzetten op dit beleid= 0,2%

79 Hoe werd het beleid rond mondgezondheid in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

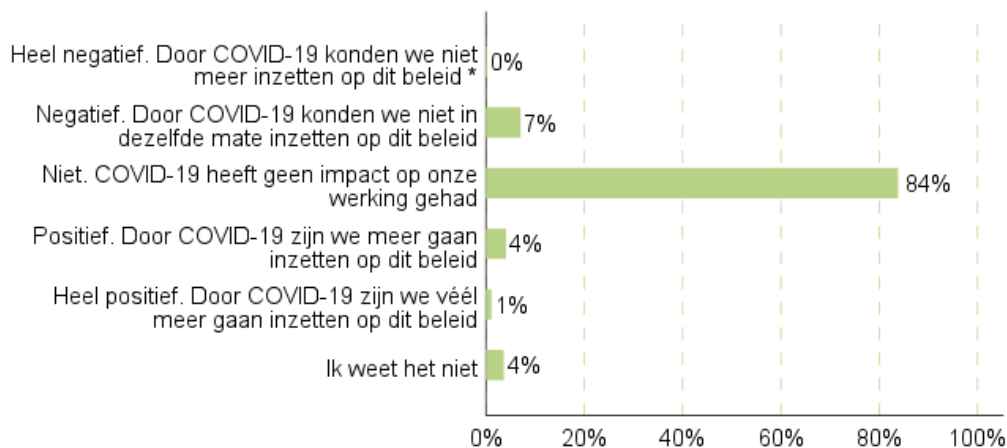
De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 456

80 Hoe werd het bewegingsbeleid in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

De respondent kon één antwoord selecteren.

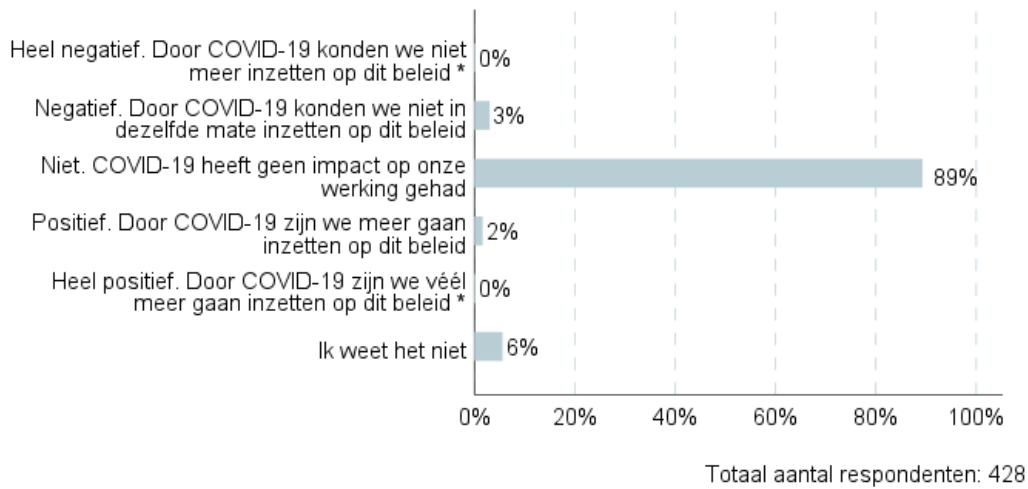

Totaal aantal respondenten: 440

* Heel negatief. Door COVID-19 konden we niet meer inzetten op dit beleid = 0,2%

81 Hoe werd het beleid rond minder lang stilzitten in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

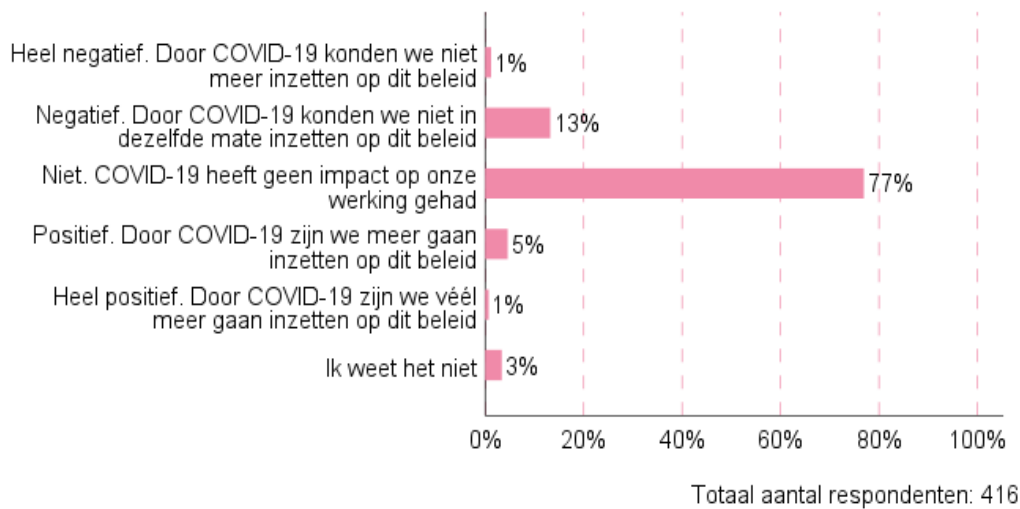
De respondent kon één antwoord selecteren.

* Heel negatief. Door COVID-19 konden we niet meer inzetten op dit beleid = 0,2%; Heel positief. Door COVID-19 zijn we véél meer gaan inzetten op dit beleid = 0,2%

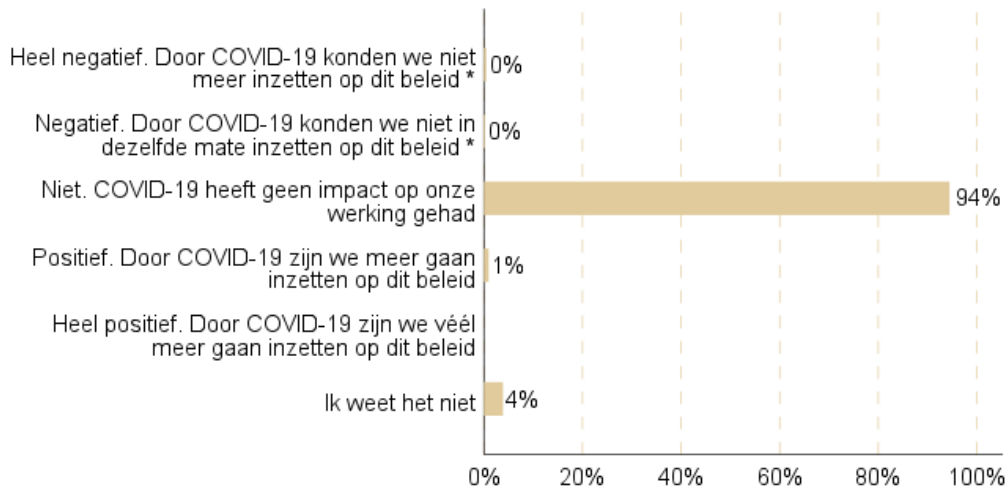
82 Hoe werd het beleid rond mentaal welbevinden in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

De respondent kon één antwoord selecteren.

83 Hoe werd het rookbeleid in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

De respondent kon één antwoord selecteren.

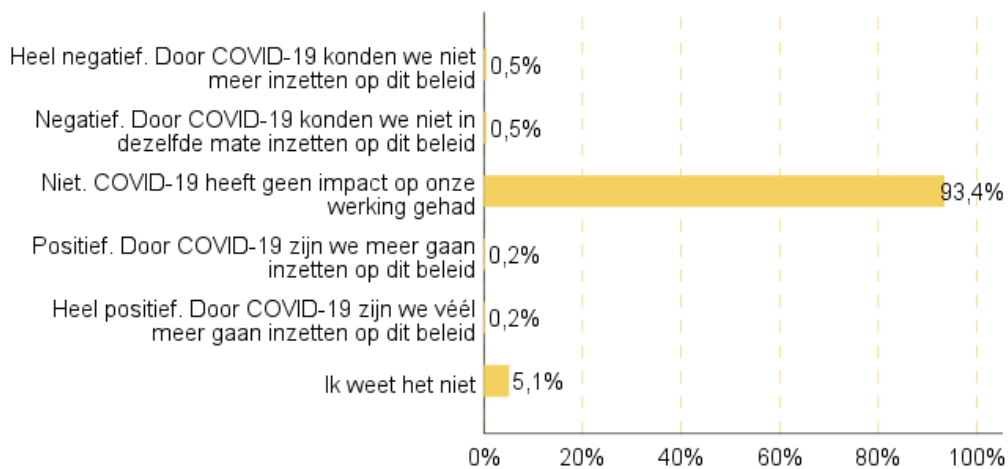

Totaal aantal respondenten: 413

* Heel negatief. Door COVID-19 konden we niet meer inzetten op dit beleid = 0,5%; Negatief. Door COVID-19 konden we niet in dezelfde mate inzetten op dit beleid = 0,2%

84 Hoe werd het alcoholbeleid in jouw kinderopvang de voorbije 3 jaar beïnvloed door COVID-19?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

Totaal aantal respondenten: 411

BIJLAGE 2. RESULTATEN EXTRA VRAGEN

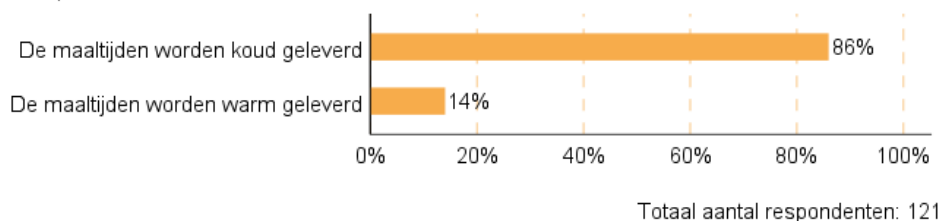
In het rapport ligt de focus op de kwaliteitscriteria en de bespreking van de vragen die gesteld werden om na te gaan hoeveel kinderopvanginitiatieven aan deze criteria voldoen. Naast de *must know*-vragen die gelinkt zijn aan de criteria bevatte de vragenlijst ook nog een beperkte set *nice-to know*-vragen. Onderstaande grafieken bundelen de antwoorden op deze extra vragen per thema.

VOEDING

85 Hoe worden de warme maaltijden door de externe leverancier voorzien?

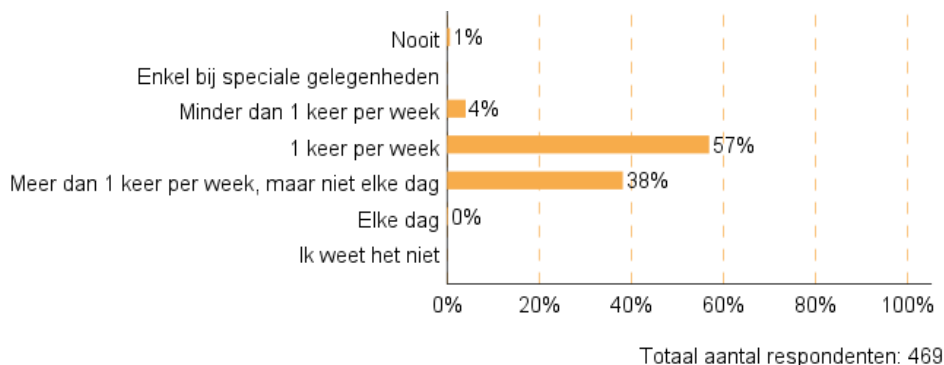
Deze vraag werd enkel gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven warme maaltijden via een externe leverancier aan te bieden (N=121, 26%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

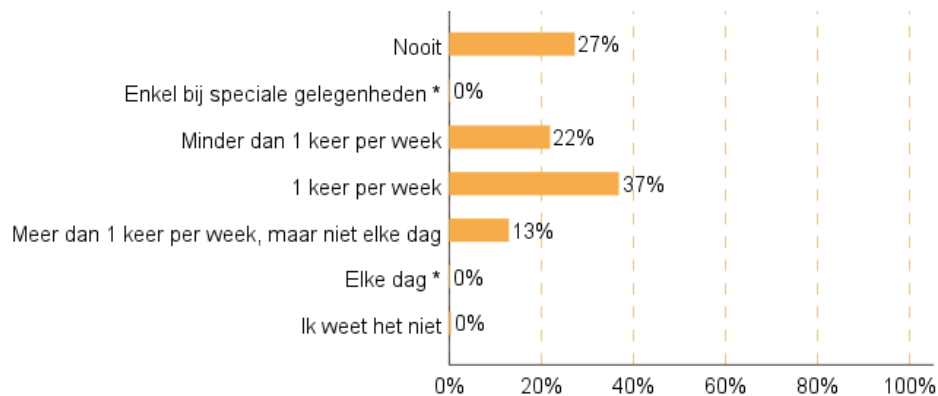
86 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang vis (vet of mager) – vanaf de leeftijd van 6 maanden – aan in de warme maaltijden?

De respondent kon één antwoord selecteren.

87 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang rood vlees (bv. biefstuk of varkenslapje) - vanaf de leeftijd van 6 maanden - aan in de warme maaltijden?

De respondent kon één antwoord selecteren.

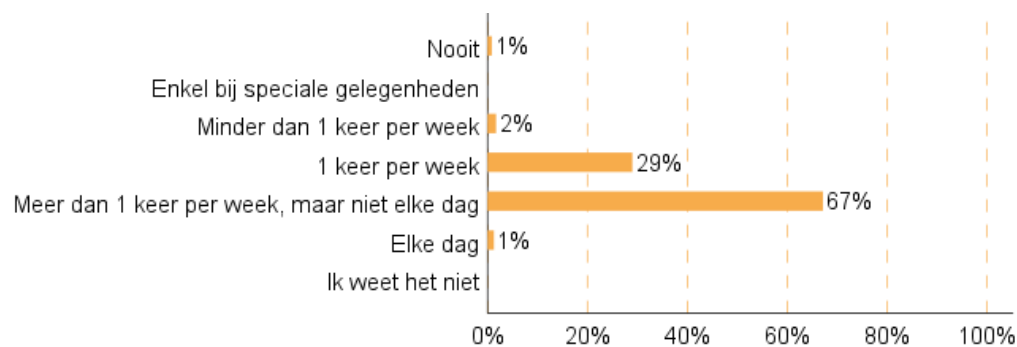

Totaal aantal respondenten: 469

* Enkel bij speciale gelegenheden= 0,2% ; Elke dag= 0,2% ; Ik weet het niet=0,4%

88 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang wit vlees / gevogelte (bv. kip of kalkoen) - vanaf de leeftijd van 6 maanden - aan in de warme maaltijden?

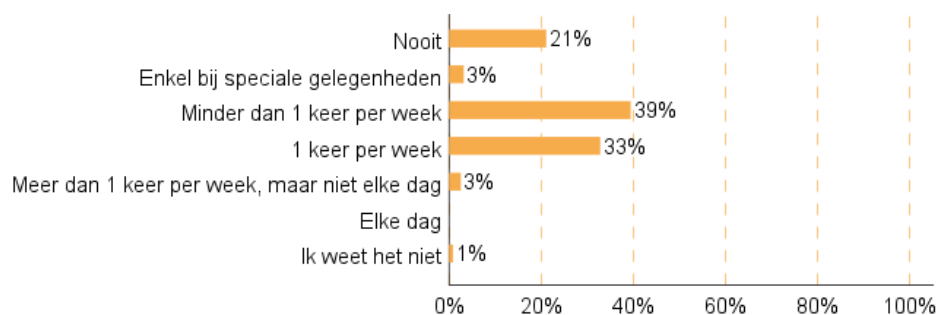
De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 469

89 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang ei - vanaf de leeftijd van 6 maanden - aan in de warme maaltijden?

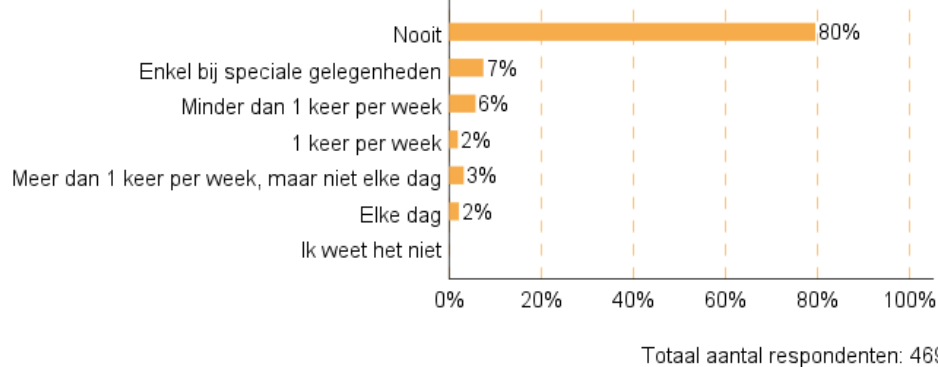
De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 469

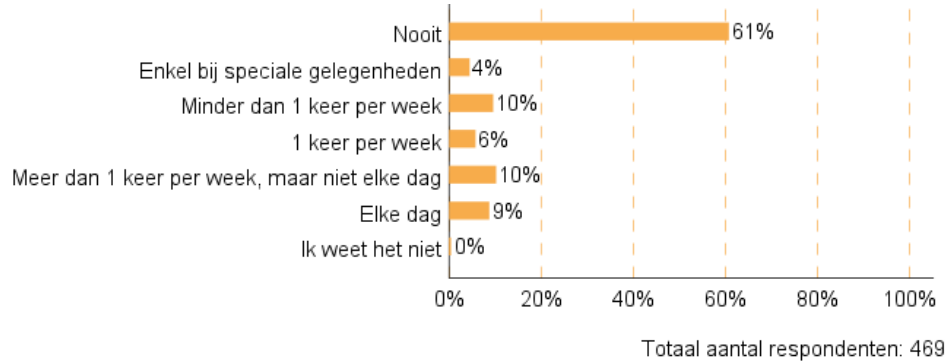
90 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang lichte, ongezoete kruiden- of vruchtenthee (bv. linde, kamille) aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

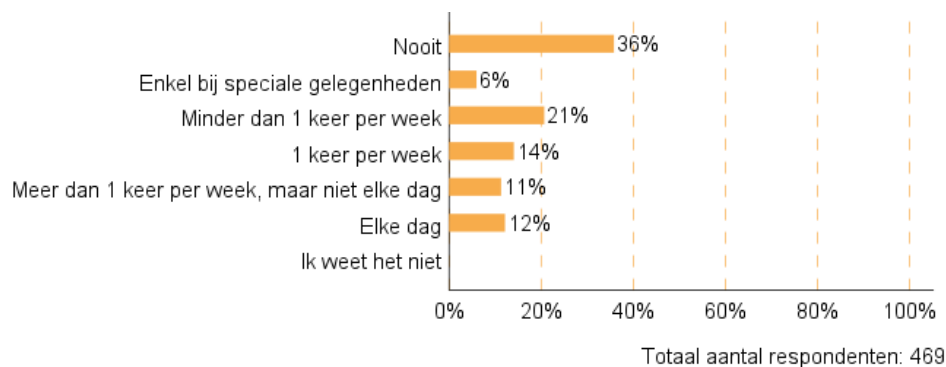
91 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang witte melk (ongezoet) of sojadrink natuur (ongezoet en calciumverrijkt) aan aan baby's en peuters ouder dan 6 maanden (bovenop fles- of borstvoeding)?

De respondent kon één antwoord selecteren.

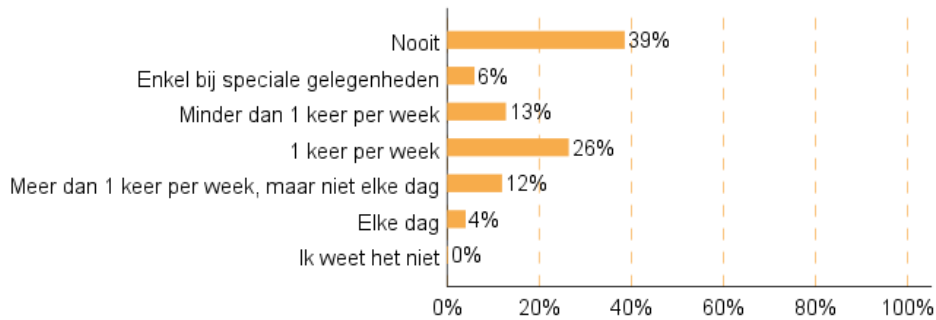
92 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang verse groenten aan als tussendoortje?

De respondent kon één antwoord selecteren.

93 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang ongezoete yoghurt natuur of alternatief op basis van soja natuur (ongezoet en calciumverrijkt) of ongezoete verse kaas natuur aan als tussendoortje?

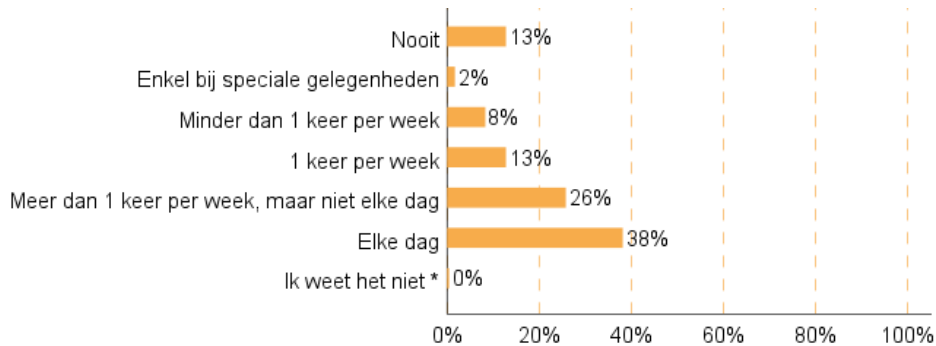
De respondent kon één antwoord selecteren.

Totaal aantal respondenten: 469

94 Hoe vaak biedt jouw kinderopvang graanproducten (bv. belegde boterham of beschuit) aan als tussendoortje?

De respondent kon één antwoord selecteren.

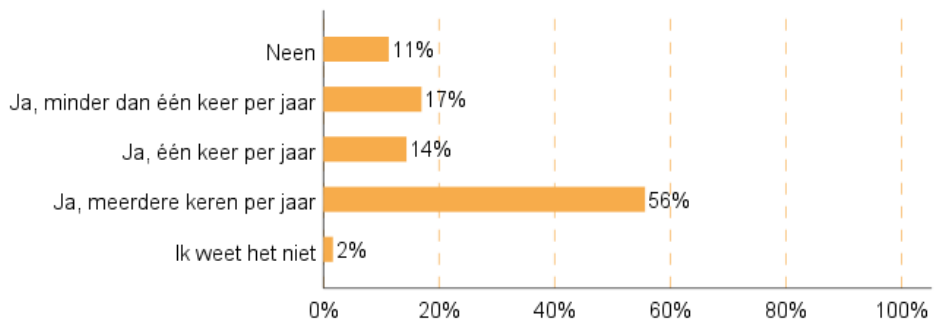
Totaal aantal respondenten: 469

* Ik weet het niet= 0,4%

95 Communiqueert jouw opvang de afspraken en/of regels om gezonde voeding te stimuleren bij baby's en peuters actief naar de ouders?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen afspraken en/of regels te hebben of dit niet wisten (N=48, 10%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

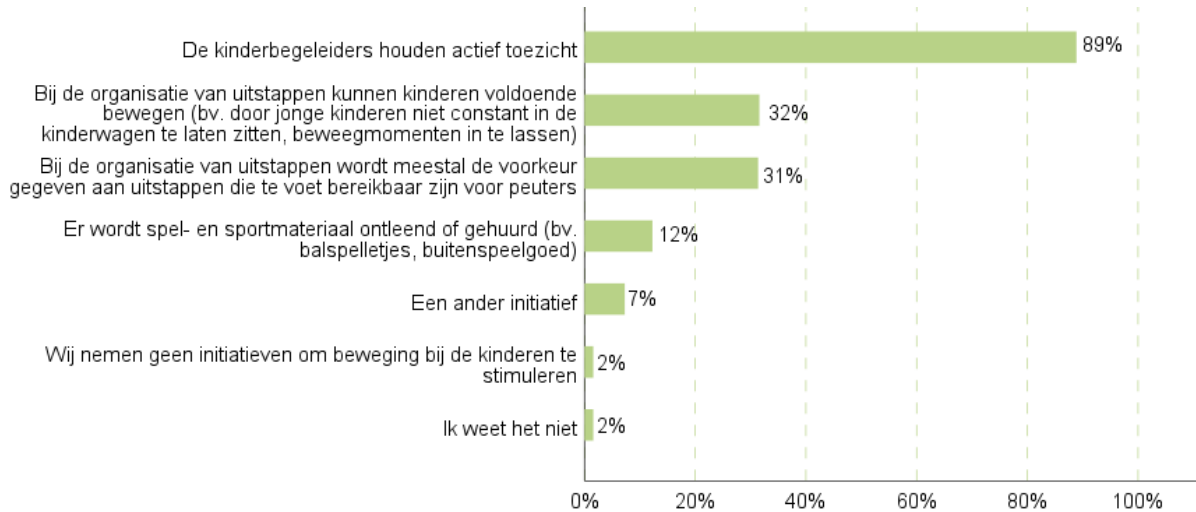

Totaal aantal respondenten: 424

BEWEGING

96 Welke initiatieven neemt jouw kinderopvang om beweging bij kinderen te stimuleren?

De respondent kon meerdere antwoorden selecteren.

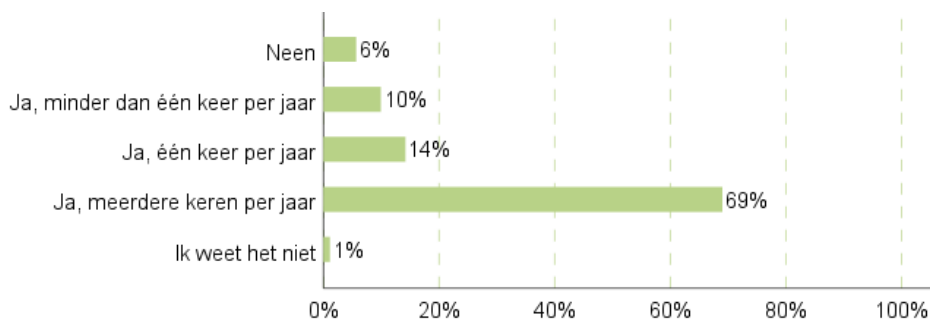

Totaal aantal respondenten: 440

97 Communiqueert jouw kinderopvang deze afspraken en/of regels actief naar de ouders?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen afspraken en/of regels te hebben of dit niet wisten (N=88, 20%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

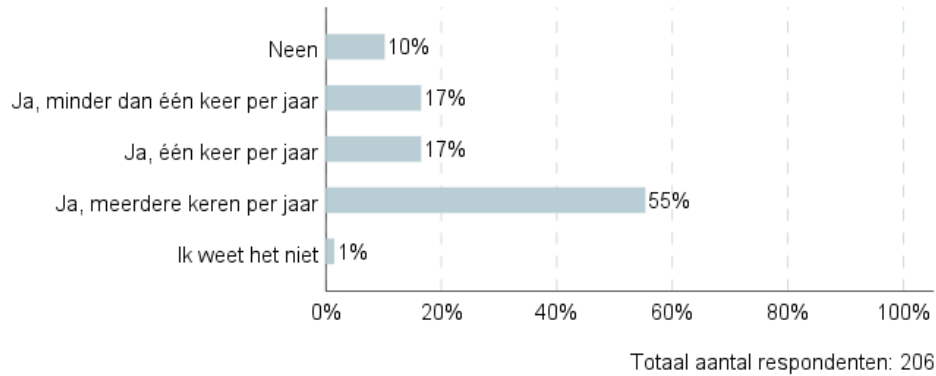
Totaal aantal respondenten: 352

LANG STILZITTEN

98 Communiqueert jouw opvang deze afspraken en/of regels actief naar de ouders?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen afspraken en/of regels te hebben of dit niet wisten (N=222, 52%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

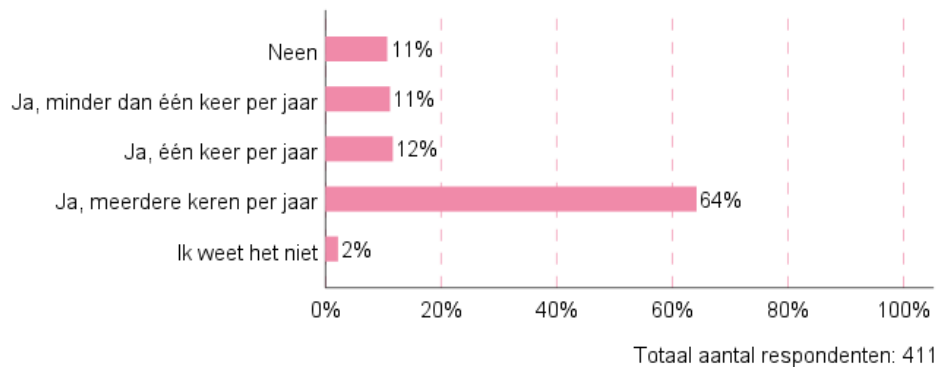

MENTAAL WELBEVINDEN

99 Communiqueert jouw opvang deze afspraken en/of regels actief naar de begeleiders en/of ouders?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen psychologisch veilig opvangklimaat te creëren aan de hand van afspraken en/of regels of dit niet wisten (N=5, 5%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

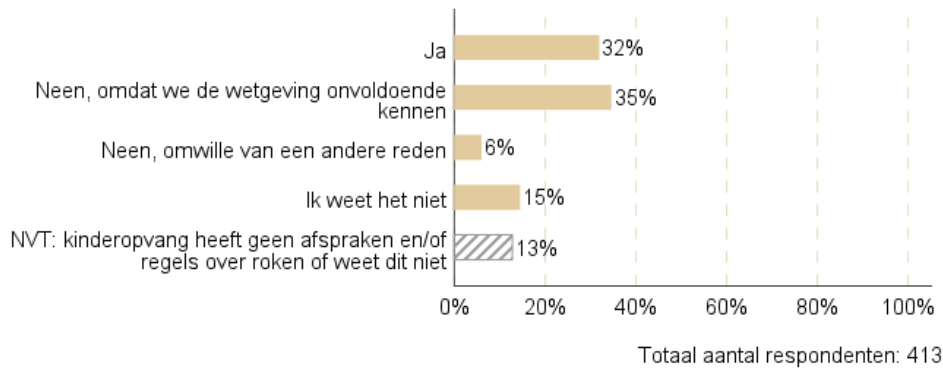

ROKEN

100 Is de e-sigaret opgenomen in de afspraken en/of regels voor de ouders, medewerkers en/of externen rond roken in de omgeving van de kinderen?

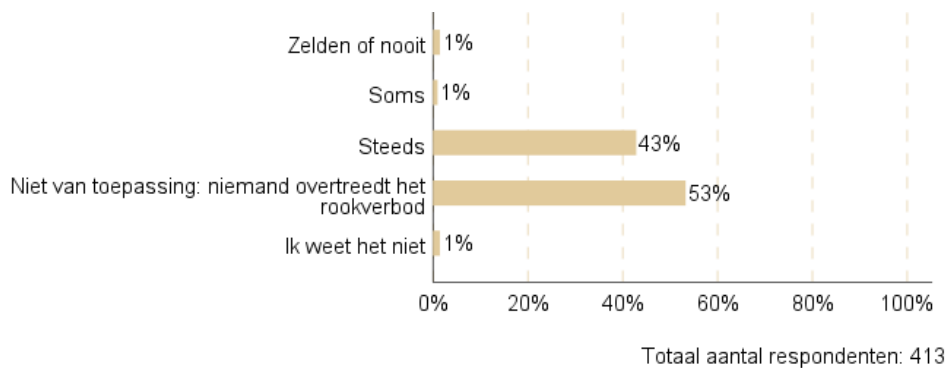
Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die geen afspraken en/of regels hebben of dit niet weten (N=53, 13%). In onderstaande grafiek wordt deze groep weergegeven als NVT.

De respondent kon één antwoord selecteren.

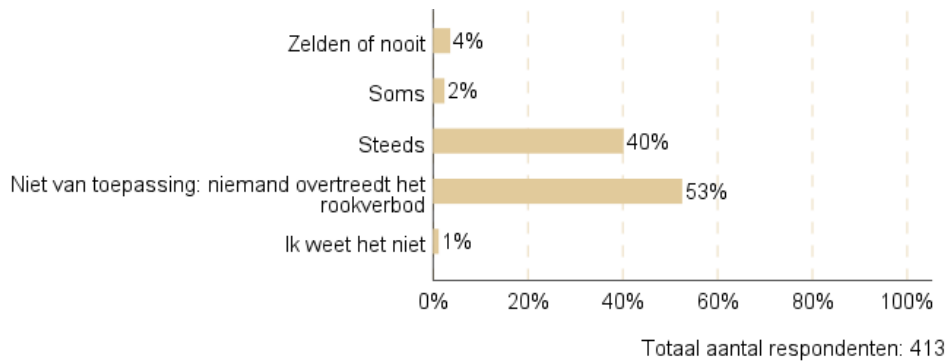
101 Worden medewerkers (dit zijn ook jobstudenten, stagiaires, vrijwilligers) die de afspraken/regels en/of het wettelijk rookverbod in jouw kinderopvang overtreden, hierop aangesproken?

De respondent kon één antwoord selecteren.

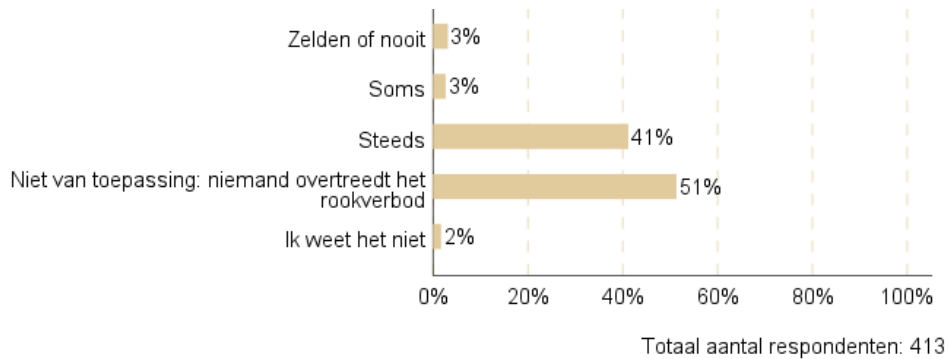
102 Worden ouders die de afspraken/regels en/of het wettelijk rookverbod in jouw kinderopvang overtreden, hierop aangesproken?

De respondent kon één antwoord selecteren.

103 Worden externen (bv. stage mentoren, leveranciers, bezoekers, inspecteurs) die de afspraken/regels en/of het wettelijk rookverbod in jouw kinderopvang overtreden, hierop aangesproken?

De respondent kon één antwoord selecteren.

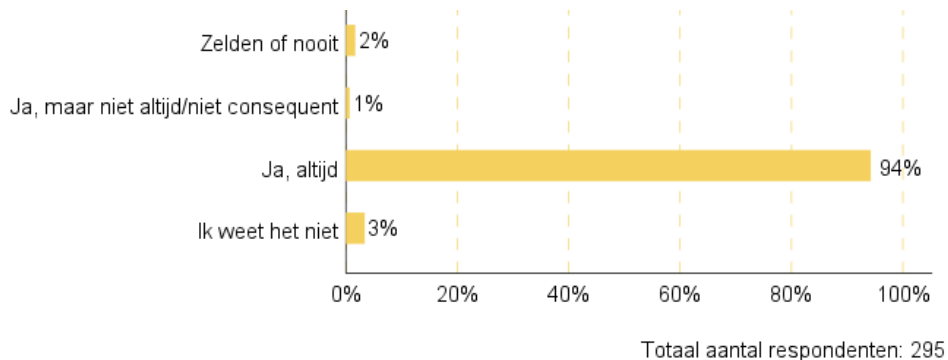

ALCOHOL

104 Treedt jouw kinderopvang op wanneer een medewerker de afspraken en/of regels overtreedt m.b.t. geen alcohol drinken tijdens de werkuren?

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen afspraken en/of regels te hebben voor medewerkers over drinken van alcohol tijdens de werkuren of dit niet wisten (N=116, 28%).

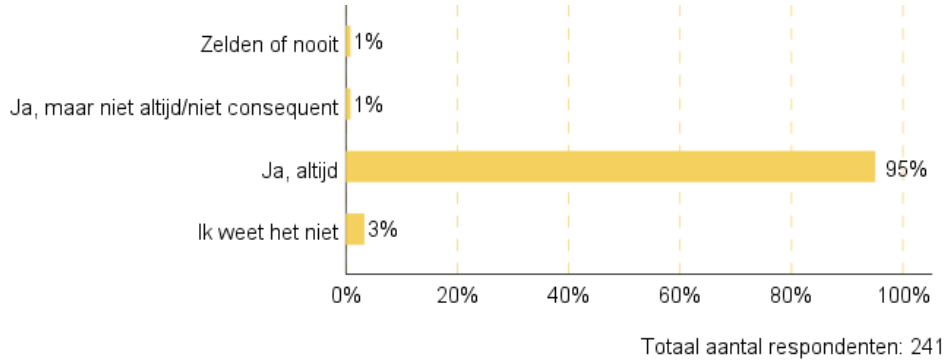
De respondent kon één antwoord selecteren.

105 Treedt jouw kinderopvang op wanneer een medewerker de afspraken en/of regels overtreedt m.b.t. geen alcohol drinken tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen? (bv. tijdens wandelingen, feestjes in de omgeving van kinderen)

Deze vraag werd niet gesteld aan kinderopvanginitiatieven die aangaven geen afspraken en/of regels te hebben voor medewerkers over drinken van alcohol tijdens werkgerelateerde activiteiten/evenementen of dit niet wisten (N=170, 41%).

De respondent kon één antwoord selecteren.

COLOFON

Deze publicatie is een realisatie van het [Vlaams Instituut Gezond Leven vzw](#) in opdracht van het [Departement Zorg](#). Meer informatie op www.preventiepeiling.be of via preventiepeiling@gezondleven.be.

AUTEUR

Barbara Willems (projectmedewerker Preventiepeiling, Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

MET DANK AAN

PROJECTMEDEWERKERS PREVENTIEPEILING

Lien Van der Biest – projectmanager
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

Aafke Buyl – projectmedewerker
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

Dorine Maes – projectmedewerker
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

THEMA-EXPERTEN

Pieter Debognies – roken
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

Marie-Claire Lambrechts – alcohol
(VAD)

Rosa Luyten – voeding
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

Ruth Sederel – mondgezondheid
(Gezonde Mond)

Veerle Soyez – mentaal welbevinden
(Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

Annelies Vandenberghe – beweging en lang stilzitten (Vlaams Instituut Gezond Leven vzw)

DE LEDEN VAN DE PROJECTGROEP PREVENTIEPEILING

Pieter Debognies (Vlaams Instituut Gezond Leven vzw), **Hendrik Delagranghe** (SERV), **Stefaan Demarest** (Sciensano), **Femke De Meester** (Vlaams Instituut Gezond Leven vzw), **Roos Goemaere** (Logo Midden-West-Vlaanderen), **Joëlle Konings** (Departement Zorg), **Marie-Claire Lambrechts** (VAD), **Koen Milisen** (Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen), **Sarah Reyntens** (Logo Gezondplus), **Ruth Sederel** (Vlaams Instituut Mondgezondheid), **Sofie Sevenants** (Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen), **Veerle Soyez** (Vlaams Instituut Gezond Leven vzw), **Annelies Vandenberghe** (Vlaams Instituut Gezond Leven vzw), **Laura Vandeweghe** (Vlaams Instituut Gezond Leven), **Guido Van Hal** (UAntwerpen)

EINDREDACTIE EN LAYOUT Vlaams Instituut Gezond Leven vzw

© 2023, Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor educatieve, pedagogische en sociale doeleinden die geen commercieel oogmerk hebben, mag al het materiaal vrij gebruikt worden mits correcte bronvermelding van deze publicatie. www.gezondleven.be

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

Valpreventie.be
Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen

